

Talun Ngana

Nga Talun Ngana Toto

¹ Nga talun ngana toto NeHalang ala hote tapa pe ich pe ure lochloch ngana. ² Pe ich hot ke nek ero kura pe ute tuia ero ke pomanga heueu ana nei. Kileng au ala mana nga ech sana lomona. Pe NeHalang opene pomalaka nga tuttula palaungana nge song ke lala pe atat nga ona.

³ Pe NeHalang hele, “Kileng mesehe ngana lohot.” Pe la kileng mesehe ngana lohot. ⁴ Pe NeHalang naue ke pomau pe letena urana ia. Pe helasia kileng mesehe ngana nga kileng au ngana. ⁵ NeHalang hetue kileng mesehe ngana ke “etue,” pe kileng au ngana ke “miliko.” Iok miliko sio pe uach mule nga etue elle ngana.

⁶ Pe NeHalang hele, “Ech chach nga tunangana pe kileng koana ngana heke iri ke te la nga hele pe hele.” ⁷ Ke NeHalang poi hote kileng koana ngana ke ma hele ech nenge tu nga lut pe ech nenge tu nge sio, pe la lohot ke pomau. ⁸ NeHalang hetue kileng koana neu ke “tapa.” Iok miliko sio pe uach mule nga etue nai ngana.

⁹ Pe NeHalang hele, “Ech nenge tu nga kileng koana nenge sio lake hekirau ke munna elle pe kileng hal ngana hota.” Pe la lohot ke pomau. ¹⁰ NeHalang hetue kileng hal ngana ke “ich.” Pe ech nenge heuirau ke munna elle neu hetue ke “ruach.” Pe NeHalang esia ke pomau pe letena urana ia.

- ¹¹ Ol pe NeHalang hele, “Heilil pe ae mur te haka nga ich. Heilil mur nenge te heiei pe te hei hot mulmule tuturia mur pe ae kuenkuena ngana mur nga ich nenge te hei pe tuturia mur te tu teu mule nga iri siporia ngana ngaria mur.” Pe la ure nemur te lohot ke pomau.
- ¹² Ke heilil kuenkuena ngana mur nga ich, te hei hot mulmule tuturia mur pe ae kuenkuena ngana mur pule tehei pe tuturia mur tetu teu mulmule nga ngana ngaria mur. Pe NeHalang esia pe letena urana ia. ¹³ Iok miliko sio pe uach mule nga etue mol ngana.
- ¹⁴ Pe NeHalang hele, “Lemenge lohot nga tapa sana ke ma tote etue nga miliko pe heilang ia etue mur pe hesinga mur pe etue papalaungana mur. ¹⁵ Pe te lohot ke iri lemenga nenga tapa sana ke te tualeme hatal ia ich.” Pe la ure nemur te lohot ke pomau. ¹⁶ Pe NeHalang ume ke lemenga papalauna nai. Umeia chaia nenge tualeme ke palaungana toto nga sinanga pe teio nenge tualeme mana nga miliko. Pe umeia itoch mur pule. ¹⁷ NeHalang talue iri nga tapa sana ke te tualeme hatalia ich, ¹⁸ ke e tualeme nga sinanga pe e nga miliko ke ma tote kileng mesehe ngana nga kileng au ngana. Pe NeHalang esia ure neu nge lohot ke pomau pe letena urana ia. ¹⁹ Iok miliko sio pe uach mule nga etue henel ngana.
- ²⁰ Pe NeHalang hele, “Ruach muta ia ruo kuenkuena ngana mur ure lochloch ngana nenge ruach letena ana ia. Pe ngie mur lochloch te kangkanga haka ich ana pe lehe tele rara nga kileng koana nenga tapa sana.” ²¹ Ke NeHalang ala hote huros papalau ngana mur ke te muta teu nga ruach, luluch nga ure maulul ngana kuenkuena ngana mur nenge te i rarara nga aria mata mur nga ruach letena. Pe ngie kuenkuena ngana mur nenge saharia (pe te lehe rarara) nga aria

mata mur (nga tapa sana.) Pe NeHalang naue ke pomau pe letena urana ia. ²² Pe NeHalang pete iri pe hele, “A hala lele ke imo halang toto pe a ronge ruach pe ech lochloch ngana. Pe imo ngie mur, a hala lele pule pe a lohot ke imo halang toto nga ich.” ²³ Iok miliko sio pe uach mule nga etue lime ngana.

²⁴ Pe NeHalang hele, “Ure maulul ngana mur te lohot nga ich nga aria mata kuenkuena ngana mur. Pe huros marana ngana mur pe ure nemur nenge te sere olole nga ich pe huros inolo ngana mur te lohot pule nga aria mata mur.” Pe la ure nemur te lohot ke pomau. ²⁵ Ke NeHalang ume hote huros marana ngana mur nga aria mata kuenkuena ngana mur pe ume hote huros inolo ngana mur nga aria mata kuenkuena ngana mur pe ume hote ure nemur nenge te sere olole nga ich nga aria mata kuenkuena ngana mur. Pe NeHalang naue ke pomau pe letena urana ia.

²⁶ Pe NeHalang hele, “Lape ta ume hote iri nenge iri non pe nakuria pomange ita toto ke te nauele ruo mur nga ruach letena pe ngie mur nga tapa sana pe huros marana ngana mur pe huros inolo ngana mur lochloch pe ure lochloch ngana nenge te sere olole nga ich.”

²⁷ Ke pomalam NeHalang ume hote ita non ngana ke nakura pomange I.

Ke NeHalang ume hote ita ke nakura pomange I toto; pe ume hote ita ke hehei pe hana.

²⁸ Pe NeHalang pete iri pe hele lange iri ke teke, “Lape a hoho pe a hala lele ke imo halang toto ke a hemute ich pe anau ele. Pe anau ele ruo mur nga ruach pe ngie mur nga tapa sana pe ure lochloch ngana nenge te sere olole nga ich nei.”

²⁹ Pe NeHalang hele ke teke, “A longo at! Heilil nemur nenge nganangana lohot nga ich letena pe ae

mur nenge tutuna mur te tu teu nga ngana ngaria mur, e tunge lange imo ke amo ngaunga ia. ³⁰ Pe e tunge ure nemur ke amo ngaunga ia pule; Huros mur lochloch nga ich ngie mur lochloch nga tapa sana pe ure lochloch nenge te sere olole nga ich pe ure lochloch nenge eingaria tu teu nge iri. Pe E tunge eleling lochloch ke amo ngaunga ia pule.” Pe la ure nemur te lohote ke pomau.

³¹ NeHalang nau la nga ure lochloch ngana nge umeia pe esia nge urana toto. Iok miliko sio pe uach mule nga etue ratele elle ngana.

2

¹ Ke NeHalang ala hote tapa pe ich pe ure lochloch ngana nenge te tu heueu nei ke pomalam mana.

² NeHalang heulo hote nena ume lochloch ngana nenge popoia ke het pe nga etue rahtele nai ngana tah eingana pe tu mana ol. ³ Ke nga etue rahtele nai ngana NeHalang ume ero ol. Tu mana pe pete etue neu pe poia ke i etue nenge heo ngana.

Antam Pe Eua

⁴ Ke tapa pe ich ana nananga pomalam mana. NeHalang ume hote ume nenge Eten nga etue nenge ala hote tapa pe ich.

⁵ NeHalang ala hote tapa pe ich pe heilil pe ae mur te haka ero iange pitte ero pe none nge tutua ngaunga nga ich ero. ⁶ I manmanna ke pitte ero pe mo sio nga ich lochloch pe pach haka ke pomanga ech matana ke lome ich sana lochloch. ⁷ Ol pe Non Soke NeHalang eu hiraua ich unne ke pip hot non ia. Pe iu teua eingana

nenge maulinga ana langa non neu ina ponna pe non neu sechsech haka sapele.

⁸ Non Soke NeHalang tue ume e nga chaia haka ngana nge Eten pe here non nenge alahote nem ke tu ia. ⁹ Pe Non Soke NeHalang poia ae nenge urana pe ngaunga ia ke te haka nga ich nenge ala hote. Pe ae nenge maulinga ana mes nga ume tunangana pe ae nenge lete matana ngana ana nga utar nenge urana pe utar nenge poreke mes pule.

¹⁰ Pe ech tana e lele hot nge Paratiso ke tunge ech langa ume nem. Pe ana ech poke hot ke ech tana iri henel. ¹¹ Pe ech tana nenge lele nga ich sana nenge um chalemlem ngana tuia nge Hauila, ene ech Pison. ¹² Pe um chalemlem ngana pe ae nenge inangaria heech tetu nga ich neu pule. ¹³ Ech nenge Kion i ech tana nei ngana ia nenge lele nga ich lochloch nge Kus. ¹⁴ Pe ech tana molngana ene Taikiris pe lele nga ich lochloch nge Asiria nga chaia haka ngana. Pe ech tana henel ngana ene Uprates.

¹⁵ Iok Non Soke NeHalang talue non neu ke umume pe nauuelele ume neu. ¹⁶ Non Soke NeHalang hele lange non neu ke teke, “O ngau nga ae lochloch ngana nenga ume ¹⁷ pe ae nenge lete matana ngana nga poinga nge urana pe poinga nge poreke o ngaua ero. Iange nenge teke o ngaua o mete sapele.”

¹⁸ Iok Non Soke NeHalang hele, “Non nei i toro mana tu pe poreke i. Pomalam lape e ume hote neingana e nge pomange i ke halaulaua i.”

¹⁹ Non Soke NeHalang ume hote ur inolo mur pe ngie mur nga tapa sana pe ure nemur nenge te amamo nga ich ke het pe laia iri nge Antam ke hetue iri nga eria mur. ²⁰ Pe Antam tunge kolok mur eria pe ngie mur nga tapa sana pe ure inolo mur nga eria.

Pe Antam pekngana pele nge halaua i ero. ²¹ Pe Non Soke NeHalang poia Antam ke mamani hun toto. Antam

mamani hun toto pe NeHalang siu hote kina e nga alisina pe poi hele mule nga ulina. ²² Non Soke NeHalang ume hote heie nga Antam kina nenge siu hote nga alisina ke het pe tunge i lange Antam.

²³ Pe Antam hele,
“Ute nem nakuna mange iau iam.

Pe lape e hetue i ke ‘hei’
iange i lohohot
nga kik pe nga mirak.”

²⁴ Ke pomalam none ile temene pe tana pe la ke tu luluch nge nehei pe iri nai te lohohot ke iri elle.

²⁵ Antam iri nai Eua singiria lachlach mana pe tetu ke elle pe te meia iri ero.

3

Antam Pe Eua Te Longo-ole

¹ Non Soke NeHalang ume hote ur inolo mur lochloch ke urana pe ilimo mana nge letena matana toto nge iri lochloch pe hele lange hei neu ke teke, “NeHalang hele ke teke, ‘A ngaua ae e nganagana nga ume nei ero, ae?’”

² Pe hei neu hele langa ilimo ke teke, “Mo ngaua ae lochloch ngana ngaria ³ pe ae nenge mes nga ume tuna ngana NeHalang hele ke teke mo ngaua nganangana ero iange lape mo mete.”

⁴ Pe ilimo neu hele lange hei neu ke teke, “Ah! A mete ero paiam!” ⁵ “Iange NeHalang eteia ke letemo matana toto pe a pomange i pe a eteia utar nenge urana pe poreke.”

⁶ Hei neu naulele ae neu nganangana nge nakuna urana toto nge ngaunga ia pe letematana ngana ana ia, pomalam mene ke ngaua pe tunge lange ene ke ngau pule. ⁷ Ol pe iri nai leteria matana pe te eteia ke te lachlach. Pomalam te aonia ae pik ina ke te male hite nge iri.

⁸ Pe nga kileng makuk ngana Antam pe nehei te amneia Non Soke Nehalang meena ngana nge i olole nga ume, pe iri nai te talkome ana nga ume letena. ⁹ Pe Non Soke Nehalang iua Antam ke teke, “Antam ou! Iong ngai?”

¹⁰ Pe Antam tuacholia ke teke, “Iau koi e amneia meena ngam nga ume letena pe e talkome iange e lachlach mana?”

¹¹ Pe NeHalang hele, “Ia itei nenge hele lange iong ke teke o lachlach? Nakuna nenge o ngaua ae ngana ngana nenge e hele lange iong ke e teke o ngaua ero iam! Ae?”

¹² Pe non neu hele, “Hei nenge o ume hote pe o tunge at nge iau koi nenge tunge ae ngana ngana nei at nge iau ke e ngaua.”

¹³ Pe Non Soke NeHalang onteia hei neu ke teke, “Pomerei toto nenge o poia poinga poreke ngana nei?”

Pe hei neu hele lange NeHalang ke teke, “Ilimo laka channanga ia iau ke e ngaua ae ngana ngana nem.”

¹⁴ Pomalam Non Soke NeHalang hele lange ilimo neu ke teke,

“Iong toro mana lape o mene melmelenga palaungana pe huros mur ero.

Nga etue lochloch ngana nenge o tu nga ich,

lape o amo mana nga sam

pe o ngau manmana maruchrue

iange o channanga ia hei nei.

Pe lape o amnea melmelenga palaungana.

¹⁵ Pe lape e poia iong

ke lem ngarang hei nei pe i nena ngarang iong.

Pe tum lape nena ngarang hei nei tuna.

Ke nge he hei nei tuna lape hepapar hite palpalum

pe iong lape o tele apena.”

¹⁶ Pe NeHalang hele lange hei neu ke teke,

“Lape o amnea melmelenga palaungana nga etue nenge sam

pe pule nga etue nenge o hoho ia.
Pe mutem tau tote em

pe o nanas mene em nena helenga.”

¹⁷ Pe NeHalang hele lange Antam, “Iong o longo taua lem hei ke o ngaua ae nganangana nenge e hetoro sue lange iong ke e teke o ngaua ero.

“Ke lape o amnea melmelenga palaungana nga o tu ngam nga ich nei iange lape e poia ich nei ke poreke pe am ngaunga haka ke urana ero pe lape o puo teu tote iong nga ume laka o ngau.

¹⁸ Pe kiki nenge matantana pe eilil mur lape te au hite ich, pe lape o ngaua ure nemur nenge te lohaka nga ich.

¹⁹ Pe o ume ke kerkereng toto ke hines sio ia iong, pomalam lape o ngau.

Pe o pur manmana ume ke pomalam mana ke la het nga etue nenge o la mule

nga ich, iange o lohot nga ich.”

²⁰ Antam hetue ne hei ke ene, “Eua” iange i hulua lochloch ngana nenge tetu ke te maulul nga ich nei reette palaungana ia.

²¹ Non Soke NeHalang umeia Antam pe nehei aria malenga nga huros ulina ke te mele. ²² Pe Non Soke NeHalang hele, “Non nei lohot ke pomange ita ke eteia utar nenge urana pe poreke ke pomalam ta nauele ke ngaua ae nenge tunge maulinga ke koko nem nganangana e ero, iange lape tu ke maulul ke koko.” ²³ Ke pomalam Non Soke NeHalang heo ele iri nai nga ume nenge Paratiso, pe te ume mana nga ich nenge Non Soke ala hote iri ia. ²⁴ Iok NeHalang lope hote iri pe talue angkelo solaki ngana e ke nauele ume ilina hele nenga chaia haka ngana. Pe mese chalemlem ngana e nge matana kaliu ala hetaliliu elele ana ae.

4

Kaen Pe Apel

¹ Antam ma luluch nge nehei Eua ke sana pe hoe tuna Kaen. Pe Eua hele, “Nga Non Soke nena halaunga e hoe tuk nei.” ² Iok nga hoena Eua hoho mule Kaen tina e pe hetue ke ene Apel.

Pe Apel lohohot ke i non nenge nauelele sipsip pe kolok mur pe Kaen i non nenge umume nga ume. ³ Mala pol pe Kaen lule nena ngaunga hel nga ume ke poi nena tunginga ia lange Non Soke. ⁴ Pe Apel mene nena sipsip tengene ana mur hel nge urana toto ke poi tunginga ia pule. Pe Non Soke mutena taua Apel nena tunginga. ⁵ Pe Kaen nena tunginga Non Soke mutena taua ero. Pomalam Kaen letena inin pe iech ero toto.

⁶ Pe Non Soke onteia Kaen ke teke, “Iong mam letem inin pe o iech ero ia utar?” ⁷ Nenge teke o poia poinga nge pengpeng lape e longele lem tunginga. Pe nenge teke o poia poinga nge pengpeng ero, lape poinga poreke ngana heporeke tote iong. Ke poinga poreke ngana mutena tau tote iong pe iong o mes ke kerkereng ke o hekousue.

⁸ Iok nga hoena Kaen hele lange tina Apel ke teke, “Ita nai tala ke ta i rara nga ich nenge ana heilil mana!” Iok iri nai tela ke te i rara nga lamau pe Kaen ngira taua tina Apel pe hune i ke mete.

⁹ Pe Non Soke onteia Kaen ke teke, “Kaen! Tim Apel ngai?”

Pe Kaen hele, “E eteia i ero. Ia iau mam ak ume ma nenge e nauelele i mam?”

¹⁰ Pe Non Soke NeHalang hele, “Pomere nenge o poia poinga poreke ngana nem mam?” O longo la, tim eina kou lele nga ich pe tang atat nge Iau. ¹¹ Pe ich kou hanna pangpanga ke tontone tim eina nenge perim poia. Ke heueu nei, lape lek keke iong ke o i rara mana nga ich.

¹² Pe nga etue nenge o umume am nga ich, ute pele nge lape haka ke nek ero. Pe lape mulim e nge o tu ia ero. Lape o i rara manmana nga ich.

¹³ Pe Kaen hele lange Non Soke ke teke, “Melmelenga nenge o tunge at nge iau nem, palaungana toto pe lape heporeke tote iau iam. ¹⁴ O nau at, heueu nei o lope hote iau lamai pe lape e la ke e talkome toto nga matam ol. Lape e i rara mana nga ich iange mulik e nge e tuia ero. Pe nenge teke mele saolia iau lape hune iau ke e mete.”

¹⁵ Pe Non Soke hele lange i ke teke, “O matau ero! Nenge teke mele hune iong, mele nem lape ameia ana melmelenga nge palaungna toto.” Ol pe Non Soke tal heke lala e lange i ke mele nenge saolia i hune i ero. ¹⁶ Iok Kaen ua hot nga Non Soke matana pe la ke tu nga ich nenge ene “Irara.” Ana ich tu nga kilenge ilina hele nenga lut nga ume nenge Paratiso.

¹⁷ Iok Kaen maluluch nge nehei ke sana pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Enok. Pe Kaen talun ke hemes heke tuele tana e pe heto heke nge tuna Enok. ¹⁸ Pe Enok tuna laka Irat pe Irat tuna laka Mehusael pe Mehusael tuna laka Metusael pe Metusael tuna laka Lamek.

¹⁹ Lamek lei ke hehei nai. Elle ene Atah pe e ene Sila. ²⁰ Pe Ata sana ke hoe tuna tamane ngana e nge ene Iapal. Pe iri nenge te mama nga pelpele pe te nauele reria sipsip mur pe kolok mur reette laka Iapal. ²¹ Pe Iapal tina laka Iupal. Pe iri lochloch nenge te palpal hario pe milollo pe te iuiua iu reette laka Iupal. ²² Pe Lamek nehei Sila hoe tuna tamane ngana e nge ene Tupal-Kaen, pe liuna ene laka Nama. Tupal-Kaen i non nenge ume hotot urelu kuenkuena ngana mur nga ure nenge ene bras pe aen.

²³ Pe nga etuene Lamek hele lange nehei mur ke teke, “He Ata pe he Sila a longo at nge iau;

Ne Lamek nehei mur, a longo at nga lek helenga.
 Non e pal poreke tote iau pe e hune i ke mete,
 pe non lomele ngana e nosia iau pe e hune i ke mete.

²⁴ Ke nenge teke mele hune Kaen lape takisia melmelenga
 nge palaungana toto.

Pe nenge teke mele hune iau lape takisia ana melme-
 lenga nge palaungana toto ol.”

²⁵ Pe Antam maluluch mule nge nehei pe hoho mule
 tuna tamane ngana e pe hetue ene ke Set pe nehei hele,
 “Ne Halang tung mule tuk nei ke mene Apel munna nenge
 Kaen hune.” ²⁶ Pe Set hoe tuna tamane ngana e pe hetue
 ke ene Enos. Nga etue neu hehei pe hana te talun ke
 te heto heke Non Soke ene ke te teke, “Ta heto heke
 NeHalang.”

5

Antam Pe Na Tete Mur

¹ Alalaha nei te hasia ke te nana urume Antam pe nena
 tete mur.

Nga etue nenge Ne Halang alahote hehei pe hana,
 umeia iri ke nakuria poma nge I sipona. ² Ne Halang ume
 hot ke none pe heie. Pe pete iri pe hetue iri ke hehei pe
 hana. Ke non nenge lohot tala nena tete mur koi nei.

³ Antam ana hesinga iri ana non kina lime pa ana non
 kina elle pe analoch (130) pe hoe tuna tamane e nge
 nakuna pomange i pengpeng pe hetue ke ene Set. ⁴ Ke het
 pe Antam tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana
 non kina nai (800) pe hoho mule tutuna mur tatamanna
 pe heheina hel pule. ⁵ Ke Antam tu nga ich ke ana hesinga
 iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime
 pe ana non kina elle pe analoch (930) pe mete.

⁶ Pe Set tu ke ana hesinga iri ana non kina lime pe lime (105) pe hoe tuna e pe hetue ke ene Enos. ⁷ Ke het pe Set tu mule ke hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe rahtele nai (807) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ⁸ Ke Set tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime pe analoch pe nai (912) pe mete.

⁹ Pe Enos tu ke ana hesinga iri ana non kina iri henel pe analoch (90) pe hoe tuna Kanan. ¹⁰ Ke het pe Enos tu mule ke hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe analoch pe lime (815) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ¹¹ Ke Enos tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime pe lime (905) pe mete.

¹² Pe Kenan tu ke ana hesinga iri ana non kina iri mol pe analoch (70) pe hoe tuna Mahalalel. ¹³ Ke het pe Kenan tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina nai (840) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ¹⁴ Ke Kenan tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime pe analoch (910) pe mete.

¹⁵ Pe Mahalalel tu ke ana hesinga iri ana non kina iri mol pe lime (65) pe hoe tuna Iaret. ¹⁶ Ke het pe Mahalalel tuke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina elle pe analoch (830) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ¹⁷ Ke Mahalalel tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina henel pe analoch pe lime (895) pe mete.

¹⁸ Pe Iaret tu ke ana hesinga iri ana non kina lime pe ana non kina mol pe nai (162) pe hoe tuna Enok. ¹⁹ Ke het pe Iaret tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai (800) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ²⁰ Ke Iaret tu nga ich ke ana hesinga

iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime pe ana non kina mol pe nai (962) pe mete.

²¹ Pe Enok tu ke ana hesinga iri ana non kina mol pe lime (65) pe hoe tuna Metusela. ²² Ke het pe Inok tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri analoch pe ana non kina lime (300) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ²³ Ke Enok tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri analoch pe ana non kina lime pe ana non kina mol pe lime (365). ²⁴ Enok i Ne Halang neingana toto ia pe erue sio mana iange NeHalang mene tote i.

²⁵ Pe Metusela tu ke ana hesinga iri ana non kina lime pe ana non kina henel pe rahtele nai (187) pe hoe tuna Lamek. ²⁶ Ke het pe Metusela tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina analoch pe ana non kina lime pe ana non kina henel pe nai (782) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ²⁷ Ke Metusela tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime pe ana non kina mol pe rahtele henel (969) pe mete.

²⁸ Pe Lamek tu ke ana hesinga iri ana non kina iri lime pe ana non kina henel pe nai (182) pe hoe tuna tamane ngana e ²⁹ pe hetue ke ene Noah. Pe Lamek hele ke teke, “Non Soke na keke ich ke ta ume pe ta amneia melmelenga nga rera ume mur. Pe Noa lape poia ita ke ta tah eingara pol nga ara melmelenga mur.” ³⁰ Ke het pe Lamek tu mule nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina lime pe ana non kina henel pe analoch pe lime (595) pe hoe tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule. ³¹ Ke Lamek tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina iri analoch pe ana non kina lime pe ana non kina mol pe analoch pe rahtele nai (777) pe mete.

³² Pe Noah tu ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina lime (500) pe hoe tutuna mur, Sem pe Ham pe Iapet.

6

Hehei Pe Hana Te Poia Poinga Poreke Ngana

¹ Nga etue nenge hehei pe hana iri hulua toto pe te talun ke tetu purpurre ich lochloch, te hoe tuturia heheina mur.

² Pe NeHalang tutuna mur te esia hehei pe hana nga ich tuturia heheina mur nge nakuria urana mana. Pomalam muteria taua iri pe tesio at ke te mene hote hel nge iri ke te leia iri. ³ Pe Non Soke hele, “Opek nenge e tungge lange hehei pe hana ke te maulul lape tu ke koko ero iange iri lape te mete. Talun heueu nei pe la, lape e tung ke hesinga iri ananon kina lime pe ananon kina elle (120) nga mele tungana nga ich nei.”

⁴ Nepilim mur pule tetu nga ich nga etue neu pe nga hoena pule (nga ech tau ngana ia kileng rumena). Nga etue nenge NeHalang tutuna mur tema luluch nge hehei nga ich ke te hoe tuturia mur, te lohote ke iri hana kerkereng ngana mur nenge pingaria songong nge nike.

⁵ Non Soke naue ke hehei pe hana nga ich te poia poinga poreke ngana mur nge elela toto pe leteria tuanin ngana mur nga reria inga mur lohote nga poinga poreke ngana ke kokoes mana. ⁶ Non Soke ala hote hehei pe hana nga ich pe naue ke mau pe letena toto ia iri. ⁷ Ke pomalam Non Soke hele, “Iau e ala hote hehei pe hana nga ich pe heueu nei lape e hemelue iri ke mele e nge tu nga ich ero ol. Hehei pe hana pe ur inolo mur pe ngie mur nga tapa sana pe ure nemur nenge te amamo pule. E poia iri ke pomau pe letek meena iange e ala hote iri.” ⁸ Pe Noa i non nenge urana nga Non Soke matana.

NeHalang Halaua Noa Pe Nehei Pe Tutuna Mur

⁹ Nananga nenge Noa tutuna mur pe na tete mur koi nei:

Nga etue neu hehei pe hana te popoi poinga poreke ngana. Pe Noa i non nge pengpeng iange poia poinga poreke ngana e ero. Pe NeHalang iech toto nga Noa letena tuanin ngana mur pe nena poinga mur. ¹⁰ Noa tutuna mur iri mol, Sem pe Ham pe Iapet.

¹¹ Pe NeHalang naue ke hehei pe hana lochloch nga ich te heul teua iri nga poinga poreke ngana ke het toto pe te hun helel nge iri. ¹² NeHalang naue ich pe poreke toto nga matana iange hulua lochloch te tu teu toto nga poinga poreke ngana. ¹³ Pe NeHalang hele lange Noa ke teke, "Iau letek haka ke e teke e hemete hulua lochloch iange te heloko teu tote iri nga salaunga ana poinga pe te hun helel nge iri. Oe! Lape e heporeke tote iri luluch nga ich. ¹⁴ Pe iong o mene ae urana ngana mur hel ke o ume lem mono ia pe o tal totote ana tokola mur nga letena. Pe o taulue ure pilpile ngana nenge pomanga pulos letena pe nge hot ke meris ero. ¹⁵ Pe o umeia mono nem ke mai koi: Sase ngana o lope ke ana lome iri 300 mita pe pongponga ngana ana lome iri 50 mita pe ona ana lome iri 30 mita. ¹⁶ Pe o umeia ona ke pomanga pele pe opoia nenga tunangana ke ele haka pol ke luana elle (1 mita). Pe o umeia mono nem ana piunga nga ilina pe otal ke ana lung iri mol iange mono nem lape ana manga toto iri mol. ¹⁷ Iange Iau lape e poi hote ech ke hot ke taua kileng lochloch ngana nga ich ke hemete hulua lochloch pe ure lochloch ngana nenge eingaria pe te maulul pe tetu nge sio nga tapa ene. Ke ure lochloch ngana nenge tetu nga ich lape te mete lochloch. ¹⁸ Pe Iau lape e poia lek tomunga hele ana helenga luluch nge iong. Pe iong lape oteu nga lem mono luluch nge lem hei pe tutum mur pe reria hehei mur pule. ¹⁹ Pe o mene

huros maulul ngana mur iri nachnai nga huros kuenkuena ngana mur lochloch ke teteu langa mono pule. E nge hei pe e nge tamane pe o nauele iri ke te maulul luluch nge iong. ²⁰ Nachnai nga ngie kuenkuena ngana mur pe huros kuenkuena nga mur pe ure lochloch ngana nenge te amamo nga ich kuenkuena ngana mur, lape te lange iong ke o nauele iri ke te maulul. ²¹ Pe pule o lolochia ngaunga kuenkuena ngana mur ke o tatach teua langa mono ke iong pe lem hei pe tutum mur pe reria hehei mur pe huros nemur amo ngaunga ia.” ²² Ke Noa umeia ure lochloch ngana ke pomanga NeHalang hele ngana ia lange i.

7

Ech Taua Kileng

¹ Ol pe NeHalang hele lange Noa ke teke, “Iong pe lem hei pe tutum mur pe reria hehei mur ateu langa mono iange iong toro mana o nanasia poinga nge pengpeng nga ich nei pe hulua lochloch ngana ero. ² O mene huros kuenkuena urana ngana mur - rahtele nai nge tatamanna pe rahtele nai nge heheina ke tela luluch nge iong. Nenge urana nge tuninga ana ia pule. Pe huros nenge urana ero o mene ke tamane ngana elle pe heina elle. ³ Pe pule o mene ngie kuenkuena ngana mur - rahtele nai nge tatamanna pe rahtele nai nge heheina. Pomalam lape ngie ana mata elle pe elle tetu ke te maulul nga kileng lochloch ngana nga ich. ⁴ Etue iri rahtele nai koi tu ol pe lape e hekule pitte ke sio nga ich. Pe pitte nem lape molmol ke etue iri ana non kina nai (40) pe miliko iri ana non kina nai (40). Pe lape e hemete ure maulul ngana lochloch ngana nenge e alahote iri ke tetu nga ich.”

⁵ Pe Noa poia ure lochloch ngana nenge Non Soke heleia lange i.

⁶ Ke ech taua kileng lochloch ngana nga ich nga etue nenge Noa ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina iri analoch (600). ⁷ Pe Noa pe nehei pe tutuna mur nenge iri tatamanna pe reria hehei mur te tamu nga mono neu ke te eleis maul ngaria nga ech taungana ia kileng. ⁸ Pe huros tamane nga e pe heina e nga nenge te lemlem nga NeHalang matana pe nenge te lemlem ero pe tamane nga e pe heina e nga ngie kuenkuena ngana mur pe ure lochloch ngana nenge te amamo nga ich, ⁹ nachnai nge iri lochloch te teu la pule nga mono ke pomanga NeHalang hele ngana ia lange Noa. ¹⁰ Pe etue iri rahtele nai nga hoena ech talhun ke tau sapele kileng.

¹¹ Ich hanna ulala pe ech pach haka pe tapa sana ulala pe ech pasiling sio. Ure nei lohote nga etue analoch pe rahtele nai ngana nga teio nai ngana nga etue nenge Noa ana hesinga lohote ke iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina analoch (600). ¹² Pe pitte sisio nga ich ke etue iri ananon kina nai pe miliko iri ananon kina nai.

¹³ Nga etue nem pengpeng nenge pitte hesio Noa pe nehei pe tutuna mur, Shem pe Ham pe lapet pe reria hehei mol neu te teu langa mono letena lo. ¹⁴ Luluch nga huros kuenkuena ngana mur nenge hinolo pe marana pe ure kuenkuena ngana mur nenge te amamo nga ich pe ngie kuenkuena ngana mur. Ngana laka ure kuenkuena ngana mur nenge saharia. ¹⁵ Ure lochloch ngana nenge te maulul iri nachnai teteu langa mono nge Noa. ¹⁶ Ke tamane ngana e pe heina e te teu la ke pomanga NeHalang helengana ia lange i. Te teu la ke ulo pe NeHalang piu hele sapele iri.

¹⁷ Pe pitte sio pe ech taua kileng ke etue iri ana non kina elle pe uch toto ero mana. Pe ech hot pe kon haka ke inhaka hote mono nga ich. ¹⁸ Pe ech tuain pe songia

kikina ngana pe kon haka ke taua kileng lochloch ngana nga ich pe mono neu mana rara manmana nga ech ona ol. ¹⁹ Pe ech tuainin kura ke salala hite kileng lochloch ngana nga ich pe kon haka ke ristote hengene papalaungana mur nga kileng lochloch nenge tetu nga tapa ene. ²⁰ Kon hite hengene nemur ke ana malang nenge haka langa ech ona lohote ke 6.5 mita. ²¹ Pe ure lochloch ngana nenge tetu ke te maulul nga ich te mete lochloch. Ure nenge pomanga ngie mur pe kolok mur pe huros inolo ngana mur pe ure nenge te amamo nga ich pe hehei pe hana lochloch. ²² Ke ure lochloch ngana nenge te tu ke eingaria tatah nga ich, iri lochloch ngana te mete. ²³ Ke Non Soke hemete ure lochloch ngana nenge te maulul nga ich ke te het lochloch. Hehei pe hana pe huros nenge marana pe inolo pe ngie mur. Pe Noa i toro mana tu ol luluch nge iri nenge tetu luluch nge i nga mono.

²⁴ Iange ech tautaua kileng ke etue iri ana non kina rahteale nai pe analoch (150).

8

Ech Hakarung

¹ Pe NeHalang letena metene Noa pe huros mur lochloch nenge marana pe inolo nenge tetu luluch nge i nga mono. Pomalam kulosia tuttula ke hiurus ia ich pe ech hakarung sio sapele. ² Ech nga ich letena pach haka ero ol pe pitte uch iange tapa sana ulala ero ol. ³ Pe ech hakarung hatalia ich ke nek mana. Ke etue ana non kina rahteale nai pe analoch (150) nem het ngana ech hakarung sio toto lo. ⁴ Ke nga etue analoch pe rahteale nai (17) nga teio paele nge muka ech soso hatalia mono nga hengene e nge Ararat. ⁵ Ech hakarung sisio ke lala pe nga etue elle ngana (1) nga metmete ana talinga lou hengene mokonkona mur te hota sapele.

⁶ Pe etue iri ana non kina nai het pe Noa lohe piunga sune nge umeia nga mono, ⁷ pe kulos hote ngie chochoang. Pe ngie neu lehe rara ke lala pe atat ke la ech soso hatalia ich. ⁸ Ol pe kulos hote ngie chaulum ke la nau tote kileng. Ech soso hatalia ich lo ma ero kura. ⁹ Pe chaulum neu la pe tango rara munna nge are iange ech salala hite ich kura pomalam la mule nge Noa nga mono. Pe Noa tul hote penna ke mene chaulum neu ke teu la mule nga mono. ¹⁰ Pe Noa kulala ke etue iri rahtele nai mule het pe kulos hot mule ngie chaulum neu nga mono. ¹¹ Pe chaulum neu at mule nge i nga ulei pe koke ae Oliua ina nga hanna pe Noa hetei sapele ke ech soso hatalia ich lo. ¹² Iok kulala ke etue iri rahtele nai het pe kulos hot mule chaulum neu. Pe neu ol ngie neu at mule nge i ero ol.

¹³ Noa ana hesinga lohot ke iri ana non kina iri ana non kina pe analoch pe elle (601) pe nga etue elle ngana nga hesinga neu ech soso tototo lo. Pe Noa al hatalia mono ona ke nau hot pe esia ich nge ona haka ke halal. ¹⁴ Pe nga etue iri ana non kina elle pe rahtele nai (27) ngana nga teio nai ngana, ich hal toto sapele. ¹⁵ Pe NeHalang hele lange Noa, ¹⁶ “Iok laol, iong pe lem hei pe tutum mur pe lem tete mur a lohot nga mono ol. ¹⁷ Pe o mene ure maulul ngana lochloch ngana nenge te tu luluch nge iong ke te hot tah. Ngie mur pe huros mur pe ure lochloch ngana nenge te amamo nga ich ke te hala lele ke iri halang toto nga ich.”

¹⁸ Ke pomalam Noa i hot luluch nge nehei pe tutuna mur pe reria hehei mur. ¹⁹ Pe huros mur pe ure maulul ngana mur nenge te amamo nga ich tei hot ke te nanas tau hel ia aria mata mur.

Noa Poi Tuinga Lange NeHalang

²⁰ Iok laol Noa lung heke tuinga ana hatanga ke poi tuinga mur ia lange Non Soke. Pe mene huros lemlem

ngana mur pe ngie lemlem ngana mur ke mak heke ke poi tunginga ia. ²¹ Pe Non Soke seke tunginga nemur inangaria pe hele, “Hehei pe hana te poia poinga poreke ngana pe e poia poinga nei ke tuacholia reria poinga poreke ngana mur. Pe lape e heporeke mule nge hehei pe hana nga ich ero ol. Nga etue nenge iri lolomele leteria tu mana nga poinga poreke ngana pe e tunge aria melenga lo. Pe nei ol lape e heporeke ure lochloch ngana nenge te maulul ero ol.

²² “Nga etue nenge ich nei tu,
 ure nemur lape te lohotot;
 ngaunga tua ngana pe ngaunga lulu ngana,
 kileng lololo ngana pe kileng milang ngana,
 chaia ana etue pe pitte ana etue,
 kileng mesehe ngana pe kileng au ngana.”

9

NeHalang Poia Tomunga Hel Ana Helenga Luluch Nge Noa

¹ NeHalang hele lange Noa pe tutuna mur ke poimai: “Lek petanga nenge lange iong pomai koi. Lape a hoho ke tutumo mur iri halang toto pomalam lape a tu ke a purpure kileng lochloch ngana nga ich. ² Huros mur nga ich pe ngie mur pe ruo mur lape te mataua imo pe a nauele iri. Ure nemur e tunge lange imo ke amo ngaunga ia. Huros mur pe ngie mur pe ruo mur nga ruach pe ure lochloch ngana nenge te amo rarara nga ich. ³ Ke ure lochloch ngana nenge te maulul lape amo ngaunga ia. Ke pomanga e tunge eleling mur lange imo. Pomalam mana e tunge ure lochloch ngana nei ke amo ngaunga ia.

⁴ “Pe huros mirana nenge eina tu hite kura a ngaua ero iange maulinga lohot laka nga toho. ⁵ Pe nenge teke huros e ma none hune mele lape e tuacholia lange i. Ke nenge

teke huros e hune mele huros nem lape mete pule. Pe nenge teke none hune mele non nem lape mete pule.

⁶ “None nenge hune mele ke mete,
hana lape te hune i ke mete pule.

iange Iau NeHalang

pe e umeia hehei pe hana ke nakuria mange iau.

⁷ Ke pomalam e teke iong pe lem tete mur a hala lele ke imo halang toto pe a tu ke a purpure kileng lochloch ngana nga ich.”

⁸ Pe NeHalang hele lange Noa pe tutuna mur ke mai;
⁹ “Heueu nei e poia lek tomunga hel ana helenga luluch nge imo pe nge lemo tete mur nenge lape te lohote nge he. ¹⁰ Pe e poia la pule nge ngie mur pe huros mur nenge marana pe inolo pe ure maulul ngana mur lochloch nga ich nenge tei hot luluch nge imo nga mono nem. ¹¹ E poia lek tomunga hel ana helenga nei lange imo ke mai: Ech hot ke taua kileng ke ulolo pe ure lochloch ngana nenge te maulul nga ich te mete lochloch. Pe lape e poi mule poinga e nge pomai nga hoena ero ol.”

¹²⁻¹³ Pe NeHalang hele, “E tal hote pitte usina nga tapa sana ke heilangia tomunga hel ana helenga nenge e poia lange iong pe ure lochloch ngana nenge te maulul nga ich. Ure nem lape helete metene iong nga nenge lape e tal hite helenga manmanna ngana nem ke koko. ¹⁴ Nga etue nenge e tal hote ulu ke ma hite ich pe pitte usina ma hot nga tapa sana, ¹⁵ Lape letek metene lek helenga kerkereng ngana nenge e poia lange iong pe nge ure maulul ngana mur lochloch. Ech e lohote ke taua kileng ero ol luluch nga ure maulul ngana mur lochloch. ¹⁶ Nga etue nenge e naue pitte usina nga tapa sana, lape letek metene tomungahel ana helenga nenge e poia lange ure maulul ngana kuenkuena ngana mur lochloch nga ich.

¹⁷ “Ke pitte usina nem heinglangia tomunga hel ana helenga nem.”

Noa Tutuna Mur

¹⁸ Noa tutuna mur nenge iri ul tetu nga mono koi nemur; Sem pe Ham pe Iapet. (Ham i Kenan temene.) ¹⁹ Ke hana mol nei Noa tutuna mur ia iri. Pe hulua lochloch ngana nenge tetu ke te rongo heke kileng lochloch ngana nga ich nei reria tete mur kou iri.

²⁰ Noa i non nenge umume nga ume pe i tala toto nge tue uain ana ume. ²¹ Nga etuene inia uain eina ol pe matana liuliu pe ma ke lachlach mana nga nena pelpele letena. ²² Pe Kenan temene Ham i teu la pe esia temene nge lachlach pe la heleia lange titina mur nai nge hot. ²³ Ol pe Sem iri nai Iapet te mene malenga pe te rahit heke langa ekeria pe tehul rumeria pe te ruka teu langa pelpele letena. Pe te nau kel mana pe te askou hite temeria nge lachlach.

²⁴ Iok laol Noa letena matana pe lo haka longe utar nenge tuna lomele ngana poia lange i. ²⁵ Pe hele ke teke, “Ure meena lape lohot nge Ham tuna Kanan!

Lape lohot ke i hekuleileinga ana non nenge pingana iuiiu ero
pe umume manmana nge titina mur.”

²⁶ Pe Noa hele pule ke teke,
“Ta heto heke NeHalang Sem ana Non Soke
pe poia Kenan ke Sem nena hekuleileinga ana non.

²⁷ Pe e hetalaulau ke NeHalang poia Iapet tutuna mur ke iri halang toto
pe poia iri ke te kila ke nek luluch nge Sem,
pe poia Kenan ke Iapet nena hekuleileinga ana non ia.”

²⁸ Ech taua kileng ke het pe Noa tu ke ana hesinga iri ana non kina iri analoch pe ana non kina lime pe ana non

kina nai pe analoch (350) mule. ²⁹ Pe mete nga etue nenge ana hesinga ke iri ana non kina iri ana non kina nai pe ana non kina lime pe ana non kina nai pe analoch (950).

10

Noa Na Tete Mur

¹ Ech tau kileng ke het pe Noa tutuna nemur; Sem pe Ham pe Iapet te hoe tuturia mur ol.

Iapet Tutuna Mur

² Ipet tutuna mur laka:

Koma pe Makok pe Matai Iauan pe Tubal pe Mesek pe Tiras.

³ Pe Koma tutuna mur laka:

Askenas pe Ripat pe Tokarma.

⁴ Pe Iauan tutuna mur laka:

Elisa pe Tarsis pe Saiprus mur pe Totan mur. ⁵ Ke nge hana nemur hehei pe hana te kila ole nga ruach ilina pe nga mimio mur. Pe te are ke te nananasia aria mata mur pe reria helenga pekngana mur.

Hana Nenge Telohot Nge Ham

⁶ Ham tutuna mur laka:

Kus pe Isip pe Put pe Kanan.

⁷ Pe Kus tutuna mur laka:

Sepa pe Hauila pe Sapta pe Rama pe Sapteka.

Pe Rama tutuna mur laka:

Sepa pe Tetan.

⁸ Ne Kus i Nimrot temene pe i tala toto nga ich nge nena kerkerenga halang ke hekou sisio hana. ⁹ Pe i non nenge Non Soke poia i ke letena matana toto nga huros hun ngana. Ana helenga nenge te heleia ke te teke, "Non nei hunun huros ke mange Nimrot nge Non Soke halaulaua i." ¹⁰ Kileng nemur nenge Nimrot nauele tele iri laka,

kileng nenge Papel, pe Erek pe Akat pe Kalne. Kileng nemur tetu nga ich nenge Sina. ¹¹ Iok Nimrot lo haka nga lamau pe lange Asiria pe maheke tuele tana nenge Niniue hemes haka ngana pe tuele tana nenge Rehopotir pe tuele tana nenge Kala ¹² pe Resen. Tuele tana nenge Resen i tuele tana nenge palaungana toto pe tu nga kileng nenge Niniue pe Kala tunangaria. ¹³ Iok Isip tutuna mur laka hana nenge Lut pe hana nenge Anam pe hana nenge Leahap pe hana nenge Naptu, ¹⁴ pe Patrus pe Kaslu pe Kaptor. Ke Palestaen mur te lohote lake nge hana nenge Kaslu.

¹⁵ Iok Kenan tuna nenge tengene ana laka Saiton nenge hana nenge Saiton reette ia pe tuna e pule ene Hitae, ¹⁶ pe Iepus pe Amor pe Kirkas ¹⁷ pe Hip pe Ak pe Sin ¹⁸ pe Aruat pe Semar pe Hamat.

Nga hoena mata nemur nenge Kenan te es keke hot rara, ¹⁹ ke te are nga ich nenge talun nge Saiton ke lange Kerar pe Kasa pe mene tote ke lange Sotom pe Komora pe Atma pe Sepoim nga kilenge nenge Lasa.

²⁰ Iok nenge nei Ham tutuna mur nga aria mata mur pe reria helenga mur pe reria ich mur pe tuele kina mur.

Hana Nenge Sem

²¹ Sem tina nenge soke laka Iapet pe i hana nenge Eper reette ia.

²² Pe Sem tutuna mur laka:
Elam pe Ashur pe Arpakat pe Lut pe Aram.

²³ Pe Aram tutuna mur laka:
Us pe Hul pe Keta pe Mas. ²⁴ Pe Arpakset tuna Sela pe Sela tuna Eper.

²⁵ Pe Eper tutuna mur iri nai:

Elle ene Pelek luna laka “Chachia” iange nga etue nenge i tu hehei pe hana nga ich te chach hel ke tetu teu nga reria kaleu ramana mur. Pe ana non tina ene laka Ioktan.

²⁶ Iok Ioktan tuna laka

Almotat pe Selep pe Hasarmauet pe Iera ²⁷ pe Hatoram pe Usal pe Tikla ²⁸ pe Opal pe Apimael pe Sepa ²⁹ pe Opir pe Hauila pe Iopap. Iri nemur Ioktan tutuna mur ia iri.

³⁰ Tuele kina nenge iri nemur tetu ia talun nge Mesa ke lange Sephar nga hengene mur nga chaia haka ngana.

³¹ Iok nenge nei Sem tutuna mur nga aria mata mur pe reria helenga mur pe reria ich mur pe tuele kina mur.

³² Ech taua kileng ke het lo pe mata ana tuluk nemur te lohote nge Noa tutuna mur. Pe mata elle pe elle aria nananga nga te lohote ngaria. Pe te tu ke altoto nga reria kaleu ramana mur.

11

Tuele Tana Nenge Papel

¹ Nga telengana toto hehei pe hana nga kileng lochloch nga ich te heleia helenga elle mana. ² Te lohaka nga chaia haka ngana pe te i ke la te are nga mos nge Pabilon.

³ Pe nga hoena te hele tele hel nge iri ke te teke, “A iat, ta mene melete pe maha ke perra ule pe ta hemilangia iri ke te lohote ke iri um nenge ene prik” Pe te mene ure nenge pilpile ke manga pulos nenge te hepile tele um nemur ia.

⁴ Pe te ngai haka hel ke te teke, “A iat ta lele heke ita sipora rera tuele tana nenge mokona la ke tottole teu nga tapa sana. Pomalam lape pingara song pe ta loloun rara ke tala nga ich lochloch ero ol.”

⁵ Pe ero. Non Soke sio at ke naue tuele tana neu pe ana pele ona haka ngana nenge ana malang sase haka toto nenge hana nemur te umume ia. ⁶ Pe Non Soke letena tuanin ke teke, “Hana nemur iri elle pe te heleia helenga nge elle mana. Te ume ia tuele tana palaungana nem lo pe nga hoena lape te ume ia ure hel pule nga lemeria ngaria. ⁷ A iat, ta sio la ke ta hepiriu ele reria helenga ke te longo hel nge iri ero ol.”

⁸ Ke Non Soke sisparaia iri ke te tu purpure kileng lochloch ngana nga ich pe te ume mule tuele tana neu ero ol. ⁹ Ke pomalam te hetue tuele tana neu ke Papel iange Non Soke hepiriu hele reria helenga pe te sisparai ke tetu purpure kileng lochloch ngana nga ich.

Sem Nena Tete Mur

¹⁰ Nananga nenge Sem nena tete mur.

Ech taua kileng mur ke hesinga nai la lo, pe Sem ana hesinga iri ana non kina iri lime pe hoe tuna Arpakset. ¹¹ Ke het pe Sem tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina lime (500) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

¹² Pe Arpakset ana hesinga iri ana non kina elle pe analoch pe lime (35) pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Sila. ¹³ Ke het pe Arpakset tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe mol (403) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

¹⁴ Pe Sela ana hesinga iri ana non kina elle pe analoch (30) pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Eper. ¹⁵ Ke het pe Sela tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe mol (403) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

¹⁶ Pe Eper ana hesinga iri ana non kina elle pe analoch pe henel (34) pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene

Pelek. ¹⁷ Ke het pe Eper tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle pe ana non kina elle pe analoch (430) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

¹⁸ Pe Pelek ana hesinga iri ana non kina elle pe analoch pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Reu. ¹⁹ Ke het pe Pelek tu mule ke ana hesinga iri ana non kina iri analoch pe rahteke henel (209) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

²⁰ Pe Reu ana hesinga iri ana non kina elle pe analoch pe nai (32) pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Seruk. ²¹ Ke het pe Reu tu mule ke ana hesinga iri ana non kina analoch pe rahteke nai (207) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

²² Pe Seruk ana hesinga iri ana non kina elle pe analoch (30) pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Nahor. ²³ Ke het pe tu mule ke ana hesinga iri ana non kina analoch (200) pe hoho mule tutuna mur tatamanna pe heheina hel pule.

²⁴ Pe Nahor ana hesinga iri ana non kina elle pe rateke henel (29) pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Tera. ²⁵ Ke het pe tu mule ke ana hesinga iri ana non kina lime pe analoch pe rahteke henel (119) pe hoho mule tutuna tatamanna pe heheina mur hel pule.

²⁶ Pe Tera ana hesinga iri ana non kina mol pe analoch (70) pe hoe tutuna nemur: Apram pe Nahor pe Haran.

Tera Nena Tete Mur

²⁷ Nananga Nenge Tera Nena Tete Mur.

Tera tutuna mur laka Apram pe Nahor pe Haran, pe Haran tuna laka Lot. ²⁸ Pe Haran mete nga nena kileng hunu nge Ur nge Kaltia, nga ich nenge tana hoe i ia. Nga etue nenge mete, temene tu ke maulul kura. ²⁹ Pe Apram

pe Nahor te lei. Ke Apram nehei laka Sarai pe Nahor nehei laka Milka nenge Haran tuna pe liuna laka Iska. ³⁰ Sarai hoho ero. Mes tamane mana.

³¹ Iok, Tera mene tuna Apram pe nette Sarai nenge Apram nehei pe nette Lot nenge Haran tuna, pe iri lochloch te hile reria kileng huna nge Ur nge Kaltia pe te i ke te lange Kenan. Pe nga etue nenge te lohot nge Harran, te la ero ol. Te tu mana lamau ol.

³² Pe Tera tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri analoch pe lime (205) pe mete nge Harran.

12

NeHalang Iua Apram

¹ Iok Non Soke hele lange Apram ke teke, “O hile lem kileng pe lem hana mur pe iri lochloch ngana nenge te tu luluch nge temem pe o la nga ich nenge lape e henonou iong ia.

² “Pe lape e pete iong pe
e poia lem tete mur ke te lohot ke iri halang toto;
pe lape e poia pingam ke song
pe hulua te naue ke e pete tote iong.

³ Pe e poi ke urana lange iri nenge te poi ke urana lange iong
pe iri nenge te poi poreke iong lape e poi poreke iri.
Pe lape e poi ke urana lange hulua lochloch nga ich
iang nge huna nge iong mana.”

⁴ Ke Apram lohaka nge Harran pe la sapele ke pomanga Non Soke hele ngana ia lange i pe Lot la luluch nge i. Nga etue neu Apram ana hesinga iri ana non kina mol pe analoch pe lime (75). ⁵ Apram mene ne hei Sarai pe tina tuna Lot pe nena hekuleileinga ana hana mur pe reria urelu mur nenge te mene nge Haran pe tei ke tela te lohot nga ich nenge Kenan.

⁶ Pe te i nga ich neu ke la te lohot nge Sekem. Pe ae tapuna ngana e mes nga kileng neu. Ana ae ene laka ae ok nenge More. Nga etue neu Kenan mur te tutu nga ich neu kura. ⁷ Pe Non Soke lohot nge Apram pe hele lange i ke teke, “Lape e tunge ich nei lange lem tete mur.” Pomalam Apram lung heke hatanga e lange Non Soke nenge lohot nge i.

⁸ Ke het pe nga hoena Apram loloun la nga chaia haka ngana nga sasana nge Petel. Pe hemesia nena pelpele nga kileng Petel pe kileng Ai tunangaria, pe lung heke hatanga e lange Non Soke pe heto heke Non Soke ene.

⁹ Ke het pe Apram loloun ke ramana lange Nekep.

Apram La Ke Tu Nge Ekipto

¹⁰ Iok nga hoena uringa palaungana lohot nga ich nenge te tuia pe Apram sio ke la tu pol nge Ekipto iange uringa neu poreke toto. ¹¹ Pe nga etue nenge te la rochroi nge Ekipto Apram hele lange ne hei Sarai ke teke, “Iau e eteia ke iong nakum urana toto. ¹² Pe nga etue nenge Ekipto mur te naue iong lape te hele ke te teke, ‘Non nei nehei koi.’ Pe lape te hune iau pe iong o tu ke o maulul. ¹³ Urana nge o hele lange iri ke o teke lium koi iau. Pomalam lape te poi ke urana at nge iau. Ke nge iong mana lape e tu ke e maulul.”

¹⁴ Iok la ol nga etue nenge Apram la ke lohot nge Ekipto, Ekipto mur te naue Sarai nge nakuna urana toto. ¹⁵ Pe ne Parao nena hana papalauna mur te esia ana hei nge nakuna urana pe te mene teua i lange ne Parao nga nena pele palaungana. ¹⁶ Ne Parao mene hei neu pe poi ke nek lange Apram ke tunge nena sipsip tatamanna mur pe heheina mur pe pulumakau tatamanna mur pe heheina mur pe tongki tatamanna mur pe heheina mur pe hekuleileinga ana hehei pe hana pe meme mur.

¹⁷ Pe Non Soke poia haleles poreke ngana ke lohot nge ne Parao pe nge iri nenge te tu nga nena pele, iange huna nge Parao nge mene Apram nehei Sarai. ¹⁸ Pomalam ne Parao hekulo Apram ana pe onteia i ke teke, “Pomerei nenge o poia iau ke pomai? Heungana nge o hele peng-peng at nge iau ke o teke, ‘Hei nei lek hei ia.’ ¹⁹ Pe pomere nenge o hele ke o teke, ‘Liuk laka.’ Eh ngana koi! O mene lem hei pe a la ol.” ²⁰ Iok la ol ne Parao hele lange nena hana mur ke te kulos hote Apram. Pomalam te kulosia Apram pe nehei ke te la, pe te la luluch nga reria ure mur lochloch.

13

Apram Pe Lot Te Chachel

¹ Ke Apram pe nehei pe reria ure mur lochloch te i hot nge Ekipto pe te lo haka lange Nekep pe Lot la luluch nge iri. ² Apram lohot ke i non nenge nena ure halang nga huros marana ngana mur pe nena ure sachanchana sinaha ngana mur.

³ Ana non tu nge Nekep pe loloun rara ke la nga kileng hel pule pe la lohot mule nga kileng nenge are tala ia, nga kileng nenge Petel pe Ai tunangaria. ⁴ Ana non lung heke tele hatanga e nga lamau lo pe la heto heke mule Non Soke ene ia.

⁵ Pe Lot loloun rara luluch nge Apram pe nena sipsip mur pe meme pe mur pe kolok mur pe nena hehei pe hana mur pule. ⁶ Ke Apram pe Lot reria urelu mur halang pe ich palaungana ero mana nge iri nai ape ke te are ia. ⁷ Ol pe hunelinga lohaka. Apram pe Lot reria hana mur te hun hel. Nga etue neu Kenan mur pe Perisae mur te tu nga ich neu kura.

⁸ Pomalam Apram hele lange Lot ke teke, “Rera hana mur te hunel pe ita nai ita elle mana pe lemera ero nge ta hunel mule nge ita. ⁹ Ke pomalam ta chach hel. O nau la

ich palaungana kou tumana paneu. Nenge teke o la nga pen hoihoi iau e la nga pen tamalmal pe nenge teke o la nga pen tamalmal iau e la nga pen hoihoi.”

¹⁰ Iok la ol, Lot nau rara pe esia kileng mos ngana nge Iortan ke lange Soa. Kileng neu ana ech halang ke pomanga Non soke ana ume pe pomanga ich nenge Ekipto. (Nei nga etue nenge Non Soke heporeke tuele tana nenge Sotom pe Komora ero kura). ¹¹ Ke Lot hesilei hote kileng mos ngana lochloch nge Iortan pe lohaka sapele ke la nga chaia haka ngana. Ke hana nai neu te chach hel sapele. ¹² Ke Apram are nga ich nge Kenan pe Lot are luluch nga tuele tana papalauna mur nga mos pe lele nena pelpele rochroi lange Sotom. ¹³ Pe hehei pe hana nenge Sotom te poreke toto. Te popoia poinga nenge poreke toto nga Non Soke matana.

¹⁴ Iok Lot lohaka ke la lo pe Non Soke hele lange Apram ke teke, “O mes lamam pe o nau ole la nga kileng lochloch. O nau haka langa kileng ilina hele nenga lut ana pe o nau ole la nga nenge sio pe o nau ole la nga chaia haka ngana pe o nau ole la nga chaia sio ngana.

Apram Lange Hebron

¹⁵ “Ich lochloch ngana nenge o naue nem lape e tunge lange iong pe lem tete mur ke lemo ia ol. ¹⁶ Pe lape e poia lem tete mur ke te lohot ke iri halang toto ke pomanga maruchrue nenga ich pe mele pele nakuna ero toto nge sisele iri. ¹⁷ Iok o lohaka pe o i kela onau nga ich nemur nenge lape e tung lochloche lange iong.”

¹⁸ Pomalam Apram lohaka pe la ke are rochroi la nga ae papalau ngana nge Mamre nga kileng nenge Hebron pe lele heke nena pelpele mur. Pe lung heke tunginga ana hatanga e lange Nok Soke nga lamau.

14

Apram Halaua Lot

¹ Hana nemur iri naunga-ala ana hana mur; Ne Amrapel nauele kileng Papilon pe ne Arioch nauele kileng Elasa pe ne Ketolama nauele kileng Elam pe ne Tital nauele kileng Koim. ² Naunga-ala ana hana nemur tela ke te palhel luluch nge naunga-ala ana hana hel pule. Eria mur koi nei; Ne Pera nenge nauele kileng Sotom pe ne Pirsan nenge nauele kileng Komora pe ne Sinap nenge nauele kileng Atma pe ne Semepa nenge nauele kileng Sepoim pe naunga-ala ana non nenge Pela (nenge heueu nei te hetue ke Soa). ³ Naunga-ala ana hana lime nei te meneria palinga hel ana hana mur pe tela ke te mes ke muria elle nga tottolo nenge Sitim (nga ruach mesmes ngana ana mos). ⁴ Tange ne Ketolama nauele iri ke hesinga iri analoch pe nai (12) pe nga hesinga analoch pe rahtele mol ngana (13) leteria inin pe te hunel.

⁵ Ke nga hesinga iri analoch pe rahetele henel ngana (14) ne Ketolama pe pekngana naungaala ana hana mol, te la ke te hekousue hana nenge Repaim nga kileng nenge Asterot Karnaim. Pe te hekou sue Sus mur nga tuele tana nenge Ham pe te hekou sue Em mur nga tuele tana nenge Saue Kirataim. ⁶ Pe te hekou sue Hor mur nga sasana ana kileng nge Seir ke ramana ole lange El Paran, rochroi la nga ich sana lomona. ⁷ Ke het pe te mule ke te lange En Mispat (nge Kates) pe te hekou sue tuele kina mur nenge Amelek pe Amor nenge te tutu nge Haseson Tamar.

⁸ Pe naunga-ala ana non nenge Sotom pe nenge Komora pe nenge Atma pe nenge Sepoim pe nenge Pela (nenge te hetue ke Soa) te lohot ke te has ele reria hunelinga munna nga mos nenge Sitim. ⁹ Ke naunga-ala ana hana henel te pal hel luluch nge naunga-ala ana hana lime. Te pal hel

luluch nge ne Ketolama nenge i naunga-ala ana non nge Elam pe ne Tital nenge i naunga-ala ana non nenge Koim pe ne Amrapel nenge i naunga-ala ana non nenge Sina pe ne Arioch nenge i naunga-ala ana non nenge Elasar. ¹⁰ Pe mos nenge Sitim muta ia polo mur nenge te menmene ich muna ngana ia. Ich muna ngana nem ene laka kolta. Pe nga etue nenge naunga-ala ana non nenge Sotom pe Komora teua, reria hana mur hel te losio teu nga polo nemur. Pe naunga-ala ana hana mol pe reria hana mur te ua ke te la nga sasana mur. ¹¹ Naunga-ala ana hana henel neu te kerkereng toto pe te lolochia ure lochloch ngana pe ngaunga mur nge Sotom pe Komora ke te laia iri. ¹² Pe te mene Apram tina tuna Lot pe nena ure lochloch ngana pule iange i tutu nge Sotom.

¹³ Pe non Hipru e ua nga hunelinga neu pe la ke hele toto nge Apram nga ure nenge lohot. Pe Apram kou tula rochroi toto nga ae papalau nge Mamre. Mamre i none nga mata nenge Amor pe titina mur laka Eskol pe Aner. Hana nemur pekngaria toto laka Apram. ¹⁴ Nga etue nenge Apram longe nge te laua tina tuna, heukiraua nena hana kerkereng ngana mur nge iri ana non kina analoch pe ana non kina lime pe analoch pe rahteale mol (318). Hana nemur iri ul ke te tutu nike. Te la pe te hekumia naunga-ala ana hana nemur ke la het nga tuele tana nenge Tan. ¹⁵ Pe nga miliko Apram chachia nena hana mur ke te pal hel pe te hekou sue naunga-ala nemur reria hana mur pe te lope iri ke ramaria lange Hopa nga kileng Tamaskus ilina hele nenga lut. ¹⁶ Pe Apram mene mule ure lochloch ngana pe mene mule tina tuna Lot pe nena ure mur lochloch. Pe mene mule hehei mur pe hana hel pule.

¹⁷ Iok Apram hekou sue ne Ketolama pe pekngana naunga-ala ana hana nemur ke het pe la mule sapele. Pe

nga mule ngana, naunga-ala ana non nenge Sotom lohot ke saolia i nga mos nge Saue (Saue luna laka; Naunga-ala ana non nena mos). ¹⁸ Pe Melkisetek i naunga-ala ana non nga kileng nenge Salem. Ana non mene hote beret pe uain. Pe i NeHalang Nenga Lut Toto nena tunginga ana non ia. ¹⁹ Pe pete Apram pe hele ke teke,

“NeHalang Nenga Lut Toto lape poi ke urana toto lange iong.

I ala hote tapa pe ich.

²⁰ Ta heto heke NeHalang Nenga Lut Toto

I laka tung heke lem ngarang mur la nga perim.”

Ol pe Apram tunge ure huna elle lange i. Ure huna elle nem lohot nge ure loloch ngana nenge Apram lolochia nga hunelinga pe hekou sue hana nemur pe takiraua ke huna iri analoch. Pe huna elle laka nenge tunge lange Melkisetek nem.

²¹ Pe naunga-ala ana non nenge Sotom hele lange Apram ke teke, “O tunge lek hehei pe hana ke nenge o mene mule iri nem, ke te at mule nge iau pe o mene ure lochloch ngana nem ke lem ia.” ²² Pe Apram hele lange naunga-ala ana non nenge Sotom ke teke, “Iau e poia helenga kerkereng ngana e lange NeHalang Nenga Lut Toto nenge ala hote tapa pe ich ke e teke, ²³ Iau lape e mene lem ute pele ero toto. Ke ute e nge sachana tuna mana ke manga malus ulina nenge o tautau tako ia pe apem ulina ana rur, nem lape e mene ero pule. Iange lape o hele ke o teke, ‘Iau iam e poia Apram ke nena urelu halang.’ ²⁴ Ke pomalam lemek ero toto nge e mene ute. Pe utar nenge lek hana mur te ngaua ke ulolo, nem mana lape e mene. Pe lape e mene neingak mur nenge te at luluch nge iau reria pule. Ngana laka ne Aner pe ne Eskol pe ne Mamre.”

15

Non Soke Poia Tomunga Hel Ana Helenga Luluch Nge Apram.

¹ Iok nga hoena Non Soke lohot nge Apram nga maopene ngana pe hele lange i ke teke, “Apram o matau ero.

Lem kaleu koi Iau
pe lape e poia iong ke pingam iuiu toto.”

² Pe Apram tuacholia ke teke, “Non Soke NeHalang lape o tunge utar nge Iau? Iau tuk e ero koi nenge lape mene lek urelu mur. Pe mele nenge lape mene ngana kou Eliese nenge Tamaskus.” ³ Pe Apram hele, “Iong o tunge tuk e ero ke pomalam hekuleileinga ana non e nenge te umume nge Iau lape mene lek urelu mur.”

⁴ Pe Non Soke hele lange i, “Non nem lape mene lem urelu mur ero. Tum tamane ngana e nge lohot nga iong sipom eim lape mene lem urelu mur.” ⁵ Pe Non Soke mene hote i lange hot pe hele, “O nau haka la nga tapa sana pe o sisele itoch mur - nakum nge o sisele iri kau?” Pe Non Soke hele mule, “Lem tete mur lape iri hulua ke pomalaka nga itoch nemur.”

⁶ Ol pe Apram letena manmanna nge Non Soke pomalam Non Soke hetue i ke i non nge pengpeng.

⁷ Pe Non Soke hele pule ke teke, “Iau Non Soke nenge mene hote iong nga lem kileng huna nge Ur nge Kaltia pe e tunge ich nei lange iong ke lem ia ol.”

⁸ Pe Apram hele ke teke, “Non Soke NeHalang lape e eteia ke lek ich nei ke pomerei.?”

⁹ Pe Non Soke hele lange i ke teke, “O mene pulumakau hei ngana e pe meme hei ngana e pe sipsip tamane ngana e nge aria hesinga iri mol pe o at ia iri nge Iau. Pe o mene ngie chaulum nai pule.”

¹⁰ Iok Apram mene huros nemur lange NeHalang pe tote iri nga tunangaria pe sachana mur tema ke elle pe tote ngie mur ero. ¹¹ Ol pe ngie papalaungana mur te lehe sio taua huros nemur pe Apram lope hele iri.

¹² Iok chaia matana sisio lo pe Apram mamani hun toto pe kileng au ngana palaungana toto lohote nge i pe matau toto. ¹³ Ol pe Non Soke hele lange i ke teke, “Lem tete mur lape la tetu nga tuele kina e nenge reria ia ero. Pe lape te poi poreke iri pe te ume manmana nge hana hel. ¹⁴ Pe lape e heporeke tuele kina nenge te umume nge iri nem. Pe iri lape te lolochia ure halang toto nga etue nenge tei hot nga kileng nem. ¹⁵ Pe iong lape o nanasia lem tete mur nenge te mete ke ulolo. Ke lape te alo hite iong nga etue nenge o tuauna toto ol. ¹⁶ Pe lem tete mur lape te at mule nga ich nei ero mukam. Te amala ke hesinga iri ana non kina iri ana non kina elle (400) het mukam. Pe nem purpura hana henel tetu ngaria nga ich nei. Ke het ol laka lem tete mur te at mule nga ich nei ol. Nem nga etue nenge e heneue Amor mur pe e lope hote iri nga ich nei nga reria poinga poreke ngana mur. Pe heueu nei reria poinga poreke ngana muta haka ke nek ero kura.”

¹⁷ Iok chaia matana sio lo pe kileng au pe oan ana tuninga e nge pululu pe rir remen ngana te lohote pe te i teu nga huros sachanchana nemur tunangaria. ¹⁸ Ke nga etue neu Non Soke poia tomunga hel ana helenga luluch nge Apram ke teke, “Lape e tunge ich nei lange lem tete mur. Talun nge Ekipto pe mene ke la nga ech tana palaungana nenge Uprates. ¹⁹ Ke iri lape te mene ich nenge Kin mur pe Kenas mur pe Katmon mur, ²⁰ pe Hit mur pe Peres mur pe Repaim mur, ²¹ pe Amor mur pe Kenan mur pe Kekas mur pe Iepus mur.”

16

Heka pe Ismael

¹ Iok Apram nehei Sarai mes tamane mana pe hoe tuna e ero. Pe nena hekuleileinga ana hei e nena nge Ekipto nge ene Heka. ² Pe Sarai hele lange Apram, “Non Soke poi ele iau ke e hoe tuk e ero. Pomalam o la ke o ma luluch nge lek hekuleileinga ana hei; lape tutuk mur te ha lakou nge i.”

Pe Apram ngata nga Sarai nena helenga. ³ Apram tu nge Kenan ke ana hesinga iri analoch (10) lalo pe Sarai tunge Heka lange i ke nehei naingana ia. Heka nena nge Ekipto pe i Sarai nena hekuleileinga ana hei ia. ⁴ Iok laol Apram maluluch nge Heka ke la sana.

Nga eteue nenge Heka eteia ke sana lo, talun ke heto heke i pe ngai lele hei palau Sarai. ⁵ Ol pe Sarai hele lange Apram ke teke, “Iau e amneia melmelenga nga poinga nenge o poia nei. I manmanna ke e tunge lek hekuleileinga ana hei lange iong. Pe heueu nei hele poreke iau iange eteia ke sana lo. Pe e teke Non Soke milteu at nge imem nai nga poinga nei. Itei toto la ke pengpeng?”

⁶ Pe Apram hele ke teke, “O nau at, hei nem lem hekuleileinga ana hei ia. O teke o poia i ke merechrei, o poia nga lemam ngam mana.” Pomalam Sarai poi poreke Heka ke ua sapele.

⁷ Hei neu ua pe nanasia kue nenge lange Sur ke la nga ich sana lomona. Pe Non Soke nena hekulkulonga e saolia i nga ech matana e nga lamau. ⁸ Pe hele lange i ke teke, “Heka, e Sarai nena hekuleileinga ana hei laka iong. O i at nga langai? Pe o la ke merechrei?”

Pe Heka tuacholia ke teke, “E ua hei palau Sarai ana.”

⁹ Pe Non Soke nena hekulkulonga hele, “O la mule nge hei soke nem pe o nanas mene nena helenga.” ¹⁰ Pe

hekulkulonga neu hele mule ke teke, “Lape e poia lem tete mur ke te lohot ke iri halang toto pe mele pele nakuna nge sisele iri ero.”

¹¹ Pe Non Soke nena hekulkulonga neu hele lange i pule ke teke,

“Tong sam lo

pe lape o hoe tum tamane ngana e.

Pe o hetue ke ene Ismael. Ismael-Luna laka: NeHalang longe.

Iange Non Soke longe lem tanginga lo.

¹² Pe Ismael lape poi ke malaka nga kie inolo

pe nena ngarang mur laka hana lochloch

pe hana lochloch reria ngarang laka i.

Pe kila ita ke nek ero

pe kila ke nek luluch nge alona mur ero pule.”

¹³ E Heka hetue Non Soke nenge hele luluch nge i neu ke ene, “Tong NeHalang nenge o naue iau.” Iange i hele ke teke, “E naue NeHalang nenge naue iau ke ulolo?” ¹⁴ Ke ngana laka te hetue ech matana neu ke ene, “Pia Lahai Roi” Luna laka ech matana nenge NeHalang nenge tu ke maulul naue iau. Ana ech matana kou tu heueu nei kura pe tu nga kileng nenge Kates pe Pet tuna ngaria.

¹⁵ Ke Heka hoe Apram tuna tamane ngana e pe Apram hetue ke ene Ismael. ¹⁶ Nga etue nenge Heka hoe Apram tuna Ismael, Apram ana hesinga lohot ke iri ana non kina henel pe ratele elle (86).

17

NeHalang Hetaua Apram Ene

¹ Nga etue nenge Apram ana hesinga iri ana non kina henel pe analoch pe rahtele henel (99) Non Soke lohot nge i pe hele ke teke, “Iau NeHalang Nenge Kerkereng Toto. O nanas mene poinga nge pengpeng pe o poia poinga

poreke ngana e nga matak ero toto. ² Pomalam lape e poia lek tomunga hel ana helenga luluch nge iong pe e poia lem tete mur ke iri halang toto.”

³ Ol pe Apram losio pe ma ke nausio pe NeHalang hele lange i ke teke, ⁴ “Ke lek tomunga hel ana helenga nenge lange iong ngana koi nei: Iong lape o lohohot ke tuele kina mur nge halang toto reette iong. ⁵ Lape te hetue iong ke Apram ero ol. Em laka Apraham ol iange lape e poia iong ke o lohohot ke tuele kina mur halang reette iong. ⁶ Lape e poia lem tete mur ke iri halang pe hel nge iri lape te lohohot ke iri naungaala ana hana mur. ⁷ Lape e poia lek tomunga hel ana helenga luluch nge iong nenge lape tu ke koko. Pe lape E poia lange lem tete mur pule nenge lape te lohohot nge he. Iau NeHalang am Soke pe Iau NeHalang nenge lem tete mur nga hoena aria Soke pule. ⁸ Ich nenge Kenan nenge o are ia nem hana hel reria ich pe lape e tung lochloche lange iong pe lem tete mur nenge te lohohot nga hoena ke lemo ia ol. Pe iri aria Non Soke NeHalang, ngana koi Iau.”

⁹ Pe NeHalang hele lange Apraham, “Iong pe lem tete mur nge he, a rahit tote lek tomunga hel ana helenga nei. ¹⁰ Tomunga hel ana helenga nenge e poia nei, e poia lange iong pe lange lem tete mur nge he pule. Pe a rahite ke kerkereng: Iri lochloch ngana nenge iri tatamanna te rir us. ¹¹ Imo lochloch ngana a teu langa us rir ngana. Ke nem heilangia tomunga hel ana helenga nenge e poi luluche nge iong. ¹² Nge iri lochloch ngana nenge te lohohot nga hoena nenge aria etue iri rahtele mol lo a riria iri, luluch nge iri nenge tetu luluch nge iong nga lem pele pe te hoe iri. Pe iri nenge lem tete mur ia iri ero pe te olia iri nga umtutuna nge hana taungana hel arir ia iri pule. ¹³ Ke iri nenge tetu luluch nge iong nga lem pele pe te hoe iri pe iri nenge teolia iri nga umtutuna ariria iri pule. Lek tomunga

hel ana helenga nenge e poia lange iong lape tu ke koko nga singimo. ¹⁴ Mele nenge te riria singina ero heporeke lek tomunga hel ana helenga nem, pe lape te lope hote i ke tuteu luluch nge nena hana mur ero ol.”

¹⁵ NeHalang hele la pule nge Apraham ke teke, “Pe iong lem hei Sarai, lape te hetue i ke Sarai ero ol. Lape te hetue i ke ene laka Sara ol. ¹⁶ Lape E pete i pe E poia i ke hoe tum tamane ngana e. Pe lape E pete i ke tuele kina mur lochloch taria ia, pe naunga-ala ana hana mur nenge te nauеле hehei pe hana lape te lohote nge ana hei tutuna mur.”

¹⁷ Apraham losio ke ma ke sana sio pe melmel pe helele nge isipona ke teke, “Non e nge ana hesinga iri ananon kina lime (100) mai nakuna nge hoe tuna tamane ngana e kura kai? He Sara ana hesinga iri ana non kina henel pe analoch (90) pe lape hoho kura kau?” ¹⁸ Pe Apraham hele lange NeHalang ke teke, “Iok teke pomam, O pete Ismael pe o nauеле i ke nek!”

¹⁹ Pe NeHalang hele ke teke, “Oe pe lem hei Sara lape hoe tum tamane ngana e pule pe o hetue i ke ene Isak. Lape E poia lek tomunga hel ana helenga luluch nge i pe nena tete mur nenge lape te lohote nga hoena. Pe tomunga hel ana helenga nem lape tu ke koko. ²⁰ Lape E poi ke urana lange Ismael ke pomanga o hele ngam. Lape e pete i ke manmanna pe lape e poia i ke tutuna mur halang pule. I lape lohote ke hana nenge iri mukmuka nge hehei pe hana temeria ia. Hana nemur iri analoch pe nai pe lape te lohote ke hana kerkereng ngana mur ia iri. ²¹ Pe lek tomunga hel ana helenga nenge e poia nge Isak, he Sara lape hoe i nga etue nei nga hesinga nenge atat.” ²² NeHalang hele luluch nge Apraham ke het pe lohaka ke la sapele.

²³ Ke nga etue neu pengpeng Apraham nanasia NeHalang nena helenga ke mene tuna Ismael pe aina tata-

manua mur lochloch nga nena pele pe iri nenge tetu nga nena pele pe te hoe iri pe iri nenge te olia iri nga umtutuna ke te rir us. ²⁴ Pe Apraham ana hesinga iri ana non kina henel pe analoch pe rahtele henel (99) pe te riria singina, ²⁵ pe tuna Ismael ana hesinga iri analoch pe mol (13) pe teriria singina. ²⁶ Ke Apraham pe tuna Ismael te riria singiria nga etue neu pengpeng. ²⁷ Pe iri tatamanna lochloch ngana nenga Apraham nena pele pe iri nenge tetu nga nena pele pe te hoe iri pe iri nenge te olia iri nge hana hel te rir us ke elle luluch nge Apraham.

18

Non Soke Lohot Nge Apraham

¹ Apraham tu rochroi la nga ae papalau nge Mamre pe Non Soke lohot nge i. Iok kileng chaia matana milang toto lo pe Apraham kilkila nga nena pelpele matana ² pe teke nau haka pe esia hana mol nge te mes. Esia iri pe song hot nga nena pelpele matana ke lange iri pe tualou sio pe tuatuch sio la nga ich. ³ Pe hele, “Hana, iau Non Soke nena non pe lemek ero nge a i toto mana nga lek pelpele ke ala. Lemek ke e teke a iat nga lek pelpele. ⁴ A i at pe te mene ech ke te lomo sue apemo pe a kila lakoi nga ae nei ene. ⁵ Pe e la ke e mene ngaunga unne ke a ngau ke kikimo mukam. Ol laka ai mule ia lemo inga ke ala ol. Iange imo a lohot nge iau lo ke pomalam e teke e halaua imo.” Pe hana neu tuacholia ke te teke, “Urana toto, o poia ke pomanga o hele ngam.”

⁶ Iok laol Apraham teu la nga nena pelpele ke ueiuei mana pe hele lange Sara ke teke, “O ueiuei! O mene mioka nenge urana toto pe o tune.”

⁷ Ke het pe song ke la nga pulumakau mur pe mene lau heke asis ngana e nge lum toto pe tunge lange nena hekuleileinga e ke tune. ⁸ Ke het pe Apraham mene

pulumakau mirana nenge kalum pe siuna eina pe mesmes pe talue nga hatanga nga hana nemur mataria. Hana nemur te ngaungau pe Apraham mes rochroi lange iri nga ae e pule ene.

⁹ Ol pe te onteia i ke te teke, “Lem hei Sara ngai?”

Pe Apraham hele ke teke, “I kou nga pelpele letena.”

¹⁰ Ol pe elle nge iri nenge hul rumena la nga pelpele, hele ke teke, “Nga hesinga nenge atat neu pe nga teio nei lape e at mule nge iong pe Sara lape hoe tuna tamane ngana e.”

Pe Sara mes teu nga piunga nga pelpele pe longe helenga neu. ¹¹ Apraham iri nai Sara te tuauna toto lo pe Sara hile ana etue mur nga hohonga ke het lo. ¹² Ol pe Sara melmel pe helele nge isipona ke teke, “Iau e tuauna toto pe ak non soke tuauna toto pule. Pe lape singik iech nge e ma luluch mule i kura kai?”

¹³ Ol pe Non Soke hele lange Apraham ke teke, “Pomerei nenge Sara melmel pe hele ke teke, ‘Iau e tuauna toto lo i pe lape e hoe tuk e ke manmanna kai?’ ¹⁴ Apraham e hele lange iong. Non Soke nakuna nge poia ure lochloch. Iau lape e at mule nge iong nga teio nei nga hesinga nenge atat nem pe Sara lape hoe tuna tamane ngana e lo.”

¹⁵ Ol pe Sara matau pe channanga pe hele ke teke, “E melmel ero i.”

Pe non neu hele ke teke, “O melmel laka.”

Apraham Hele Ala Kileng Sotom Ana

¹⁶ Iok hana nemur te lohaka ke te i pe ramaria lange Sotom pe Apraham koko ke puotaua iri. ¹⁷ Pe Non Soke letena tuanin nge isipona ke teke, “Urana nge e hele hote utar nenge e teke e popoia lange Apraham. ¹⁸ I na tete mur lape te lohok ke iri halang pe iri tuele kina kerkereng ngana mur. Pe nge i mana, lape E poi ke urana lange tuele kina mur lochloch ngana nga ich. ¹⁹ Iange Iau Non Soke

pe e hesilei hote i ke almasia tutuna mur pe nena tete mur nenge te lohot nge he, ke te nanasia lek helenga pe te poia poinga nge pengpeng pe urana. Pomalam lape E poia ure lochloch ngana ke lohot nge i ke pomanga lek tomunga hel ana helenga nenge E poia lange i.”

²⁰ Ol pe Non Soke hele, “Helenga halang lohot nga poinga poreke ngana nenge te poreke toto nge te lohotot nge Sotom pe Komora, ²¹ pe e teke E etei ke nek. Pomalam lape E sio la ke enau nga poinga nenge te popoia, lape poreke toto ke pomanga E longo ngak ma ero?”

²² Iok, hana nai neu te i ke ramaria sio lange Sotom pe Apraham mes pe NeHalang mes nga matana. ²³ Pe Apraham i lange I pe hele, “Hana urana ngana hel tetu nga kileng neu pule pe lape o heporeke iri luluch nge hana porekreke ngana mur? ²⁴ Nenge teke hana urana ngana mur iri ana non kina nai pe analoch (50) tetu nga tuele tana neu, lape o heporeke iri ke te lasus lochloch? Ma lape letemia iri pe o heporeke tuele tana neu ero? ²⁵ Poinga nenge o teke o poia lange hana poreke ngana mur ke o hune iri, o poia lange hana urana ngana mur ero. Nem nakuna urana ero. Milteunga nenge lala nge hehei pe hana nga ich lochloch song ke nanasia poinga nge pengpeng.”

²⁶ Ol pe Non Soke hele ke teke, “Nenge teke e naue ke hana urana ngana mur iri ana non kina nai pe analoch (50) tetu nge Sotom, lape e heporeke kileng neu ero.”

²⁷ Ol pe Apraham hele mule ke teke, “Non Soke iau e pomalaka nga maruchrue pe apou. E ontei sakilil mana koi pe letem inin taua iau ero. ²⁸ Nenge teke hana urana ngana mur aria sisalanga hele sio ke lime iri ero, lape o heporeke kileng neu pule?”

Pe Non Soke hele ke teke, “Nenge teke e naue ke hana urana ngana mur iri ana non kina nai pe lime mana, lape e heporeke kileng nem ero pule.”

²⁹ Pe Apraham ontei mule I ke teke, “Pe nenge teke o hottau ke hana iri ana non kina nai te urana, lape o heporeke kileng neu pule?”

Pe Non Soke hele, “Lape letek ia iri ke e heporeke kileng neu ero.”

³⁰ Pe Apraham hele, “Non Soke letem inin taua iau ero pe e ontei mule. Pe nenge teke hana iri ana non kina elle pe analoch mana nge te urana lape pomerei?”

Pe Non Soke hele, “Nenge teke e hottau ke hana iri ana non kina elle pe analoch mana nge te urana, lape e heporeke kileng nem ero pule.”

³¹ Pe Apraham hele, “Non Soke e ontei sakilil pe letem inin taua iau ero. Nenge teke hana nenge te urana iri ana non kina elle mana tetu lamau?”

Pe Non Soke hele, “Lape letekia iri ke e heporeke kileng neu ero.”

³² Pe Apraham hele, “Non Soke letem inin taua iau ero pe e ontei elle mule. Nenge teke hana nenge urana iri analoch mana tetu lamau?”

Pe Non Soke tuacholia, “Lape letek ia iri pe e heporeke kileng neu ero pule.”

³³ Iok Non Soke hele luluch nge Apraham ke het pe hile i pe la sapele. Pe Apraham la mule nga nena kileng.

19

NeHalang Hengaululue Kileng Sotom Pe Komora

¹ Angkelo nai nenge te hilesue NeHalang iri nai Apraham, tela ke te sauhot nge Sotom nga ulei. Te sauhot pe Lot kilkila nga tuele tana neu ana kue matana. Nga etue nenge Lot naue iri lohaka ke la taua iri pe tualou sio pe

tatuch sio la nga ich. ² Pe hele ke teke, “Hana papalau nai nem a i at nga lek pele ke a lomo sue apemo pe nga miliko a ma mukam. Pe nga uach a lohaka pe a i mule ol.”

Pe iri te tuacholia ke te teke, “Ero mo ma la i loi nga kileng unne nenge hana te heukirauroa ia.”

³ Pe ero, Lot mes ke kerkereng nga nena helenga kura pomalam te nanasia Lot ke te la nga nena pele. Pe Lot tatalo hele aria ngaunga ke umeia peret nenge ana is ero ke te ngaua. ⁴ Iok te mamani ero kura pe hana lochloch ngana nga tuele tana nenge Sotom te at ke te heliliu hite pele. Iri nenge lolomele pe nenge te tuauna lo te at pule.

⁵ Pe te iu lange Lot ke pomai, “Hana nai nenge te at ke tema nga lem pele ngai? O mene iri at nge imem ke mo heporeke iri lakoi nge hot.”

⁶ Ol pe Lot i hot pe piuele mule piunga pe lange iri ⁷ pe hele ke teke, “A poi ke mam ero! Iau pekngak mur laka imo pe a poia poinga poreke ngana nei ero. ⁸ Anau at, iau tutuk mur heheina nai nge tema luluch nge hana ero kura. Lape e mene hote iri at nge imo pe a poi lange iri nga lememo ngamo. Pe a poia ute lange hana nai nei ero iange te teu at nga lek pele ke e nauele iri.”

⁹ Pe Sotom mur te tuacholia ke te teke, “Ah! O poi hele imem ero. Iong ngie koke iong ke o at pe lem nga lamai ero. Pomerei nenge o mil teu at nga lememo poinga mur? Heueu lape mo heporeke tote iong nge iri.” Te echia Lot pe te puo teua iri la nga piunga ke te teke te palchach sue.

¹⁰ Pe ero. Hana nai nenge teu te tak teua Lot la nga pele letetena pe te piuele piunga. ¹¹ Pe hana lolomele ngana mur pe tuauna ngana mur te mes nga pele neu ana piunga nge hot. Pe hana nai neu te poia iri ke mataria puluala pe te rere mene piunga ol.

¹² Pe hana nai neu te onteia Lot ke te teke, “Lem hana hel kai tetu nga tuele tana nei pule mai? O mene tutum

mur nenge tatamanna pe heheina pe uem mur pe itei hel pule nenge lem hana mur ia iri pe a ua hot nga lamai, ¹³ iange lape mo hengau lulu heke kileng nei. Helenga halang toto lohot nga poinga poreke ngana nenge poreke toto nge te lohotot nga kileng nei, pomalam Non Soke kulosia imem at ke mo hengau lulu heke.”

¹⁴ Iok la ol, Lot la ke hele lange uene mur. Hana nai neu te teke te lechleia Lot tutuna heheina mur. Pe hele lange iri ke teke, “Ueiuei mana pe a ua hot nga lamai iange Non Soke lape hengau lulu heke tuele tana nei!” Pe uene nemur te teke ma songlelele reria.

¹⁵ Iok uach sio lo pe angkelo nemur te heueiuei ia Lot ke te teke, “Ueiuei mana! O mene lem hei pe tutum mur heheina nai nei pe a ua hot nga kileng nei iange lape a mete luluch nge hehei pe hana nga kileng ngaulala ngana heueu.”

¹⁶ Pe Lot poi hulul mana iange letena tuanin rara ke halang. Ol pe hana nai neu te rahite Lot pe nehei pe tutuna heheina nai neu nga peria pe te mene hot kelkel ia iri nga tuele tana neu, iange Non Soke letena porekeia iri. ¹⁷ Te mene hote iri lange hot ke ulo pe elle nge iri hele, “A song ke a eleis maul ngamo pe a ralele mule ero! Pe a mes ke a tah eingamo nga kileng unne nga mos nei ero! A song ke a la toto nga hengene mur iange lape a mete heueu!” ¹⁸ Pe Lot hele, “Hana papalauna, nakuna nenge lape e nanasia lemo helenga ero pai! ¹⁹ Imo letemo poreke ia lemo non ke a teke a halaua iau ke e maulul. Pe nakuk ero nge e song langa hengene nemur iange te tu ke kangkanga hali, pe oan ngaulala ngana nem lape saol mene iau nga lamai pe e mete. ²⁰ A nau la tuele tana sune kou tu neu. Tuele tana neu tuna mana pe tu rochroi pol. Ke nenge teke a longele iau, toinge e song ke e eleis maul ngak ke ela la kou.”

²¹ Pe angkelo neu hele lange i ke teke, “Iok urana, e ngata nga lem helenga nem, pe lape e heporeke tuele tana sune nem nenge o heleia nem ero. ²² Pe o song la lamau ke ueiei mana. Iau lape e poia ute e ke lohot ero mukam pe nga etue nenge o la ke o lohot lamau lape e poia ke lohot ol.” (Tuele tana neu tuna mana ke ngana laka nenge te hetue ene Soa.)

²³ Nga etue nenge Lot sauhote i nge Soa, chaia matana haka ke tue kileng sapele. ²⁴ Ol pe Non Soke poi hot sapele um milanglang ngana mur pe oan nga tapa sana, pe te losio ke pomanga pitte nenge sio nge Sotom pe Komora. ²⁵ Ke tuele tana nai neu Non Soke heporeke iri ke te het luluch nge hehei pe hana pe ae pe ure lochloch ngana nenge te haka nga mos neu. ²⁶ Iok Lot nehei teke ralele la mule, pe NeHalang hulua i la nga mesmes pe kerkereng ke pomanga um tana e ke mes mana ol.

²⁷ Pe nga uach uruna toto Apraham memete hot pe la mule nga kileng unne nenge mesia nga Non Soke matana. ²⁸ Pe nausio lange Sotom pe Komora pe nauole langa ich lochloch ngana nenga mos pe esia oan pulungana. Oan pulungana neu nakuna pomanga lohot nga oan e nge palaungana toto.

²⁹ Lot tunga mos nga kileng neu pe nga etue nenge NeHalang heporeke tuele tana nai neu letena metene Apraham. Pomalam mene hote Lot ke eleis maungana nga oan palaungana neu.

Lot Pe Tutuna Heheina Mur

³⁰ Ke Lot pe tutuna heheina nai neu te tu nge Soa. Pe ana non matau, ol pe te loloun haka ke la te tu nga rika nga hengene mur. ³¹ Ol pe nga etuene e tuna nenge tengene ana hele lange tina nenge kino ke teke, “Poinga nenga ich lochloch hehei pe hana te hohoe tuturia mur. Pe ita lape ta hoe tutura mur hel ero iange hana ero nga kileng nei pe

temere tuauna lo. ³² Pomalam ta heinia temere nga uain ke mamani pe ta ma luluch nge i, ke tutura mur pe rera tete mur lape te lohote, urume poinga nenge tapoia lange temere.”

³³ Ke nga miliko neu te poia temeria ke inia uain pe tuna nenge soke teu ke la maluluch nge i. Ana hei maluluch nge temene ke het pe lohaka ke la pe Lot eteia ute e ero toto.

³⁴ Iok pomange rou tuna nenge soke hele lange tina nenge kino ke teke, “Nge lona nga miliko e ma luluch nge temek. Pe heueu nga miliko ta hein mule i nga uain pe o teu ke la o ma luluch nge i. Ke tutura mur pe rera tete mur lape te lohote urume poinga nenge tapoia lange temere.”

³⁵ Ke nga miliko neu te poia temeria ke in mule uain pe tuna nenge kino teu ke la ma luluch nge i. Ana hei ma luluch nge temene ke het pe lohaka ke la pe Lot eteia ute e ero toto pule.

³⁶ Ke Lot tutuna mur heheina nai neu, saria mule nge temeria. ³⁷ Tuna nenge tengene ana hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Moap. Ke Moap nemur nenge tetu heueu nei reette laka i. ³⁸ Pe tuna nenge kino pule hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Ben-ami. Ke Amon nemur nenge tetu heueu nei reette laka i.

20

Apraham Channanga Ia Apimelek

¹ Iok Apraham lohaka nge Mamre pe loloun langa tuele kina nenge Nekep pe lake are nga kileng Kates pe Sur tunangaria. Ke Apraham tu nge Kerar ke mala pol. ² Ol pe hele urume nehei Sara ke teke, “Hei nei iau liuk ia.” Pomalam Apimelek hekulo Sara ana pe te mene lange i.

³ Pe ero NeHalang lohote nge Apimelek nga ma opene ngana pe hele lange i ke teke, “Iong lape o mete iange hei nenge o mene nem, lei lo laka.”

⁴ Pe Apimelek hele ke teke, “Non Soke nenge teke none poia poinga poreke ngana e ero, lape o hun suo mene i luluch nge nena hana mur ma?” Apimelek hele ke pomau iange poia poinga poreke ngana e lange Sara ero kura. ⁵ Pe Apimelek hele mule lange NeHalang ke teke, “Apraham hele at nge iau ke teke, ‘Hei nei iau liuk ia.’ Pe Sara hele ke teke, ‘Non nei iau tik ia.’ Nga etue nenge e mene hei nei letek ke e teke e poia poinga urana ngana mana lange i pe e poia poinga poreke ngana e lange i ero.”

⁶ Pe Nehalang hele lange i nga ma opene ngana neu ke teke, “Oe, E eteia ke iong letem ke o teke o poia poinga urana ngana mana. Pe lemek ero nge o poia poinga poreke ngana e nga matak. Ke ngana laka nenge e poi hele iong ke o ma luluch nge hei nem ero. ⁷ Heueu nei o tung mule hei nem lange ene iange ene i hetatalonga ia. Pe hei nem ene lape hetalaulau am ke o tu ke o maulul. Pe nenge teke o la muleia hei nem nge ene ero, o etei mellehe mene ke iong pe lem hana mur lochloch lape a mete.”

⁸ Nga uach uruna toto Apimelek iua nena hana palauna mur pe heleia ure lochloch ngana nenge NeHalang heleia lange i nga ma opene ngana, pe hana nemur te matau toto. ⁹ Iok, Apimelek iu teua Apraham pe hele, “Pomerei nenge o poia imem ke pomai? Iau mai e poia poinga poreke ngana e lange iong ke merei toto, nenge o poia iau pe lek naunga-ala ana kileng ke mo tu teu nga poinga poreke ngana nei? Poinga nemur nenge toinge o poia at nge iau ero, ngana koi o poia at nge iau nei.” ¹⁰ Pe Apimelek onteia Apraham ke teke, “Lem huna nga utar toto nenge o poia poinga nei?”

¹¹ Pe Apraham tuachol ia ke teke, “E poi ke mai iange nga letek e teke, ‘Mele nga kileng nei mataua NeHalang ero toto pe lape te hune iau pe te mene lek hei.’ ¹² Pe i manmanna ke, iau liuk toto ia, iange imem nai tememem

elle pe tamem altoto pe iau lek hei laka i. ¹³ Pe nga etue nenge NeHalang hele at nge iau ke e hile temek na pele pe e loloun rara langa kileng mur, e hele lange ana hei ke e teke, 'O henonou hote mutemngam at nge iau ke mai koi: Nga kileng lochloch ngana nenge ta la ia o hele ke o teke, "Non nei iau tik ia." "

¹⁴ Ol pe Apimelek tung mule Sara lange Apraham pe mene sipsip tatamanna pe heheina pe pulumakau tatamanna pe heheina pe hehei pe hana nenge te ume manmana pe tunge iri lange i pule. ¹⁵ Pe Apimelek hele lange Apraham ke teke, "O naula lek ich kou lochloch ngana neu; ol la pe o are nga lemengam."

¹⁶ Pe Apimelek hele lange Sara ke teke, "E tung ke um tutuna iri halang (K1000.00) lange tim Apraham. E tung mata hue ngana ana ia, nenge lange iri lochloch ngana nenge te tu luluch nge iong ke te eteia ke iong o poia poinga poreke e ero."

¹⁷ Ol pe Apraham hetalaulau lange NeHalang ke hemas mule Apimelek pe ne hei pe nena hekuleileinga ana hehei mur ke te hoho mule. ¹⁸ Non Soke poi hele hehei lochloch ngana nenga Apimelek nena pele ke te hoho ero, iange nga poinga nenge lohote nge Sara.

21

Sara Hoe Isak

¹ Non Soke poi ke urana lange Sara ke pomanga nena helenga kerkereng ngana nenge poia ke ulolo. ² Ke Sara sana pe hoe tuna tamane ngana e nge Apraham nga etue nenge Apraham tuauna toto lo. Pe pule nga etue nenge NeHalang hele talue lange Apraham. ³ Pe Apraham hetue tuna nenge Sara hoe ke ene Isak. ⁴ Pe nga etue nenge Isak ana etue iri rahteke mol Apraham rir ia singina ke pomanga NeHalang hele ngana ia lange i. ⁵ Apraham ana

hesinga iri ana non kina lime (100) nga etue nenge Sara hoe tuna tamane ngana neu nge i.

⁶ Pe Sara hele, “NeHalang poi ke urana at nge iau ke e iech pe e melmel pe iri lochloch ngana nenge te longe iau nge e poi ke pomai lape te iech pe te melmel pule.” ⁷ Pe Sara hele pule ke teke, “Itei toto nenge lape hele lange Apraham ke teke, lem hei Sara lape hoe tuna pe nakuna nge hesiua kau? Pe ero, Apraham tuauna lo pe e hoe tuna tamane e.”

Heka Pe Ismael

⁸ Pe kol sune neu i soke pe hile siu, pe nga etue nenge hile siu Apraham poia ana ngaunga matana palaungana.

⁹ Pe Heka nenge nena nge Ekipto hoe tuna tamane ngana e nge Apraham. Pe nga etuene e, Sara naue Heka tuna Ismael nge hesalang lululuch nge Isak. ¹⁰ Ol pe hele lange Apraham ke teke, “O kulosia lek hekuleileinga ana hei nei pe tuna pele pa neu ke te la toto nga kileng unne. Iange lemek ero nge hei nem tuna mene lem ute e. Tuk Isak i toro mana lape mene lem ure lochloch.”

¹¹ Pe Apraham letena meena toto iange letena ia tuna Ismael. ¹² Pe NeHalang hele lange i ke teke, “Letem meena sakililia kol nem pe lem hekuleileinga ana hei nem ero; o longo la mana nga utar nenge Sara heleia lange iong. Iange lem tete mur lape te lohot laka nge Isak. ¹³ Pe hekuleileinga ana hei nem tuna, lape e poia na tete mur ke te lohot ke iri halang pule iange iong tum ia.”

¹⁴ Iok nga uach uruna toto Apraham memete pe mene ngaunga pe ech kina nenge te ume hote nga huros ulina pe tunge lange Heka. Pe tal heke nga hei neu palpanna pe kulosia iri nai tuna ke te la. Te i ke tela pe te i rara pulut mana nga ich sana lomona nge Pesepa.

¹⁵ Nga etue nenge aria ech soso nga kina talsio mene tuna nga ae sune ene ol, ¹⁶ pe i la ke are kangkanga toto

nge tuna iange letena ke teke, “Lemek ero toto nge e asia tuk nge mete nga matak.” Ke ana hei are pe tangtang ol.

¹⁷ Pe NeHalang longe kol neu nge tangtang pe nena angkelo tu nga tapa pe iu lange Heka ke teke, “Heka, pomerei? O matau ero; kol neu ma lamau ke tangtang pe NeHalang longe ke ulolo. ¹⁸ O in heke kol nem pe o rahite i nga penna iange lape e poia i ke na tete mur iri halang toto.”

¹⁹ Ol pe NeHalang ulele hei neu matana pe naue ech matana e nge te selia. Pomalam la ke hemuta mule ech kina neu pe tunge lange Ismael ke in.

²⁰ Nga etue nenge kol neu puo ke hakaka NeHalang nau elele i. Pe ana non tutu nga ich sana lomona pe etei toto nga io tua ngana. ²¹ Nga etue nenge tetu nga ich sana lomona nge Paran, tana mene nehei e nge Ekipto.

Apraham Pe Apimelek Te Poia Tomunga Hel Ana Helenga

²² Iok ne Pikol i non nenge nauuelele Apimelek nena palinga hel ana hana mur. Pe nga etue neu iri nai te hele lange Apraham ke te teke, “NeHalang tu luluch nge iong nga ure lochloch ngana nenge o popoia. ²³ Iok o hele ke manmanna toto at nge iau nga NeHalang matana ke o pallaka mule iau ero ol pe o pallaka ia tutuk mur pe lek tete mur ero pule. Iau e poia poinga urana ngana lange iong. Ke pomalam o poi ke urana at nge iau pe o poi ke urana langa kileng nenge iong non lomona ngana pe heueu nei o iat ke o are ia.”

²⁴ Pe Apraham hele, “Oe E hele ke manmanna toto.”

²⁵ Pe Apraham toto hita mule lange Apimelek nga nena ech matana e nge nena hana mur te mene mule. ²⁶ Pe Apimelek hele ke teke, “E eteia mele nenge poia poinga nem ero. Heueu mana nei i e longe ol iange iong o hele toto at nge iau ero nike.”

²⁷ Iok la ol Apraham mene sipsip mur hel pe pulumakau hel ke tunge lange Apimelek pe iri nai te poia tomunga hel ana helenga neu. ²⁸ Pe Apraham mene hote sipsip heheina iri rahteale nai nga nena sipsip mur ke talue iri ke altoto, ²⁹ pe Apimelek onteia Apraham ke teke, “Iong o mene ke sipsip heheina iri rahteale nai pe o tal hote iri ke altoto. Nei luna ma ke merei?”

³⁰ Pe Apraham tuacholia ke teke, “O longala ke o mene sipsip rahteale nai nei nge iau pe o hele hote ke iau koi nenge e selia ech matana nei.”

³¹ Ke pomalam te hetue kileng neu ke ene Pesepa iange hana nai neu te poia reria tomunga hel ana helenga lamau.

³² Iok te poia tomunga hel ana helenga nge Pesepa ke het pe Apimelek iri nai Pikol te la mule nga ich nenge Palestaen mur. Ne Pikol i non nenge nauelele Apimelek nena palinga hel ana hana mur. ³³ Pe Apraham tue ae tamaris nge Pesepa pe heto heke Non Soke NeHalang Nenge Tu Ke Koko ene nga lamau. ³⁴ Pe Apraham tu nga ich nenge Palestaen mur ke mala toto.

22

NeHalang Olleke Apraham

¹ Pe nga etue hel nga hoena NeHalang olleke Apraham pe hele, “Apraham ou!”

Pe Apraham tuacholia, “Iau koi.”

² Pe NeHalang hele ke teke, “O mene tum tamane ngana elle nem nenge mutem tau tote - Isak pe o la nga kileng nenge Morea. Pe o makia i lamau ke pomanga lem tunginga, nga hengene e nenge lape e henonoua lange iong.”

³ Iok laol nga uach uruna toto Apraham lohaka ke rechia ae nenge lape mak tunginga ia pe tatach heke nga nena

tongki. Pe mene tuna Isak luluch nge nena hekuleileinga nai pe te la sapele nga hengene nenge NeHalang heleia lange i. ⁴ Pe nga etue mol ngana Apraham nau toto la pe esia hengene neu. ⁵ Pe hele lange nena hekuleileinga ana hana mur ke teke, “Imo nai a tu luluch nga tongki la koloi pe imem nai kol nei mo langa lamau ke mo heto heke Non Soke. Ke het pe mo at mule nge imo.”

⁶ Iok la ol Apraham inheke ae putana nenge lape mak tunginga ia pe tal heke lange tuna Isak ke takisia. Pe isipona mene oan pe kakop ke iri nai te i luluch ke tela. ⁷ Pe Isak hele haka pe onteia temene Apraham ke teke, “Temek!”

Pe Apraham tuacholia, “Oe, kolek o hele.”

Pe Isak hele ke teke, “Ae mur pe oan koloi - pe sipsip nenge ta mak ke tunginga ia, ngana ngai?”

⁸ Pe Apraham tuacholia ke teke, “Kolek, NeHalang isipona lape tunge sipsip nenge lape ta mak ke tunginga ana ia.” Pe iri nai te i luluch ke tela.

⁹ Iok tela te sauhot lamau nga kileng nenge NeHalang heleia lange i pe Apraham lung heke sapele hatanga pe tatach heke ae mur nga ona. Ke het pe kale hite tuna Isak pe tal heke i la nga ae ona nga hatanga neu. ¹⁰ Ke het pe Apraham mene heke kakop ke teke hune tuna. ¹¹ Pe Non Soke nena angkelo nga lut nga tapa alngana sio lange i ke teke, “Apraham, Apraham!”

Pe Apraham tuacholia ke teke, “Iau koi.”

¹² Pe angkelo neu hele, “O hune tum ero. Pe o poia ute e lange i ero. Heueu nei e eteia ol ke iong o longotau tote NeHalang. Iange o hunele tum elle nenge mutem tautote nem nge iau ero.”

¹³ Iok Apraham teke naula pe esia sipsip tamane ngana e nge ana sangkar chauchau teu nga tapulpul unne. Ol pe la ke laua ke mene Isak munna ke mak heke ke poi tunginga

ia. ¹⁴ Ke Apraham hetue kileng neu ene ke Non Soke tunge. Ke nga etue neu ke at heueu nei te hetue ke, “Nga hengene nenge Non Soke tunge.”

¹⁵ Pe Non Soke nena angkelo nga tapa alngana henai ngana lange Apraham ¹⁶ ke teke, “Non Soke isipona hele hot ke teke, ‘Iong tum elle mana pe mutem tau tote pe o hunele i ero. ¹⁷ Pomalam lape e pete iong pe e poia lem tete mur ke iri halang toto ke pomanga itoch mur nga tapa sana pe peipei nga ruach ilina. Pe lape te mene tuele kina mur pe reria ngarang mur ke reria ia. ¹⁸ Iong o longo tau tote Iau ke nge lem tete mur mana lape e pete hulua lochloch ngana nga ich.’ ”

¹⁹ Iok la ol Apraham pe Isak te i sio la mule nge nena hekuleileinga ana hana mur pe iri lochloch tela mule nge Pesepa nga Apraham tu nganngana.

Nahor Nena Tete Mur

²⁰ Iok etue hel nga hoena Apraham longe nge te teke, “Tim Nahor pe ne hei Milkah te hoe tuturia mur rahtele mol nge iri tatamanna. ²¹ Ke tuna tengene ana ene laka Us pe tina e ene Pus. Pe tiria e pule ene Kemuel (nenge Aram temene). ²² Pe tiria e pule ene Keset pe e ene Haso pe e ene Piltas pe e ene Sitlap pe e ene Petuel.” ²³ Pe Petuel lohot ke Repeka temene ia. Ke Milka hoe tutuna mur ratele mol nge Apraham tina Nahor. ²⁴ Pe Nahor nehei e pule ene Reuma pe tutuna mur henel: Tapa pe Kaham pe Tahas pe Maaka.

23

Sara Mete Ngana

¹ Sara tu ke ana hesinga iri ana non kina rahtele elle pe rahtele nai (127), ² pe mete nge Kiriati Arpa (nenge ene e pule Hebron) nga ich nenge Kanan. Pe Apraham la ke tangia Sara pe are ia ana lete.

³ Ol pe lohaka pe hele lange ne Hitae tutuna mur pe na tete mur ke teke, ⁴ “Iau ngie koke iau ke at e tu luluch nge imo. A tung hote ich unne ke e alo hite lek hei pe e olia lange imo.”

⁵ Pe ne Hitae tutuna mur pe nena tete mur te tuacholia lange i ke teke, ⁶ “Kole o longo at nge imem. Nga lamai mo naue iong ke iong non kerkereng ngana. Iong sipom o nau pe o hesilei hote ich unne ke o alo hite lem hei. Mele pele lape unhele ich nge iong ero.”

⁷ Ol pe Apraham lohaka pe tualou suo lange iri ich tokoninga Hitae mur. ⁸ Pe hele lange iri ke teke, “Nenge teke a longele iau ke e alohite lek hei, iok a longo at nge iau. A mene lek helenga pe ala ke a hele lange Epron nenge ne Soar tuna ⁹ ke tunge nena ich unne nge Makpela at nge iau. Ana ich tu nga ich nei het ala ngana. A onteia i ke tunge at nge iau pe e olia uruna lochloch ke meena lange i, ke lek metenga ana kileng ia ol.”

¹⁰ Iri te are nga tuele tana neu ana kue matana ke te helele pe Epron kou kila luluch nge iri. Pe ana non tuacholia Apraham ¹¹ ke teke, “Ero, non soke o longo at nge iau, nga lek hana mur mataria lape etung mene ich nem pe polo nenge tu nga ich nem lange iong ke o alohit lem hei ia.”

¹² Pe Apraham tualou sio mule lange ich tokoninga mur nga mataria. ¹³ Apraham longe Epron nge hele ke mau pe hele, “Nenge teke lememe lape e olia ich nem lange iong. O ngata ke o mene ich uruna nge iau pe e alohite lek hei lamau.”

¹⁴ Pe Epron tuacholia lange Apraham ke teke, ¹⁵ “Non soke o longo at nge iau, ich nem uruna laka umtutuna iri ana non kina iri ana non kina elle (400). Pe letemia nem ero. Nge ita nai ute pele nga nem ero, o la ke o alo hite lem hei nga ich nem.”

¹⁶ Apraham ngata nga Epron nena helenga pe sisala hot ke umtutuna iri ana non kina iri ana non kina elle (400) ke pomanga Epron heto ngana pe tunge lange i. Umtutuna ana hana mur te olol ich nga umtutuna nenge pomau pule.

¹⁷ Ke Apraham olia Epron nena ich nge Makpela luluch nga metenga ana kileng pe ae lochloch ngana nenge temes nga ich neu. Kileng Makpela tu rochroi lange Mamre. ¹⁸ Ke hana lochloch ngana nenge te heukirau nga tuele tana neu ana kue matana te eteia ke ich neu, Apraham nena ia ol. ¹⁹ Apraham olia ich neu ke het pe alohit sapele nehei Sara nga polo nga ich nenge Makpela. Kileng neu tu rochroi nge Mamre (nenge ene e pule Hepron) nga ich nenge Kenan. ²⁰ Ke Hitae mur reria ich neu te tunge lange Apraham pe nena hana mur ke reria metenga ana kileng ia ol.

24

Isak Pe Repeka

¹ Iok Apraham tuauna toto lo pe Non Soke pete i nga ure lochloch. ² Pe Apraham hele lange nena hekuleileinga mur aria soke nga nena pele, nenge nau elele nena ure mur ke teke, “O talue perim nga haek ene. ³ Pe o hele ke kerkereng toto nga Non Soke NeHalang nenga tapa pe nga ich matana. O hele ke o teke, o heleia tuk nge heie nge Kenan ero, nga kileng nenge e tutuia nei. ⁴ Pe o la mule nga lek kileng huna nga tuele tana nenge e at ia, nge alok mur pe o mene tuk Isak nehei e nga lamau.”

⁵ Pe hekuleileinga ana non neu ontei ke teke, “Pe nenge teke hei neu lemene ero nge at luluch nge iau? Lape e mene tum ke lamule nga tuele tana nenge o at ia?”

⁶ Pe Apraham hele ke teke, “Lemek ero nge o mene mule tuk la lamau. ⁷ Non Soke NeHalang nga tapa mene hote

iau nge iri lochloch ngana nenge tetu ke elle luluch nge temek pe nga lek ich. Pe I hele ke kerkereng toto at nge iau ke teke, 'Lape E tunge ich nei lange lem tete mur.' Ana non lape kulosia nena angkelo ke i muka nge iong pe halaua iong ke o mene tuk nehei e nga lamau. ⁸ Pe nenge teke hei nem lemene ero nge at luluch nge iong, helenga kerkereng ngana nenge e hele lange iong ke poia nem lape poia ure meena ngana e lange iong ero. Pe o mene mule tuk la lamau ero toto." ⁹ Ke pomalam hekuleileinga ana non neu talue penna nga ana soke Apraham haena ene pe poia helenga kerkereng ngana nem.

¹⁰ Iok la ol hekuleileinga ana non neu mene ke kamel iri analoch nge ana soke Apraham pe lolochia ure urana ngana mur nge i pe i sapele ke ramana lange Aram Naharaim. Nga kileng ilina hele nenga lut nge Mesopotamia pe i ke langa tuele tana nenge Nahor. ¹¹ Pe poia kamel mur ke te tualou sio rochroi langa ech matana e nge tu nge hot nga tuele tana neu. Kileng lala ke ulechlei lo pe hehei aria etue nenge te hot ke la te e ech.

¹² Pe ana non hetalaulau ke teke, "Ak soke Apraham ana Non Soke NeHalang, letem metene lem tomunga hel ana helenga nenge o poia lange ak soke Apraham, pe heueu o halaua iau ke e hottaua hei nem. ¹³ O nau at, iau koi e mesmes nga ech matana nei ilina pe hehei pe hana nga tuele tana neu, tuturia mur kou te hot atat ke te eulul ech. ¹⁴ E teke o poia ke nga etue nenge e hele lange hei malolong ngana e ke e teke, 'Kole o talsue am ech kina ke e in mukam.' Pe nenge teke hei nem isipona nenge o henonou hote ke Isak nehei ia, lape hele ke teke, 'O in, pe e heinia lem kamel mur pule.' Nem lape e eteia ke o poi ke nek toto lange ak soke Apraham."

¹⁵ Non neu hetalaulau ke het ero kura pe esia Repeka nge takisia ana ech kina nga ekena. Repeka temene laka

ne Petuel pe Petuel tana laka Milka pe Milka ene laka Nahor pe Nahor tina laka Apraham. ¹⁶ Hei neu nakuna urana toto pe none maluluch nge i ero kura. Ana hei sio la nga ech matana ke ea ana ech kina pe lo haka at mule.

¹⁷ Pe hekuleileinga ana non neu, ueiuei mana pe la saholia pe hele, “Kole o tunge ak ech unne nga am ech kina.”

¹⁸ Pe hei neu hele, “Non soke, o in.” Pe ueiuei mana hekena het sue ech kina langa penna pe tunge lange non neu ke in.

¹⁹ Hei neu tunge ech lange non neu ke in ke het pe hele, “Lape e eulia ech pe e tunge lange lem kamel mur pule ke te in ke saria una toto.” ²⁰ Ke ana hei eusiling sue ech nga ana ech kina ke sio langa kaliu pe song la mule nga ech matana ke ea ech hel pule. Pe eulia ke halang toto ke purpure kamel mur. ²¹ Pe non neu reng mana pe nau mana lala nga hei neu poi nganngana. Pe letena tuanin ke teke, “Lape hei nem mam lom? Nenge teke isipona eh! Non Soke poia lek inga nei nganangana ke lohoh lo.”

²² Iok kamel mur te in ech ke het pe non neu mene hote paspas nai nge te ume hote nga um chalemlem ngana nge meena pol pe tunge lange hei neu ke pue iri nga penna. Pe mene hote hei neu ina ana uto ke puo teua nga ina. ²³ Ke het pe onteia hei neu ke teke, “Itei tuna iong? O hele at nge iau ke nek, iau pe lek hana mur mo tango rara pele nge mo maia. Pomere mo at ke motu nga temem na pele?”

²⁴ Pe ana hei tuacholia ke teke, “Iau temek laka ne Petuel pe temek tana laka he Milka pe temene laka ne Nahor. ²⁵ Imem lemem huros mur aria ngaunga halang pe muria halang nge te maia pe lememe pele letena halang pule nge a maia nga miliko.”

²⁶ Ol pe non neu tualou sio pe heto heke Non Soke ²⁷ ke teke, “Ta heto heke ak soke Apraham ana Non Soke

NeHalang. I rahite nena helenga kerkereng ngana nenge poia lange ak soke pe sau sue ero. Pe nga lek inga nei Non soke poia iau ke e la pengpeng nge ak soke alona mur.”

²⁸ Non neu hetalaulau ke mau pe hei malolong neu song sapele ke la heleia ure nemur lange tana pe iri lochloch ngana nenge tetu luluch nge i. ²⁹ Pe Rebeka liuna e nge ene Lapan. Ana non song hot lange non neu nga ech matana. ³⁰ Lapan song hot la iange naue uto nga liuna ina pe enre chelemlem ngana mur nga penna hele pe hele. Pe longe liuna nge heleia ure nenge non neu heleia lange i. Pomalam lohote ke la pe saholia non neu nge mes luluch nge kamel mur nga ech matana. ³¹ Pe hele lange non neu ke teke, “Iong Non Soke pete iong nga ure urana ngana mur, o iat luluch nge iau. O mes mana nge hot lamai ke? E tatalo hele pele e lo pe lem kamel mur muria pule.”

³² Iok non neu i teu ke langa pele pe Lapan nena hana mur te unhote ure mur nge kamel mur patangaria pe te tunge aria ngaunga pe te talue iri nga muria nenge lape ta maia. Pe te mene ech ke non neu pe nena hana mur te lome aperia. ³³ Ke het pe Lapan loloch ngaunga ke talsue nga non neu pe nena hana mur mataria. Pe non neu hele ke teke, “Lape e hele tele ure nenge e teke e heleia lange iong mukam, ke het pe mo ngau ol.”

Pe Lapan hele, “Iok o heleia at nge imem ol.”

³⁴ Iok la ol, ana non hele sapele ke teke, “Iau Apraham nena hekuleileinga ana non koi iau. ³⁵ Pe Non Soke pete tote ak soke ke nena urelu halang toto. Ke tunge nena sipsip mur pe nena pulumakau mur pe nena um chalemlem ngana mur pe nena um kokoi ngana mur pe nena hehei pe hana nenge te umume nge i pe nena kamel mur pe nena tongki mur. ³⁶ Pe ak soke nehei, ene laka Sara. Pe Sara hoe tuna tamane ngana e nge ak soke nga etue nenge tuauna toto lo. Pe ak soke tunge nena urelu

lochloch ngana lange tuna neu ke nena ia. ³⁷ Pe ak soke poia iau ke e poia helenga kerkereng ngana e ke mai koi, 'O helei ia tuk nge hei e nge Kenan ero, nga kilenge nenge e tutuia nei. ³⁸ O la mule nga tuele tana nenge e atia nge temek alona mur, nga mata nenge iau ke o mene tuk Isak nehei e nga lamau.'

³⁹ "Ol pe e onteia ak soke ke e teke, 'Pe nenge teke hei neu lemene ero nge at luluch nge iau?'

⁴⁰ "Pe i hele ke teke, 'Non Soke nenge e nanas tau tote lemene ngana nge nike ke at heueu nei, lape hekule nena angkelo ke la luluch nge iong pe poia lem inga nem nganangana ke lohohot, ke o mene tuk nehei e nge temek alona mur nga mata nenge iau. ⁴¹ Pe ure meena ngana e lape lohohot nge iong ero nga helenga kerkereng ngana nenge e hele lange iong ke o poia. Ke nenge teke o la nga mata nenge iau pe lemeria ero nge te tunghe hei nem lange iong, nga kue nem mana lape ute pele lohohot nge iong ero.'

⁴² "Nga etue nenge e mes nga ech matana heueu nei e hele ke e teke, 'Ak soke Apraham ana Non Soke NeHalang, nenge teke lememe o poia lek inga nenge e atia nei nganangana ke lohohot. ⁴³ O nau at, iau koi e mesmes nga ech matana nei ilina. Pe nenge teke hei malolong ngana e i hot at ke eul ech, iau lape e hele lange i ke e teke, "Kole o longele iau ke e in hot ech unne nga am ech kina." ⁴⁴ Pe nenge teke hele at nge iau ke teke, "Iok, o in pe e einia lem kamel mur pule." Nem lape e eteia ke isipona laka nenge Non Soke henonou hote ke ak soke tuna nehei ia.'

⁴⁵ "E hetalaulau manmana nga letek kura pe Repeka ure ana ech kina pe i hot at pe sio langa ech matana ke eul ech. Pe e hele lange i ke e teke, 'E nem, o tunghe ech ke e in.'

⁴⁶ "Pe ueiuei mana ekena het sue ana ech kina la nga penna pe hele ke teke, 'O in, pe e einia lem kamel mur pule.' Ke e in pe i la ke einia lek kamel mur pule.

⁴⁷ “Pe e onteia i ke e teke, ‘Itei tuna iong?’

“Pe i tuacholia ke teke, ‘Iau temek laka ne Petuel pe temek tana laka he Milka pe temene laka ne Nahor.’

“Ol pe e tunge enre mur lange i ke pue nga penna hele pe hele pe puoteua uto ina. ⁴⁸ Ke het pe e tualou sio pe e heto heke Non Soke ke e teke, ‘E heto heke ak soke Apraham ana Non Soke NeHalang, iange poia iau ke e la pengpeng nge ak soke tina ke e mene tuna nehei nge i.’

⁴⁹ “Iok la ol, letem ma ke merei nga ak soke nena helenga? Nenge teke letem urana pe o teke o poi ke nek lange i, o hele at nge iau. Pe nenge teke ero, o hele at nge iau ke e la nga kileng e pule.”

⁵⁰ Pe Lapan iri nai Petuel te tuacholia ke te teke, “Ure lochloch ngana nenge o hele ia nem at nge Non Soke pe lape mo hele ke merei? ⁵¹ Imem nai mo ngata ke o mene Rebeka pe imo ul ke ala, ke la lei nge am soke tuna ke pomanga Non Soke letena tuanin hot ngana ia.”

⁵² Pe Apraham nena hekuleileinga ana non neu longe ke mau pe tualou sio langa ich pe heto heke Non Soke. ⁵³ Ol pe lochloch hote ure chalemlem ngana mur pe um chalemlem ngana nenge koikoi pe hengeron mur pe tunge iri lange Rebeka. Pe pule tunge tunginga mur nenge ururia haka toto lange liuna Lapan pe nge tana. ⁵⁴ Ke het pe i pe hana nenge te at luluch nge i te ngau pe te in pe te mamani nga miliko lamau.

Pe nga uach uruna toto te lo haka pe ana non hele, “A longele iau ke e la mule nge ak soke ol.”

⁵⁵ Pe Repeka liuna pe tana te hele ke te teke, “A longala ke atu pol mukam ke he nem tu luluch nge imem ke etue iri analoch ke het pe ala ol.”

⁵⁶ Pe ana non hele lange iri ke teke, “A poi hulul ia iau ero, Non soke poia lek inga nganangana ke lohot lo. A longele iau ke ela mule nge ak soke ol.”

⁵⁷ Pe iri te hele ke te teke, “Iok ta iu hote hei malolong ngana nem pe ta onteia lemene ngana.” ⁵⁸ Iok te iu hote Repeka pe te onteia i ke te teke, “Non nei teke i mulmule lokoi. Pomerei o teke o la lululuch nge i loma?”

Pe ana hei tuacholia ke teke, “Oe! E lala lo i.”

⁵⁹ Pomalam te longele liuria Repeka ke la luluch nge Apraham nena hekuleileinga ana non neu pe nena hana mur. Pe hei nenge nauuelele Repeka nga i kino ngana, la luluch nge iri pule. ⁶⁰ Pe te pete Repeka ke te teke,

“Opoi! Liumem Repeka la tau. Non Soke pete iong ke o hoho

pe tutum mur lape iri halang nge halang toto;
pe lape lem tete mur te mene tote

reria ngarang mur reria tuele tatana mur.”

⁶¹ Ke het pe Relpeka pe nena hekuleileinga ana hehei hel pule te lohaka nga kamel nemur pe te la mule luluch nge non neu. Ke hekuleileinga ana non neu mene i pe te la sapele.

⁶² Te i ke te la mulmule nge Kenan pe Isak lohaka nga ech matana nenge Pia Lahai Roi ke la tu nge Nekep. ⁶³ Pe nga ulei e ana non la ke i rara nge hot nga ich nenge te tua ngaunga ia. Pe teke ule matana la pe esia kemel mur nge te atat. ⁶⁴ Pe Repeka pule teke ule matana la pe esia Isak pe sio sapele nga nena kamel patangana. ⁶⁵ Pe onteia hekuleileinga ana non neu ke teke, “Non tei nenge i nga ich nenge te tua ngaunga ia ke atat nge ita neu mau?”

Pe hekuleileinga ana non neu hele ke teke, “Ak soke Isak laka lom.” Ol pe Repeka mene palpanna ana ruchinga hit pe askou hite palpanna.

⁶⁶ Ol pe hekuleileinga ana non neu hele ia ure lochloch ngana nenge poia lange Isak. ⁶⁷ Ke het pe Isak mene teua Repeka la nga tana Sara nena pelpele pe iri nai te lei hel sapele. Ke Repeka lohot ke Isak nehei ia pe Isak mutena

taua i. Pe Isak tana mete ngana ana lete memee sio sapele nge i.

25

Apraham Mete Ngana

¹ Sara mete ke het pe Apraham lei haka mule heie nge ene Ketura. ² Pe Ketura hoe Simran pe Ioksan pe Metan pe Mitian pe Ispak pe Sua nge Apraham. ³ Pe Ioksan tuna laka Sepa iri nai Tetan. Pe Tetan nena tete mur laka Ashur mur pe Letus mur pe Leum mur. ⁴ Pe Mitian tutuna mur laka Epa pe Eper pe Hanok pe Apita pe Elta. Iri nemur Ketura na tete mur ia iri.

⁵ Nga hoena Apraham lape mete pe Isak lape mene nena urelu mur lochloch. ⁶ Pe nga etue nenge Apraham tu ke maulul kura, tunge tutuna nemur nenge nehei neingana neu reria tunginga mur, pe kulosia iri ke tetu kangkanga nge Isak nga ich nenga chaia haka ngana.

⁷ Pe Apraham tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri rahtele mol pe analoch pe lime (175). ⁸ Pe tuauna toto ol iange tu nga ich ke hesinginga halang toto pe tah heule eingana pe mete sapele. Mete pe te alohite i luluch nge alona mur nenge te mete tala nge i. ⁹ Pe tuna Isak pe Ismael te alohite i nga polo e nge Makpela. Ana kileng tu rochroi nge Mamre nga ich nenge Epron. Epron i ne Soha tuna pe reette ne Hitae. ¹⁰ Ich neu Apraham olia lange Hitae mur. Pe te alohite Arapraham luluch nge nehei Sara nga ich nem. ¹¹ Apraham mete ke la pe Isak la mule ke la tu rochroi nga ech matana nenge Pia Lahai Roi pe NeHalang poi ke urana toto lange i.

Ismael Tutuna Mur

¹² Ismael tutuna mur pe na tete mur te hot lohohot ke mai koi. Ismael temene laka Apraham pe tana laka Heka nenge

nena nge Ekipto. Heka i Sara nena hekuleileinga ana hei ia.

¹³ Ismael tutuna mur eria koi nemur pe ma ke nanasia teha ngaria: Nepaiot i Ismael tuna tengene ana ke het pe Ketar ke het pe Atpil ke het pe Mipsam ke het pe ¹⁴ Misma ke het pe Tuma ke het pe Massa ke het pe ¹⁵ Hatat ke het pe Tema ke het pe Ietur ke het pe Napis ke het pe Ketema. ¹⁶ Ke Ismael tutuna mur nenge eria nei, iri mukmuka nga reria kaleu ramana mur nenge iri analoch pe nai (12). Pe te tunge eria mur ke nanasia reria kileng mur pe te kila ngaria mur. ¹⁷ Ismael tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina iri rahtele elle pe analoch pe rahtele nai (137) pe eingana tah heulo pe mete sapele. Mete pe te alohite i la luluch nge alona mur nenge te mete tala nge lo. ¹⁸ Pe nena tete mur te kila nga kileng ana manga ala nenge song nge Hauila ke lange Sur. Ana kileng tu rochroi lange Ekipto nga kue nenge song ke lange Asiria. Pe te kila ke nek ero iange te palhel ke kokoes mana.

Iakop Pe Esau

¹⁹ Isak nenge Apraham tuna, na tete mur te lohote ke mai koi.

Isak temene laka Apraham, ²⁰ pe Isak ana hesinga iri ana non kina nai lo (40) pe leia Rebeka nenge tina Lapan pe temeria ne Petuel. Pe iri reria nge Aram nge Patan Aram. Ana kileng tu nga hele nga lut nge Mesopotamia.

²¹ Isak nehei hoho ero pomalam Isak hetalaulau lange Non Soke ke halaua i. Pe Non Soke longe Isak nena hetalaulaunga pe nehei sana sapele. ²² Pe mamau nai te sechsech rara nga taria letena. Pe taria hele, “Pomerei nenge ure nei lohote nge iau ke pomai mai?” Pomalam ana hei la ke hetalaulau lange Non Soke.

²³ Pe Non Soke hele lange hei neu ke teke,
“Hehei pe hana nga tuele tana nai, reria tete mur laka tetu
nga letem.

Tutum mur nai nenga letem nem, lape te chach hel
nga etue nenge iri papalaungana;

Elle lape kerkereng toto nge e,

pe nenge soke lape ume mule nge nenge kino.”

²⁴ Iok, nga etue nenge Repeka hoho, manmanna ke
hoe mamau tatamanna nge iri nai. ²⁵ Nenge lohot tala
singina remenmen pe pulpunna ronge singina lochloch.
Ke pomalam te hetue i ke ene Esau. ²⁶ Pe nenge lohot
nanas rahite tina Esau apena ke pomalam te hetue i ke
ene Iakop. Isak ana hesinga iri ana non kina mol lo (60)
nga etue nenge Repeka hoe tuturia nemur.

²⁷ Iok aina nai neu iri papalauna lo pe Esau lohot ke
i non nenge rururum pe hunun huros. Pe Iakop i non
nenge reng manmana pe tu manmana nga pele. ²⁸ Pe Isak
mutena taua Esau iange ngaungau huros nge i pe Repeka
mutena taua Iakop.

²⁹ Nga eteue e Iakop tuntun ngaunga luluch nga eina.
Pe Esau rurum ke lohot pe makuk leilei iange mete ana
toto. ³⁰ Pe hele lange Iakop ke teke, “Ueiuei, o tunge
ngaunga remenmen ngana unne at ke e ngaua! E makuk
toto lo i.” Ke ngana laka nenge te hetue i ke ene Etom.

³¹ Pe Iakop tuacholia ke teke, “Iong teepe iange te are
heke iong nga palngen. Pe e teke e mene mulim ke iau
teepe, laka e tung am ngaunga ol.”

³² Pe Esau hele, “Hei! O nau at e metmete loi. Teepe
nem mam lape tunge utar nge urana at nge iau?”

³³ Pe Iakop hele, “O hele ke manmanna at nge iau
mukam.” Pomalam Esau heleia helenga kerkereng ngana
e, ke poia Iakop ke lohot ke i teepe.

³⁴ Ol pe Iakop tunge beret pe ngaunga eina lange Esau ke ngau pe in ke het pe lohaka ke la sapele.

Teepe nenge Esau ure nem i ure palaungana ia pe Esau naue ke pomanga ute e nge kino mana.

26

Isak Pe Apimelek

¹ Iok, uringa lohot nga ich nenge Kenan. Pe uringa nem lohot ke pomanga nenge lohot nge Apraham nge nike. Pe Isak lake esia Apimelek. Apimelek i naunga-ala ana non nga kileng nenge Pilistia nge Kerar. ² Pe Non Soke lohot nge Isak pe hele lange i ke teke, “O sio lange Ekipto ero. O tu mana nga ich nenge E heleia lange iong ke o tuia. ³ O tu nga ich nei mukam pe Iau lape etu luluch nge iong pe lape e pete iong. Iange lape e tunge ich lochloch ngana nei lange iong pe lem tete mur. Ke nem pete tote lek tomunga hel ana helenga nenge e poia lange temem Apraham. ⁴ Pe lape e poia lem tete mur ke iri hulua toto ke pomanga itoch mur nga tapa sana. Pe lape e tunge ich lochloch ngana nei lange iri. Pe lape e pete hulua lochloch ngana nga ich iange nge lem tete mur mana. ⁵ Iange Apraham longo tau tote Iau pe poia ure lochloch ngana nenge e heleia lange i ke e teke poia. Pe poia utar nenge e hele urume pe nanasia utar nenge e hetoro i ia.” ⁶ Ke Isak tunge Kerar.

⁷ Pe Isak nehei nakuna urana toto. Pe hana nga lamau te onteia ana hei lange Isak. Pe Isak hele ke teke, “Iau liuk iam.” Ana non matau nge hele lange iri ke teke nehei. Iange teke lape te hune i pe te leia nehei.

⁸ Isak tuke mala nga lamau lo pe Apimelek non nenge nauele kileng Pilistia. Ana non nau sio la pe esia Isak nge ala kukukumia nehei Repeka. ⁹ Ol pe Apimelek iua Isak pe hele lange i ke teke, “Iong lem hei koi hei nei. Pe pomerei

nenge o hele le o teke lium ia?” Pe Isak tuacholia ke teke, “E matau iange nenge teke e hele ke e teke lek hei ia, lape a hune iau pe a leia i.”

¹⁰ Pe Apimelek hele, “O poia poinga utar nemam? Nenge teke non e nge imem ma luluch nge lem hei, lape imem mo amneia ke poreke iange mo poia poinga poreke ngana.”

¹¹ Iok, Apimelek hele ke kerkereng lange hulua lochloch ke teke, “Amo e nenge poi poreke lange Isak ma nge nehei, lek hana mur lape te hune i ke mete.”

Isak Nena Urelu Halang

¹² Nga hesinga neu Isak poia ume pe tue ngaunga tutuna halang nga ich neu. Pe Non Soke pete tote i ke lule ngaunga nge halang toto nga nenge tue. ¹³ Isak lolochia urelu halang pe nena ure nemur te puo keke. Pomalam lohote ke i non nenge nena ure halang toto. ¹⁴ Pe nena hekuleileinga ana hana mur pe nena sipsip mur pe nena pulumakau iri halang toto pule. Pe iri nenge Pilistia saria keke i ¹⁵ pe te halohite ech matana mur nga ich. Ech matana nemur Isak temene Apraham nena hana mur te selia iri nga ana non maulul ngana nika. ¹⁶ Pe Apimelek hele lange Isak ke teke, “O lohaka nga lemeng kileng pe ola ol iange o kerkereng toto nge imem.”

¹⁷ Pomalam Isak lohaka nga kileng neu pe hemes heke reria pelpele mur nga mos nge ene Kerar ke tetu lamau. ¹⁸ Nge nika nga Apraham tu ngana, selia ech matana mur halang nga kileng neu. Pe nga etue nenge Apraham mete, Pilistaen mur te alohit mule nga ich. Pe Isak selhot mule ech matana nemur pe heto mule eria mur ke pomanga temene heto nganaia iri nge nika. ¹⁹ Iok, Isak nena hekuleileinga ana hana mur te sel sio nga mos neu pe te sel hote ech matana e nge lelele. ²⁰ Pe hana nenge te nau

elele sipsip mur nge Kerar, te at pe te hele inin taua hana nenge te nau elele Isak nena sipsip mur ke te teke, “Imem laka emem ech matana nem.” Ol pe Isak hetue ech neu ke ene Esek (iange te echachala hel ia). ²¹ Iok, Isak nena hana mur te sel hote ech matana e mule pe te echachala helia pule. Ol pe Isak hetue ech matana neu ene Sitna (iange te ngata helia ero). ²² Iok, Isak loloun nga lamau pe la ke sel hote ech matana e mule. Neu ol, mele hele i ia ero ol. Pomalam hetue ke ene Rehopot iange hele ke teke, “Heueu nei ol Non Soke tunge murra nge halang pe poia ita ke ta are ke nek nga ich nei ol.”

²³ Pe nga hoena Isak hile kileng neu pe loloun ke la tu nge Persepa. ²⁴ Pe nga miliko Non Soke lohote nge i pe hele ke teke, “O matau ero, temem Apraham ana Soke Iau. Pe lape E tu luluch nge iong pe E pete iong. Pe lape E poia lem tete mur ke iri halang toto iange mutek tau tote lek non Apraham.” ²⁵ Ol pe Isak lung heke hatanga e nga lamau ke heto heke Non Soke. Pe hemes heke nena pelpela nga kileng neu pe nena hana mur te sel hote ech matana pule.

Isak Iri Nai Apimelek Te Poia Tomunga Hel Ana Helenga

²⁶ Ol pe Apimelek lohaka nge Kerar kela esia Isak. Pe koke non e nge ene ne Ahusat pe e ene ne Pikol. Ne Ahusat i non nenge tutunge letematana urana ngana lala nge Apimelek. Pe ne Pikol i non nenge i mukmuka ia Apimelek nena palinga hel ana hana mur. ²⁷ Pe Isak onteia iri ke teke, “Nga tele ngana lememo ero ia iau pe a lope hote iau nga lemo ich. Pe pomerei nenge a iat mule nge iau?”

²⁸ Pe iri te tuacholia ke te teke, “Mo nau mellehe mene ke Non Soke tu luluch nge iong. Pe mo teke ita ul ke ta talue helenga kerkereng ngana e. Pe ta poia tomunga hel ana helenga e nenge hele ke teke, ²⁹ lape o poia ure meena ngana ke lohote nge imem ero. Pe imem pule lape mo poia

ure meena ngana ke lohot nge iong ero. Mo poi ke urana lange iong pe mo kulos hote iong pe oi hot ke nek mana. Pe heueu nei Non Soke pete tote iong.”

³⁰ Ol pe Isak poia aria ngaunga matana e ke te ngau pe tein. ³¹ Iok, nga uach uruna toto te lohaka pe te poia helenga kerkereng ngana nga reria kilanga nge urana. Ke het pe Isak kulosia iri ke tela mule pe te lohaka luluch nga leteria urana ngana ke te la.

³² Nga etue neu pule Isak nena hana mur te lange i pe te heleia ech matana e nge te selia ke te teke, “Mo sel hote ech matana e lo!” ³³ Ol pe Isak hetue ech matana neu ke ene Sipa. Pe tuele tana neu te hetue ke ene Per-sipa. Ke heueu nei te hetetue tuele tana neu nga ene nei kura.

Esau Nehei Mur Eria Koi

³⁴ Esau ana hesinga iri ana non kina nai (40) pe leia hehei nai nga mata nenge Hitae mur. Elle ene Iutit nenge temene Peri pe e ene Pasmal nenge temene Elon. ³⁵ Pe hehei nai nem te poia Isak iri nai Repeka ke leteria inin toto.

27

Iakop Mene Esau Nena Petanga

¹ Iok, Isak matana hit pe naue ute e ero ol iange tuauna toto lo. Pe nga etue ene hekulo tuna Esau ana. Esau i tuna nenge tengene ana. Pe hele lange i ke teke, “Tuk.” Pe Esau tuacholia ke teke, “Ou! Iau koi.” ² Pe Isak hele, “Iau e tuauna lo pe e eteia etue nenge e mete ia ero. ³ Ke o mene lem io pe rulumunga ana mur pe o la ke o rulum pe o hune ak huros inolo ngana e at. ⁴ Pe o tune ak ngaunga nenge inangana heech nenge mutek tau totote pe o mene at nge iau ke e ngaua. Ke het pe e pete iong pe e hele urume ure lochloch ngana lange iong - ke het pe e kulala mana ak metenga ol.”

⁵ Pe Repeka longo tote Isak nge hele lala nge tuna Esau. Pe nga etue nenge Esau la ke rurum, ⁶ ana hei hele lange tuna Iakop ke teke, “E longe temem nge hele lange tim Esau ke teke, ⁷ ‘O hune huros e pe o tune ak ngaunga nenge inangana heech nenge mutek tau totote ke e ngaua, pe e pete iong nga petanga nenge Non Soke teke tunge lange iong. Ke het pe kulala mana ak metenga ol.’ ⁸ Ke tuk, o longo at nge iau ke nek toto pe o poia utar nenge e heleia lange iong. ⁹ O la nga rera meme mur te tu ngaria pe o mene ais ngana nai nge te lum toto at nge iau. Pe iau sipok e tune ngaunga inangana heech ngana nenge temem mutena tau totote. ¹⁰ Ke het pe o mene lange i ke ngaua pe pete iong. Pete iong ke het pe kulala mana ana metenga ol.”

¹¹ Pe Iakop hele lange tana Rebeka ke teke, “Ero iam! Lange tik Esau singina pulpulna halang pe iau ero. ¹² Ke nenge teke temek rah nga singik, etei mellehe mene ke iau pe pete iau ero. I lape teke e hesalanglang ia i pe lape poia ure meena ngana e ke lohot nge iau.”

¹³ Pe tana hele lange i ke teke, “O nanas mene utar nenge e heleia lange iong ke ulolo. O la ke o mene meme nemur at nge iau. Iau lape e mes hele ure meena ngana nem.”

¹⁴ Iok la ol, Iakop lake mene meme nemur pe laia nge tana ke tune ngaunga inangana heech ngana nenge temene mutena tau totote. ¹⁵ Pe Repeka mene hote tuna nenge soke Esau, nena hengeron urana ngana mur nenge tattalue nga pele pe heron heke nge tuna nenge kino nenge ene Iakop. ¹⁶ Pe mene meme pulpulna pe kale heke nga Iakop penna pe nga kanna nenge pulpulna ero. ¹⁷ Ke het pe tunge ngaunga inangana heech ngana neu pe beret nenge makia lange tuna Iakop.

¹⁸ Pe Iakop laia nge temene pe hele, “Temek.”

Pe temene hele, “Kolek, Utar. Iong itei malam?”

¹⁹ Pe Iakop hele lange temene ke teke, “Iau Esau i, tum nenge tengene ana. E poia ure nenge o heleia at nge iau ke het lo. O kila haka ke o ngaua huros nenge e rurumia, ke het pe o pete Iau.”

²⁰ Pe Isak onteia tuna ke teke, “Kolek, pomerei nenge o hune huros nem ke ueiuei mana mam?” Pe Iakop tuacholia ke teke, “Am Soke NeHalang laka halaua iau ke e hune.”

²¹ Ol pe Isak hele lange Iakop ke teke, “Kolek, o hele teu at ke e ra nga singim. Lape iong Esau ke manmanna lo ma?”

²² Iok, Iakop hele teu la rochroi nge temene Isak. Pe temene rahaka nga singina pe hele ke teke, “O hele ngam pomange Iakop pe perim pomange Esau.” ²³ Pe i manmanna ke i Iakop pe Isak eteia ero iange penna pulpulna halang ke pomange Esau. Ke pomalam Isak pete sapele i. ²⁴ Pe Isak ontei mule ke teke, “Kolek, Iong Esau ke manmanna lokai?”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “Oe, iau iloi.”

²⁵ Ke het pe Isak hele, “Kolek, o mene huros nenge o hune at ke e ngaua pe e pete iong.”

Iok, Iakop mene la i ngaua pe mene uaen hel lange i ke inia. ²⁶ Ke het pe temene Isak hele lange i ke teke, “Kolek, o iat ke o lau hite iau.”

²⁷ pomalam Iakop la ke lauhite i. Pe Isak seke hengeron nenge Iakop heronia inangana pe pete i pe hele ke teke, “Aiom! Kolek inangana

 pomanga ume

 nenge Non Soke pete pe poia ke urana toto.

²⁸ E hetalaulau ke NeHalang poia mo nga tapa sana ke lome am ume mur nga ich

 pe poia am uit pe uain mur ke halang toto.

²⁹ Pe poia hehei pe hana nga kileng hel ke te ume nge iong

pe te tualou sio lange iong.
 Pe poia iong ke iong soke nge titim mur
 pe titim mur te tualou sio lange iong.
 Pe poia ure poreke ngana ke lohote nge iri nenge te poia
 ure poreke ngana lange iong.
 Pe poi ke urana lange iri nenge te poi ke urana lange
 iong.”

Esau Otei Heke Nena Petanga Nge Isak

³⁰ Isak pete Iakop pe hele urume ure lochloch ngana lange i ke het pe hile temene pe lohaka ke la. Lohaka ke lala pe Esau mule rulumunga ana ke at puris. ³¹ I pule tune ngaunga hel nge poia ke inangana heech pe mene at nge temene. Pe hele lange temene ke teke, “Temek o are haka ke o ngaua am huros nenge e hune, ke het pe o pete iau ol.”

³² Pe temene onteia i ke teke, “Ia iong itei nemam?”

Pe i tuacholia ke teke, “Iau Esau, tum nenge tengene ana.” ³³ Ol pe Isak ngana lohote pe loloi pe hele ke teke, “Pe itei nenge rulumia huros pe mene at nge iau ke e ngaua mai? E ngaua ke het pe e pete i pe iong o at ke o puris. Pe petanga nenge e tunge lange i nem lape tu luluch nge i ke koko!”

³⁴ Nga etue nenge Esau longe temene nge hele ke mau, tul heke tanginga pe tang ke soke toto. Pe hele lange temene ke teke, “Temek o pete iau pe o hele ia lem petanga ana helenga mur at nge iau pule!”

³⁵ Pe temene hele ke teke, “Tim at pe channanga ia iau ke lem petanga pau kou e tunge lange i pam lo.”

³⁶ Ol pe Esau hele lange temene ke teke, “Kol nem ene nenge Iakop nem pete tote i iange pallaka hali. I pallaka ia iau ke henai ngana koi. Nga tele ngnana mene mullik ke teke i palaungana pe heueu nei mene tote lek petanga!”

Pe Esau onteia temene ke teke, “Temek pomere? Lek petanga e kau kura nge lape o tunge at nge iau?”

³⁷ Pe Isak tuacholia ke teke, “Ero ol iange e poia i ke i soke nge iong lo. Pe e poia alona mur lochloch ke te ume mule nge i. Pe e hele ke e teke i lape ana uit pe uaen halang toto. Ke kolek, lape e poia iong ke mere mam ol? Ute e nge lape e tung lange iong ero ol i.”

³⁸ Pe Esau hele lange temene ke teke, “Temek, nenge teke lem petanga elle tu kura o pete iau pule!” Pe Esau tang ke soke toto mule.

³⁹ Ol pe temene hele lange i ke teke,
 “Iong lape o tu teu
 la nga ich urana ngana ero
 pe mo nenge sio at nga tapa nga miliko sio nge iong
 ero pule. Lape otu ke kangkanga toto nga ure
 nemur.

⁴⁰ Pe lape o kila ke nek ero. O kila ne ke nek pe o ngau mana nga ure nemur nenge a hunel pe o lolochia iri.

 Pe lape o ume manmana nge tim.
 Pe nenge teke o amnea ke o teke oua,
 lape o sau sue ure meena ngana nem
 pe i lape nauele mule iong ero ol.”

⁴¹ Iok la ol, Esau letena inin tau tote Iakop iange mene tote nena petanga nge temeria Isak. Pe helele nge isipona ke teke, “Musuna pol mana pe lape temek mete pe lape mo are ia ana lete. Pe nga hoena lape e hune Iakop ke mete.”

⁴² Iok la ol, nga etue nenge helenga neu sasa ke la lohote nge Repeka, ana hei hekulo tuna Iakop ana pe hele lange i ke teke, “O longo at, tim Esau letena inin taua iong ke teke hune iong nga poinga nenge o poia nem.

⁴³ Ke pomlam e hele pe o nanas mene lek helenga. Heueu mana nei o ua ke la otu luluch nge tik ne Lapan. I kou

tu nga kileng nenge Haran. ⁴⁴ O la pe o tu luluch nge i ke mala pol ke tim Esau letena maluch sio mukam. ⁴⁵ Pe nga etue nenge letena maluch sio pe letena heke mule poinga nenge o poia lange i nem ero ol, lape e hekulo am ke o at mule nga lamai. Iange lemek ero nge a hunel imo nai ape ke a mete nga etue elle.”

Iakop Ua Ke La Nga Kileng Nenge Haran

⁴⁶ Ol pe Repeka hele lange Isak ke teke, “Lemek ero toto hehei Hitae mur. Nenge teke Iakop leia hei Hitae e nge mange hehei nai nei nga ich nei, iau e teke e mete mana ol, iange lemek ero toto hehei Hitae mur.”

28

¹ Iok Isak iua Iakop ke pete i pe hele lange i ke teke, “O leia heie nga kileng nenge Kenan ero toto. ² Heueu mana nei o lohaka pe o lange lem te ne Petuel. Tam temene la ka ne Petuel pe i kou tu nga kileng nenge Patan-Aram nga ich nenge Mesopotamia nga kileng ilinha hele nenga lut. Pe lem achung Lapan tutuna heheina mur halang. O naue e pe o mene i ke lem hei ia. ³ Pe e hetalaulau ke NeHalang Nenge Na Kerkerenga Palaungana Toto poi ke urana lange iong pe poia tutum mur ke iri hulua toto. Pe lape o lohot ke hulua nga ich temeria iong. ⁴ Pe I lape pete iong pe lem tete mur nga petanga nenge tunge lange Apraham. Pomalam lape o mene ich nenge o tutu ia heueu nem ke pomanga iong non lomona ngna e. Pe ich nem NeHalang tunge lange Apraham nge nike lo.” ⁵ Iok la ol, Isak kulosia Iakop ke la tu luluch nge Lapan nga kilenge nenge Patan-Aram. Lapan liuna laka Repeka pe temeria laka ne Petuel nena nge Aram. Pe Repeka tutuna mur laka Iakop iri nai Esau.

⁶ Esau eteia ke temene Isak pete Iakop pe hele lange i ke leia heie nge Kenan ero. Pe pule eteia ke temene kulosia

Iakop la ke tangue ne hei e nge Patan Aram. ⁷ Pomalam Iakop longo taua temene pe tana ke lange Patan Aram. ⁸ Pe Esau etei tote ol ke temene lemene ero toto ia hehei mur nenge Kenan. ⁹ Pomalam Esau lohaka ke lange iri mata nenge Ismael pe leia Ismael tuna heingana e nge ene Mahalat pe Mahalat tina laka Nepaiot. Pe Ismael i Abraham tuna ia.

Iakop Maopene Nge Petel

¹⁰ Nga etue nenge Iakop lohaka nga kileng nenge Persepa i ke la sapele nga kileng nenge Haran. ¹¹ Ana non ii ke la lohot nga kileng urana ngana e nenge lape maia nga miliko iange chaia matana sio lo. Ol pe mene ume e ke poi ana ulunga ia pe masio ke mamani. ¹² Ol pe ma opene ia hakanga e nge mes nga ich pe mokona tua teu nga tapa. Pe hekulkulonga mur te i hakaka pe tei sisio ia. ¹³ Pe Non Soke mes nga Iakop ilina pe hele ke teke, “Iau Non Soke pe Iau NeHalang nenge Abraham pe Isak te heto hekeke. Ich nenge o maia nem lape e tunge lange iong pe lem tete mur ke lemo ia ol. ¹⁴ Pe lem tete mur lape te lohot ke pomanga maruchrue pe te kila ole nga kileng ilina hele nenga lut pe nenge sio pe nenga chaia haka ngana pe nga chaia sio ngana. Ke nge iong pe lem tete mur mana lape e pete hulua lochloch ngana nga ich. ¹⁵ Nga kileng lochloch ngana nenge o laia iau lape E tu luluch nge iong pe E nau ele iong. Pe lape e mene mule iong at nge ich nei. Pe lape e hile iong ero toto iange e teke E poi hote ure lochloch ngana nenge e heleia lange iong.”

¹⁶ Ol pe Iakop rura haka pe hele, “Iau nge e teke Non Soke tu lamai ero i, pe I kai tu mai.” ¹⁷ Ol pe Iakop matau toto pe hele, “Kileng nei poia iau ke e loilo i. NeHalang nena pele pe kue matana nenge la nga tapa, ngana koi te tu nei.”

¹⁸ Iok nga uach uruna toto Iakop memete pe mene um tana nenge poi ulunga ia pe hemes heke ke heilang ia ure nenge lohot nge i. Pe eusiling heke ae oliua eina nga um neu ona iange um neu NeHalang nena um ia. ¹⁹ Pe hetue kileng neu ke ene kileng nenge Petel. Pe tuele tana nenge tu nge nike nga lamau, te hetue ke ene tuele tana nenge Lus.

²⁰ Ol pe Iakop poia helenga kerkereng ngana e ke teke, “Nenge teke NeHalang tu luluch nge iau, lape nauela iau nga lek inga nei pe tunge ak ngaunga ke e ngaua pe lek hengeron ke e heronia. ²¹ Pe nenge teke o mene mule iau lange temek pe nena hana mur, iong lape ak Soke Iong. ²² Um nenge e hemesia nei heilangia ke lem pele koi tu lamai. Pe ure lochloch ngana nenge o tunge nge iau lape e takiraua ke huna iri analoch. Pe huna elle lape e tung mule lange Iong.”

29

Iakop La Ke Lohot Nge Patan Aram

¹ Iok Iakop i kela lohot nga hehei pe hana nenge te tu nge chaia haka ngana reria kileng. ² Pe teke naula pe esia ech matana e pe sipsip mur aria tuluk iri mol nge tema ke te eliliu hite ech matana neu. Iange sipsip nemur nga lamau te inin ech nga ech matana neu pule. Pe te piu ele ech matana neu nga um palaungana e. ³ Nga etue nenge sipsip mur tela ke te heukirau nga lamau, sipsip aria naunga ala mur te hesere kelia um nenge ma hele ech matana neu pe te einia sipsip mur. Ke het pe te tal hele mule ech matana anna um neu.

⁴ Ol pe Iakop onteia sipsip ana naunga ala nemur ke teke, “Sinanga hana! Lemo nge ngai malam?”

Pe iri te tuacholia ke te teke, “Lemem nge Haran.”

⁵ Pe Iakop onteia iri ke teke, “Iok, a eteia none nge ene Lapan pule? Lapan nenge Nahor.”

Pe iri te tuacholia ke te teke, “Oe, mo eteia i la.”

⁶ Pe Iakop ontei mule ke teke, “A nau lange i, tu ke urana kau?”

Pe iri te tuacholia, “Oe, tu ke urana mana iau. Pe o naula, tuna Retsel kou mene nena sipsip mur ke te atat neu.”

⁷ Pe Iakop hele lange iri ke teke, “Chaia matana i mes nga lut kura. A heinia sipsip nemur pe a mene iri ke la te ngau mule heilil nga mukam.”

⁸ Pe iri te tuacholia ke te teke, “Ero iam, Mo hein tangai ia sipsip mur ero. Mo kulele iri lochloch ngana ke te at ke mataria purpur mukam. Ke het pe mo hesasaul kelkelia um nga ech matana pe mo heinia iri ol.”

⁹ Nga etue nenge Iakop hele lululuch nge hana nemur, Retsel at luluch nga temene nena sipsip mur iange i nauelele iri. ¹⁰ Ke Iakop na achung laka Lapan pe Lanpan tuna laka Retsel. Pe nga etue nenge Iakop esia na Retsel nge mene temene nena sipsip mur at, la ke hesere kelia um nenge ma hele ech matana pe hein sapele na achung nena sipsip mur. ¹¹ Ke het pe lau hite Retsel pe tang ke soke toto. ¹² Pe Iakop hele lange Retsel ke teke, “Iau alok laka temem pe e tak laka e Repeka.” Ol pe Retsel song sapele ke heleia lange temene.

¹³ Iok, nga etue nenge Lapan longe na achung Iakop pingana, song hot lange i pe lau haka nge i pe mene teua i la nga nena pele. Pe Iakop nene ure lochloch ngana nenge lohot nge i lange Lapan. ¹⁴ Ol pe Lapan hele lange Iakop ke teke, “Lek achung toto laka iong. Ita nai rette elle.” Pe Iakop tu luluch nge Lapan ke teio elle.

Iakop Ume Nge Lapan

¹⁵ Iok, Lapan hele lange Iakop ke teke, “Iau alok toto laka iong. O ume nge iau pe o ume sio mana ero. O teke e olia iong ke pomere?”

¹⁶ Nga etue neu Lapan tutuna mur heheina iri nai. Nenge soke ene Lia pe nenge kino ene Retsel. ¹⁷ Lia nakuna urana pe nakuna unun manmana pe Retsel nakuna urana toto nge Lia pe singinga urana toto pule. ¹⁸ Pe Iakop mutena tau tote Retsel, pomalam hele ke teke, “Iau lape e ume nge iong ke hesinga iri ratele nai (7) ke het pe o tunge Retsel at nge iau ke e leia.”

¹⁹ Pe Lapan tuacholia ke teke, “O tu la koloi. Hei nei e tunge lange none ero pe urana nge e tunge I lange iong ke pomalam o tu luluch nge iau.” ²⁰ Iok la ol Iakop ume ke ana hesinga iri ratele nai iange teke leia Retsel. Pe hesinga nemur, Iakop amneia ke choro mana ke pomanga etue hel mana iange i mutena tau tote Retsel.

²¹ Ol pe Iakop hele lange Lapan ke teke, “E heulo hot hesinga rahteale nai nem ke het lo. O tunge lek hei at ke e leia i ol.”

²² Ol pe Lapan poia ngaunga matana palaungana e pe hepall nge heihei pe hana mur ke at te ngau. ²³ Pe nga miliko Lapan mene tuna Lia la nga Iakop na pele ke ma luluch nge i. ²⁴ Pe pule Lapan tunge Lia nena hekuleileinga ana heie nge ene Silpa ke la luluch. ²⁵ Pe nga uach Iakop eteia ke ma luluch nge Lia. Ol pe hele lange Lapan ke teke, “Pomerei nenge o poia poinga nei at nge iau? Iau e ume nge iong iange e teke e leia Retsel. Pomerei nenge o channanga ia iau ke pomai mai?”

²⁶ Pe Lapan tuacholia ke teke, “Nga kileng nei mo nanasia poinga nenge tutumem heheina tengene ana mur te lei tatala. Pe nenge kinkino te lei nga hoena ol. ²⁷ Iok o kulala ke wik elle het mukam pe ngaunga nenga leinga

nei ana etue het mukam. Ke het pe mo tunge Retsel lange iong ol. Pe lape o ume ke hesinge iri rahtele nai mule.”

²⁸ Iok la ol Iakop nanas mene te hele ngaria ke tu luluch nge Lia. Pe nga etue nenge ngaunga neu ana etue het Lapan tunge tuna Retsel lange i ke nehei ia. ²⁹ Pe pule Lapan tunge hekuleileinga ana hei e nge ene Pila lange Retsel ke halaulaua i. ³⁰ Ke Iakop ma luluch nge Retsel pe mutena taua tote i nge Liah. Pe ume mule nge Lapan ke hesinga iri ratele nai.

Iakop Pe Tutuna Mur

³¹ Non Soke eteia ke Iakop mutena tau tote Retsel nge Liah. Pomalam poia Liah ke ho-o pe Retsel ho-o ero. ³² Iok, Liah sana pe hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Rupen. Pe hele ke teke, “Non Soke esia letek meena ngana ke pomalam poinga iau ke iau e hoho ke ek mutena taua iau pule Retsel.”

³³ Iok Liah sana pe ho-o mule tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Simion. Pe hele ke teke, “Non Soke longe nge ek mutena taua iau ero pomalam tung mule tuk nei.”

³⁴ Iok Liah sana pe ho-o mule tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Liuai. Pe hele ke teke, “Nei ol ek lape at ke tu hite iau ol iange e ho-o ke tutuna mur mol lo.”

³⁵ Iok, Liah sana mule pe hele ke teke, “Nei ol e heto heke Non Soke.” Pomalam hoe tuna tamane ngana neu pe hetue ke ene Iuta pe ho-o ero sapele.

30

Retsel Letena Inin Taua Liah

¹ Retsel hoe tuna e nge Iakop ero, pomalam letena inin taua Liah. Pe hele lange Iakop ke teke, “O poia iau ke sak ke e hoe tutuk mur hel nge iong. Nenge teke ero lape e metel!”

² Pe Iakop letena inin taua Retsel pe hele lange ke teke, “O heleia iau ke mam ia, iau NeHalang kai? NeHalang laka poi hele iong ke o ho-o ero nem.”

³ Ol pe Retsel hele lange Iakop ke teke, “Lape e tunge lek hekuleileinga ana hei nenge ene Pila, lange iong ke o ma luluch nge i ke hoe tutuk mur hel.”

⁴ Iok la ol Retsel tunge nena hekuleileinga ana hei neu lange Iakop ke pomanga ne hei ia. Pe Iakop ma luluch nge i ⁵ ke sana pe hoe Iakop tuna tamane ngana e. ⁶ Ol pe Retsel hele ke teke, “NeHalang milteu at nge iau nga poinga nenge e poia nei pe longala ke tunge tuk tamane ngana e.” Pomalam Retsel hetue tuna neu ke ene laka Tan.

⁷ Iok e Pila sana henai ngana pe hoe Iakop tuna tamane ngana e mule. ⁸ Ol pe Retsel hele ke teke, “E ume ke kerkereng toto luluch nge tik ke ho-o lo.” Pomalam Retsel hetue kol neu ke ene Naptali.

⁹ Iok Lia nau pe ho-o ero ol mene nena hekuleileinga ana hei nenge ene Silpa ke tunge lange Iakop ke pomanga ne hei ia. ¹⁰ Ol pe Silpa hoe Iakop tuna tamane ngana e. ¹¹ Pe hetue ke ene Kat. Pe Lia hele ke teke, “Iau nge lape e iech toto pai.”

¹² Iok Silpa hoho mule Iakop tuna nai ngana e nge i tamane pule. ¹³ Pe hetue kol neu ke ene Asa. Pe Liah hele, “Heueu nei e iech toto ol! Pe lape hehei lochloch ngana te hetue iau ke hei nenge iech manmana.”

¹⁴ Iok nga etue nenge uit mera, lulunga ana etue at sapele. Pe Rupen la nga ume pe hottaua ae e nge ene menrek pe mene hel lange tana Lia. Ol pe Retsel hele lange Lia ke teke, “Kole, o tunge ae menrek nem hel at nge iau, nenge tum mene iri nem.”

¹⁵ Pe Liah hele lange i ke teke, “Ah! O leia ek ke ulolo pe heueu nei o teke o mene tuk nena ae menrek pullo?”

Pe Retsel tuacholia ke teke, “Nenge teke o tunge tum nena ae menrek hel at nge iau, lape o maluluch nge Iakop nga miliko.”

¹⁶ Iok nga ulei Iakop hot ume ana pe Liah la ke i ele i pe hele lange i ke teke, “Heueu nga miliko lape o ma luluch nge iau iange e olia iong nga tuk nena ae menrek lo.” Pomalam Iakop ma luluch nge ana hei nga miliko neu.

¹⁷ Iok, NeHalang longe Lia nena hetalaulaunga ke Lia sana mule pe hoe Iakop tuna lime ngana e nge i tamane. ¹⁸ Pe Lia hele, “Iau e tunge lek hekuleileinga ana hei lange ek pe NeHalang tunge uruk nei.” Ke Liah hetue tuna ke ene laka Isaka.

¹⁹ Iok Lia sana mule pe hoe Iakop tuna ratele elle ngana nge i tamane. ²⁰ Pe hele ke teke, “NeHalang tunge lek tunginga nge urana toto. Ke heueu nei ek lape tal heke tote iau iange e hoe tutuna mur tatamanna nge iri ratele elle.” Pomalam hetue tuna neu ke ene Sepulun.

²¹ Iok nga hoena Lia hoe tuna heingana e pe hetue ke ene Taina.

²² Pe NeHalang letena ia Retsel pe longe nena hetalaulaunga pe poia i ke ho-o mule. ²³ Retsel sana pe hoe tuna tamane ngana e pe hele ke teke, “NeHalang halaua iau ke e meia iau ero ol.” ²⁴ Pe hetue tuna neu ke ene Iosep. Pe hele mule ke teke, “Nga letek toto e teke Non Soke tung mule tuk tamane ngana e pule.”

Iakop Nena Huros Halang

²⁵ Nga etue nenge Retsel hoe Iosep ke het, Iakop hele lange Lapan ke teke, “O kulosia iau ke e la mule nga lek kileng una ol. ²⁶ Pe o tunge lek hehei mur pe tutuk mur at nge iau pe mo la ol. Iong o eteia ke e umeia lem ume mur ke nek toto iange e teke e mene laka iri.”

²⁷ Pe Lapan hele lange Iakop ke teke, “O longo at, e heteia ke Non Soke pete iau ke lek ure halang toto iange o

tu luluch nge iau. Ke nenge teke e poi ke urana lange iong lo, iok o tu mukam.” ²⁸ Pe Lapan hele pule ke teke, “O heleia urum ia at nge iau pe e olia lange iong.” ²⁹ Pe Iakop tuacholia lange i ke teke, “Iong sipom o eteia ke iau e ume sakilil nge iong lo pe e nau ele lem sipsip mur ke iri halang toto. ³⁰ Nga tele ngana lem sipsip mur iri unne sune mana mukam pe heueu nei iri halang toto ol. Iange Non Soke halalaulaua iau pe pete iong nga lek ume lochloch ngana nenge e popoia. Pe heueu nei e teke e ume ke e nauele lek hehei mur pe tutuk mur pe iri nenge tetu luluch nge iau.”

³¹ Pe Lapan onteia i ke teke, “Ke lape e tunge lem utar?”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “Lemek ero nge o tunge ute at nge iau. E teke o longele iau ke e nauele mule lem sipsip mur mukam: ³² Ke heueu lape e la ke e nau ke nek toto nga lem sipsip mur pe meme mur. Pe lape e hesilei hote sisip muna ngana mur pe nenge singiria tuatuntun luluch nga meme mur nenge singiria lihoho ke lek ia. Ke uruk laka lom ure nemur lo. ³³ E teke e poia poinga nge manmanna iange poinga nem lape hele hot ak nga hoena kura. Ke nge he, nenge teke o esia sipsip hel nge singiria muna ero pe meme hel nge singiria lihoho ero nge te tu luluch nga lek, lape o etei mellehe mene ke e kemeia iri.”

³⁴ Pe Lapan tuacholia ke teke, “Iok, urana! Lape ta laia ke pomalaka nga o hele ngam.” ³⁵ Pe nga etue neu Lapan mene sipsip mur lochloch ngana nenge singiria muna pe meme tatamanna pe heheina mur nenge singiria lihoho pe hele lange tutuna mur nenge tatamanna ke te nauele iri. ³⁶ Iok Lapan pe tutuna mur te heii ia sipsip pe meme nemur ke etue mol la lo pe te tu kangkanga toto nge Iakop. Pe Iakop nauelele Lapan nena sipsip mur hel pule.

³⁷ Ol pe Iakop chatoa ae pumpu perperna mur pe sochia uliria pe poia chorochi ia ke utona hussu ngana nenge teu hota hot. ³⁸ Ol pe hemes teua iri nga ech ana kaliu mur. Pe

nga etue nenge sipsip pe meme mur singiria milang, te at ke te in ech pe ure neu nge mes nga mataria pengpeng. ³⁹ Pe te ep hel nga ae nemur te mes ngaria pe te hoe tuturia mur nenge singiria lihoho. ⁴⁰ Iakop poia Lapan nena sipsip tatamanna mur ke te epia sipsip heheina mur nga meme nemur nenge singiria lihoho mataria. Ke nga poinga nei Iakop mene hot kelia nena sipsip mur pe meme mur nga Lapan nena sipsip pe meme mur. ⁴¹ Pe nga etue nenge sipsip lum ngana mur te teke te ep, Iakop tal teua chorochoi nemur nga kaliu, rochroi la nga te ep ngaria. ⁴² Pe huros nemur nenge te makuk leilei Iakop talue iri la nga lamau ero. Ke huros nemur nenge te makuk leilei te lala nge Lapan pe nenge te kerkereng te lala nge Iakop. ⁴³ Ke pomalam Iakop nena urelu mur te lohote ke iri halang toto. Nena sipsip pe meme mur pe kamel mur pe tongki mur pe nena hekuleileinga ana heihei pe hana iri halang toto pule.

31

Iakop Ua Lapan Ana

¹ Nga etue ene Iakop longe Lapan tutuna mur nge te helele ke te teke, “Iakop lolochia temere nena ure lochloch pe lohote ke i non nenge nena urelu mur halang nga poinga nei.” ² Nga tele ngana Lapan poi ke nek lala nge Iakop pe nei ol Iakop esia ke Lapan nau ke nek lange i ero ol.

³ Ol pe Non Soke hele lange Iakop ke teke, “O la mule nga temem pe alom mur reria ich pe Iau lape e tu luluch nge iong pe e poi ke nek lala nge iong.”

⁴ Pomalam Iakop hekulo Retsel pe Liah aria ke te lange i nga kileng nenge nau elele nena sipsip mur ia. ⁵ Pe hele lange iri ke teke, “E naue ke nge nike tememo poi ke nek atat nge iau pe nei ero ol. Pe temek ana Soke NeHalang tu

luluch nge iau. ⁶ Imo a eteia ke e ume ke kerkereng toto nge tememo, ⁷ pe i channanga ia iau hemule es mana ke hetautaua uruk. Pe NeHalang poi hele i ke heporeke iau ero mana. ⁸ Nga tele ngana Lapan hele ke teke, 'Urum laka meme nenge singiria tuatuntun.' Pe meme nemur te hoe tuturia mur nenge singiria tuatuntun lochloch. Pe nga hoena hele ke teke, 'Urum laka meme nemur nenge singiria lihoho.' Pe meme nemur te hoe tuturia mur nenge singiria lihio lochloch. ⁹ Ke pomalam NeHalang mene hote tememo nena huros mur pe tunge iri at nge iau.

¹⁰ "Nga etue nenge meme tatamanna mur te haka tau-taua meme heheina mur, e maopek ke e esia meme tatamanna mur nenge singiria tuatuntun nge te haka tautaua meme heheina mur. ¹¹ Pe NeHalang nena hekulkulonga hele at nge iau nga opek ke teke, 'Iakop.' Pe iau e tuacholia ke e teke, 'Iau koi.' ¹² Pe hekulkulonga neu hele ke teke, 'O nau at. Meme tatamanna nenge te haka tautaua meme heiheina nemur singiria tuatuntun pe lihoho. Iau sipok e poia ke lohok ke pomam iange e esia ure lochloch ngana nenge Lapan poia lala nge iong ke ulolo. ¹³ Iau NeHalang nenge e lohok nge iong nge Petel nge nike. Pe o eusiling heke ae oliua eina nga um nenge hengeilang ana pe o poia helenga kerkereng ngana e at nge iau. Heueu nei o lohaka nga ich nei pe o la mule nga lem ich pengpeng.' "

¹⁴ Pe Retsel iri nai Liah te tuacholia pe elle nge iri hele ke te teke, "Ke imem nai lape mo mene tememem nena ure hel ero ol ¹⁵ iange i naue imem ke pomanga hehei lomonmona ngana mur lo. Tunge imem lange iong pe hesil sio mene urumem nenge o nges imem ia ke het. ¹⁶ Pe ure lochloch ngana nenge NeHalang mene hote nge i pe tunge lange iong nem, imem pe tutumem mur laka lemem ia ol. Ke pomalam o nanas mene NeHalang nena helenga

ol.”

¹⁷ Ol pe Iakop tal heke nehei mur pe tutuna mur nga nena kamel mur ¹⁸ pe kulosia iri ke iri muka luluch nga sipsip mur pe meme mur pe huros hel pule nenge mene iri nge Mesapotamia. Pe te lohaka nga kileng neu pe te i ke tela nge temene Isak nga ich nenge Kanan.

¹⁹ Nga etue nenge Lapan la ke utute nena sipsip mur singiria pulpulna, Retsel la ke keme hote temene nena ae tapuna mur nga nena pele letena. ²⁰ Pe pule, Iakop lohaka ke ii lo pe hele toto nge Lapan ero. ²¹ Ol pe lohaka kome mana luluch nga nena ure mur lochloch. I ke la lotele nga ech tana nenge Uprates pe i ke ramana la nga hengene mur nga kileng nenge Kileat.

Lapan Nanas Mule Iakop

²² Iok, etue nai la lo pe nga etue mol ngana, Lapan longe nge te teke Iakop paukou ua ke la lo. ²³ Ol pe Lapan mene alona mur ke te nanasia Iakop pe te ii ke etue iri ratele nai pe la te lohote nge Iakop nga hengene nge Kileat. ²⁴ Pe nga miliko Lapan ma opene ia NeHalang nge lohote nge i pe hele lange i ke teke, “O poia ute e lange Iakop ero toto.”

²⁵ Iakop lele nena pelpele nga hengene nenge Kileat pe Lapan saolia i. Pe Lapan iri ul alona mur te lele reria pelpele nga lamau pule. ²⁶ Ol pe Lapan lange Iakop pe hele lange i ke teke, “Pomerei nenge o channanga ia iau pe o heuaia tutuk mur heihei nei nem? O poia iri ke pomalaka nga heihei nenge te ua totoia iri nga hunelinga.

²⁷ Pomerei nenge o channanga ia iau pe o lel kome mana ak? Toinge o hele toto at nge iau lape e poia lem kilanga unne pe lek hana mur ke te ole hote kema pe hario ke te peu ele iong mukam. Ke het pe e kolosia iong ke ola ol.

²⁸ O poia iau ke e lauhit polia lek tete mur pe tutuk mur heiheina nai nem ero pe e eea iri ero mana. Poinga nenge o poia nei poreke toto i. ²⁹ Iau lek kerkerenga palaungana

nge e poia ure poreke ngana ke lohot nge iong. Pe nga miliko temem ana Soke NeHalang hele at nge iau ke teke, 'Nenge teke letem ke o poi ke urana ma poreke lange Iakop o poia ero. O poia ute e lange Iakop ero toto.' ³⁰ Pe iau e eteia ke iong lememe toto nge o la mule nga temem na kileng. Pe pomerei toto nenge o kemeia lek ae tapuna mur nga lek pele letena?"

³¹ Pe Iakop tuacholia Lapan ke teke, "Iau e matau iange letek ke e teke lape o ech hote tutum mur heheina nai nem pe o mene mule iri nge iau. ³² Pe nenge teke o hottaua mele nenge mene lem ae tapuna mur o hune i ke mete sapele. Pe nga alora mur mataria, iong sipom o iat ke o nau rere lem ure mur. Nenge teke mo mene lem ute, iok o mene mule." Pe i manmanna ke Retsel kemeia ae tapuna nemur pe Iakop eteia ero.

³³ Iok Lapan i teu la nga Iakop nena pelpele pe i teu la nga Liah nena pe i teu la nga hekuleileinga ana hehei mur nai reria pe hottaua ute e ero. Lapan i hot nge Liah nena pelpele pe i teu la nga Retsel nena pelpele. ³⁴ Pe Retsel mene aetapuna nemur pe tal teua iri nga kamel ana arenga pe kila hite iri ol. Pe Lapan tango rara nga ure lochloch pe hottaua ute e ero toto.

³⁵ Pe Retsel hele lange temene ke teke, "Temek, letem inin taua iau ero. Iau lape e mes haka ero iange e poi imem hehei." Ke Lapan tango rara pe hottaua ae tapuna nemur ero.

³⁶ Ol pe Iakop letena inin taua Lapan pe heleia i ke teke, "Iau mai e poia poinga poreke ngana e kai? E poi poreke iong ke merei nenge o hekumia iau at ne mai? ³⁷ O tango rere lem pele ana ure mur pe o at ke o chanrere nga lek urelu mur lochloch ke het ta lo. Pe o hottaua lo? Iok o talue lakoi ita lochloch matara ke alom mur pe alok mur te milteu at nge ita nai.

³⁸ “Iau e tu luluch nge iong ke hesinga iri ana non kina elle (20) lo. Pe lem sipsip pe meme mur te hoho ke urana mana pe e mete ero. Pe pule e hune lem sipsip tamane ngana e nga lem huros mur ke e ngaua ero toto. ³⁹ Pe lem sipsip pe meme mur nenge ure inolo ngana mur te tune iri, e mene ke la e heteia lange iong ero. Iau sipok e tuacholia utar nenge erue. Pe utar nenge erue nga sinanga pe nga miliko, o long haka uruna atat nge iau. ⁴⁰ Kokoes e umume nga sinanga pe chaia sina kolkole iau pe nga miliko e mamani ke nek ero iange singik houou manmana. ⁴¹ E tu luluch nge iong pe e ume manmanna nge iong ke hesinga iri ana non kina elle. (20) E ume ke hesinga iri analoch pe henel iange e teke e mene tutum mur heheina nai nem. Pe hesinga iri rahtele elle e ume ke e nauele lem sipsip pe mene mur. Pe o channanga ia iau hemule es mana ke o hetautaua uruk. ⁴² Iau lek te Apraham ana Soke NeHalang nenge temek Isak heto heke totote, pe I tu luluch nge iau. Pe nenge teke tu luluch nge iau ero, iong lape o kulosia iau ke e patpata mana ke e la. Pe NeHalang esia letek meena ngana pe ume palaungana nenge e poia ke ulolo. Ke ngana laka nenge hele salia iong nga miliko.”

Iakop Pe Lapan Tetal Helenga Ke Tetu Ke Nek Ol

⁴³ Ol pe Lapan tuacholia Iakop ke teke, “Iau tutuk mur koi hehei nai nei pe tuturia mur iau lek tete mur ia iri. Pe iau koi nenge lek sipsip mur pe meme nemur. Ke ure lochloch ngana nei iau toro mana lekia iri. Pe lape e poia tutuk mur heheina nemur pe lek tete nemur ke mere mai ol? ⁴⁴ O i at ke ita nai ta poia helenga kerkereng ngana e mukam. Pe ta poia ute ke helete metene ita nai nga rera helenga kerkereng ngana nem.”

⁴⁵ Pomalam Iakop hemes heke um tana e ke heilangia iri nai reria helenga kerkereng ngana neu. ⁴⁶ Pe hele lange alona mur ke teke, “A lolochia um hel pe a takiraua.” Pomalam te lochloch ia um mur pe te takiraua um huna e. Pe Iakop pe Lapan pe reria hana mur te are sio ke te ngau nga um huna neu ilina. ⁴⁷ Pe Lapan hetue um huna neu nga helenga Aram ke ene laka Ieka-Sahatuta. Pe Iakop hetue nga helenga Hipru ke ene laka Kalit. (pe helenga nai neu luria elle mana. Luria laka, “hengeilang ana um”).

⁴⁸ Pe Lapan hele lange Iakop ke teke, “Helenga kerkereng ngana nenge ita nai ta poia nem ana hengeilang koi um huna nei.” Ke ngana laka nenge te hetue ke ene Kalit. ⁴⁹ Pe ene e pule, te hetue ke ene um tana nenge Mispā. Iange Lapan hele ke teke, “Ita nai lape ta tu ke ta kangkanga hel pe Non Soke lape nachnau nge ita nai nga rera helenga kerkereng ngana nem. Lape ta nanasia ma ero. ⁵⁰ Letem metene ke NeHalang nachnau nga ita nai rera poinga mur. Nenge teke o poi poreke tutuk mur ma o lei haka mulmule nge hehei hel, NeHalang eteia ke ulolo.” ⁵¹ Pe Lapan hele lange Iakop pule ke teke, “O nau at nga um tana nenge e hemes heke pe um huna nenge e lung heke nga ita nai tunangara. ⁵² Um tana nenge mes nei pe um huna nei te helete metene ita ke, iau lape e lotele ke la e pal nge iong ero. Pe iong pule o lotele ke at o pal nge iau ero. ⁵³ Iau lek te Nahor pe iong lemte Apraham pe reria tete mur te heto hekeke NeHalang i toro. Pe I mana milteu atat nge ita nai nga rera poinga mur.”

Pomalam Iakop poia helenga kerkereng ngana e nga NeHalang ene. NeHalang nenge temene Isak heto hekeke. ⁵⁴ Pe hune huros e ke poi tunginga ia nga hengene neu, pe hepāl nge alona mur ke te ngau luluch nge i. Te ngau ke het pe te tuia miliko neu nga lamau.

⁵⁵ Iok, nga uach Lapan lau hite na tete mur pe tutuna

heheina nai neu pe pete iri. Ke het pe lohaka ke lamule nga na kileng.

32

Iakop Sahol Mule Tina Esau

¹ Pe Iakop pule iri ul nena hana mur te lohaka pe te i ke tela. Te i ke tela pe NeHalang nena hekulkulonga hel te lohot nge i nga kue. ² Nga etue nenge esia iri lohaka pe hele ke teke, “NeHalang nena asa pai koi tu nga kileng panei.” Pomalam Iakop hetue kileng neu ke ene: Kileng nenge Mahanaim.

³ Ol pe Iakop kulosia nena hana hel ke la te hele toto nge tina Esau nge tu nga tuele kina nenge Itom nga ich nenge Seir. ⁴ Iakop hele lange iri ke teke, “A la pe a hele lange ak soke Esau ke mai koi: ‘Non soke lem hekuleileinga ana non Iakop hele ke mai koi, Iau e tu luluch nge ra achung Lapan nga halang nike ke at heueu nei. ⁵ Pe lek pulumakau mur pe tongki mur pe sipsip mur pe meme mur iri halang. Pe lek hekuleileinga ana hehei pe hana iri halang pule. Ak soke, e hekule helenga nei lange iong ke e teke letem urana nge iau.’ ”

⁶ Iok nga etue nenge hana nemur te at mule, te hele lange Iakop ke te teke, “Mo laia lem helenga nge tim Esau lo. Pe i kou teke at ke saholia iong nga kue pe hana iri ananon kina iri ananon kina elle (400) lape te at luluch nge i.”

⁷ Iakop longe helenga neu pe matau toto pe letena tuanin rara. Ol pe lasia nena hana mur nenge te tu luluch nge i neu ke aria tuluk iri nai. Pe sipsip mur pe meme mur pe pulumakau mur pe kamel mur ke pomalam pule. ⁸ Iange Iakop letena tuanin ke teke, “Nenge teke Esau at pe te talune palinga hel nge iri nenga tuluk nenga muka, iri nenga tuluk nenga hoena lape te ua.”

⁹ Ol pe Iakop hetalaulau ke teke, “O NeHalang, lek te Apraham pe temek Isak te heto hekeke Iong. Iong Non Soke nenge O hele at nge iau ke O teke, ‘O la mule nga lem kileng nge alom mur pe lape e tu luluch nge iong pe e poi ke nek lala nge iong,’ ¹⁰ Non Soke, iau lem hekuleileinga ana non pe e urana ero pe Iong letem poreke ia iau pe O poi ke nek toto at nge iau. Nga etue nenge e hile lek kileng e lotele nga ech nge Iortan pe e rahit mene lek kula. Lek ute e ero ol. Pe heueu e la mule luluch nge lek hehei pe hana mur pe lek huros mur nge aria tuluk iri nai. ¹¹ Non Soke, e hetalaulau ke O nauele iau ke nek nge tik Esau. E matau iange lape te at pe te hun lapue imem luluch nge lek hehei mur pe tutuk mur pule. ¹² Nge nike o hele at nge iau lo ke o teke, ‘Lape e pete iong pe e poia lem tete mur ke iri halang toto ke pomanga peipei nga ruach ilina pe mele nakuna ero toto nge sis ele iri.’”

¹³ Iok, Iakop tuia miliko neu nga lamau pe hesilei hote huros hel ke poi tunginga ia lange tina Esau: ¹⁴ Hesilei hot ke meme heheina iri ana non kina iri analoch (200) pe tatamanna iri ana non kina elle (20). Pe sipsip heheina iri ananon kina iri analoch (200) pe tatamanna iri ana non kina elle (20). ¹⁵ Pe kamel heheina iri ana non kina elle pe analoch (30) luluch nga tuturia mur pe pulumakau iri ana non kina nai (40) pe kolok iri analoch (10). Pe tongki heheina iri ana non elle (20) pe tatamanna iri analoch (10). ¹⁶ Iakop talue nena hekuleileinga ana hana mur ke te nauele huros ana lala nemur pe hele lange iri ke teke, “Imo muka nge iau pe a talue kileng koana ngana unne nga huros ana lala elle pe elle.”

¹⁷ Pe Iakop hele lange hekuleileinga ana non nenge nauele huros ana tuluk nenga muka ke teke, “Tik Esau lape sahol tele iong pe lape onteia iong ke teke, ‘Non tei nena non iong pe ramam la ke merechrei? Pe itei nenge

nena huros nemur nenge iri mukmuka nge iong?’ ¹⁸ Pe iong o tuacholia ke o teke, ‘Lem hekuleileinga ana non Iakop laka nena huros nemur. Pe i tunge ure nemur ke pomanga tunginga nenge lange iong ak non soke Esau. Pe i kou nanasia imem ke atat kura.’ ”

¹⁹ Pe Iakop hele pule lange hekuleileinga ana non nenge nauele huros mur aria tuluk neinga pe nenge naulele tuluk mol ngana pe iri lochloch ngana nenge te nanasia huros mur ke teke, “Imo lochloch ngana nem pule, nga etue nenge a saholia Esau a heleia helenga elle mana nenge pomau lange i. ²⁰ Pe a hele toto lange i ke nek ke a teke, ‘Lem hekuleileing ana non Iakop kou nanasia imem ke atat kura.’ ” Iange Iakop letena tuanin ke teke, “Lape e hemaluche Esau letena nga tunginga nemur nenge iri muka nge iau nei. Pe nga hoena e saholia i pe lape letena urana mule nge iau.” ²¹ Ke pomalam Iakop kulosia nena hana mur ke iri muka ia nena tunginga mur nenge lange tina pe i tu muleia miliko neu nga nena asa.

Iakop Iri Nai NeHalang Te Palhel

²² Iok nga miliko neu Iakop lohaka pe mene ne hei mur nai neu pe nena hekuleileinga ana hehei mur nai pe tutuna mur nge iri analoch pe elle pe te i ke te lohtelega ech tana e nge ene lapok. ²³ Te lotele ke tela nga hele ke het pe Iakop lotele la mule ke kulos tele nena ume ana hana mur nga nena ure mur pule. ²⁴ Pe Iakop i toro mana tu ol pe non e lohota taua i pe iri nai te pal hel. Te pal hehel nga miliko neu ke la kileng matale sio. ²⁵ Pe non neu amneia ke i lape alker taua Iakop. Pomalam hehelose Iakop nga ipuna tuatom ngana ke mesohe. ²⁶ Te pal hehel pe non neu hele lala nge Iakop ke teke, “O hal taua iau ol iange kileng uach sio lo.”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “O pete iau mukam laka e hal taua iong ke o la.”

²⁷ Ol pe non neu onteia Iakop ke teke, “Iong mam em merei?”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “Ek laka Iakop.”

²⁸ Ol pe ana non hele ke teke, “Iong o palhel luluch nge NeHalang pe nge non ngana mur pe o hekou susue iri. Pomalam em nenge Iakop lape ero ol. Lape te hetue iong ke Israel ol.”

²⁹ Pe Iakop hele lange i ke teke, “Pe iong em merei? O hetue em at nge iau.”

Pe ana non tuacholia ke teke, “Pomerei nenge o onteia iau nga ek?” Ol pe non neu pete sapele Iakop.

³⁰ Pe Iakop hele ke teke, “Eh! Iau nge e naue NeHalang ramana loi. Pe ngana i e mete ero mai.” Pomalam hetue kileng neu ke ene Peniel. (Peniel luna laka NeHalang ramana).

³¹ Iok chaia matana haka lo pe Iakop lohaka nge Peniel pe i hetata mana iange ipuna mesohe. ³² Te hehel sose Iakop aepona nenga ipuna tuatom ngana mesohe hot. Pomalam atat ke heueu nei kura, Israel mur te ngaua huros mirana nenga ipuna tuatom ngana ero.

33

Iakop Saholia Tina Esau

¹ Nga etue nenge Iakop tei ke te lala, teke naula pe esia Esau nge atat. Pe nena hana mur nge iri ana non kina iri ana non kina elle (400) te at luluch nge i. Ol pe Iakop lasia tutuna mur ke hel te lange Liah pe hel te lange Retsel pe hel te lange hekuleileinga ana hehei nai neu. ² Pe talue hekuleileinga ana hehei nemur pe tuturia mur ke te i nga muka pe Lia pe tutuna mur te nanas pe Retsel pe Iosep iri nga hoena. ³ Pe Iakop i muka ia iri ke lange tina. I ke lala nge tina pe tualou sisio pe puo susue palpanna lala nga ich ke ratele henai.

⁴ Ol pe Esau song la ke saolia Iakop pe lau hite i pe iri nai te tang sapele. ⁵ Pe Esau nau la pe esia hehei nemur pe aina kinkino ngana nemur pe ontei ke teke, “Itei hel nenge te koko nge iong nemai?”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “NeHalang poi ke urana toto at nge iau lem hekuleileinga ana non. Pomalam tunge aina kinkino ngana nemur at nge iau.”

⁶ Iok hekuleileinga ana hei nai neu pe tuturia mur te at pe te tualou sio pe te puosue palparia la nga Esau matana. ⁷ Ke het pe Lia pe tutuna mur. Ke het pe Retsel pe Iosep. Iri lochloch te at pe te tualou sio pe te puo sue palparia la nga Esau matana.

⁸ Pe Esau ontei ke teke, “E i at pe e saholia hana mur nge te heii ia huros mur ke te lala. Pomere nenge o teke o tunge ure nemur at nge iau?”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “E teke e poia iong ke letem urana mule nge iau.”

⁹ Pe Esau hele ke teke, “Kole tik, e teke o rahat mule ure nemur ke lemia iri iange iau lek halang lo.”

¹⁰ Pe Iakop tuacholia ke teke, “Ero kole tik! Iong letem urana mule nge iau lo, pomalam o longele tunginga nemur nenge e tunge lala nge iong nei. E naue ramam pe letem urana pe o poi ke nek at nge iau ke pomalaka nga e naue NeHalang ramana. ¹¹ Ke kole tik, lemek toto ke e teke longele tunginga nemur nenge e tunge lala nge iong nei. Iange NeHalang poi ke urana toto at nge iau ke tunge lek urelu mur nge halang toto.” Ol pe Esau longala ke mene tunginga nemur iange Iakop ech tote i.

¹² Ke het pe Esau hele ke teke, “Iok ta la ol; Iau lape e koko nge imo.”

¹³ Pe Iakop hele lange Esau ke teke, “Ak soke, iong o eteia ke aina kinkino ngana nei te rahtoto ero kura. Pe pule sipsip heheina mur pe pulumakau heheina te

hesiusiua tuturia mur kura. Pe nenge teke ta hetarunge iri ke te i ke ueiuei mana nga etue elle, huros lochloch ngana nemur lape te mete. ¹⁴ Ke ak soke, iong lem hekuleileinga ana non koi iau. Pe o i ke iong muka pe iau e hei ia huros mur pe aina kinkino ngana ke neknek nga hoena. Pe ak soke, lape la e sahol mule iong nga ich nenge Seir.”

¹⁵ Ol pe Esau hele teke, “Pomalam, lape e henonou hote lek hana hel te tu luluch nge imo pe imo ul ke a at nga hoena ol.”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “Urana, pe lemek ero poinga nem. Iange e teke e etei tote ke ak soke letena urana mule nge iau lo.”

¹⁶ Ke nga etue neu Esau i ke la mule nge Seir. ¹⁷ Pe Iakop pe nena hana mur te i ke ramaria la nga kileng nenge ene Sukot. Pe nga lamau Iakop lele nena pele pe lele nena huros mur reria pele pule. Pomalam te hetue kileng neu ke ene kileng nenge Sukot.

¹⁸ Pe nga etue nenge Iakop te lohaka nga kileng nenge Patan Aram, te i ke la te lohot ke urana mana nga tuele tana nenge Sekem nga ich nenge Kenan. Pe te tele reria pelpele mur nga tuele tana neu ilina nge hot. ¹⁹ Pe ich unne nenge Iakop hemes haka pele ia neu, Iakop ol hote lange iri mata nenge Hamor nga umtutuna iri ana non kina lime (K100.00). Hamor i Sekem temene ia. ²⁰ Pe Iakop lung heke hatanga e nga lamau pe hetue ke ene laka El-Elohe-Israel. (Luna mai koi; Israel mur aria Soke NeHalang nenge kikina toto).

34

Sekem Lau Sue Taina

¹ Taina temene laka Iakop pe tana laka he Lia. Ana hei i hot ke teke la ke nau tote hehei mur nga kileng neu. ² Pe non Hiuaet e nge nauele ich neu, ene laka Hamor pe tuna

ene laka Sekem. Sekem esia Taina pe mene i ke lau sue i. ³ Sekem mutena tau tote Taina pe poia helenga urana ngana mur ke teke Taina mutena taua i pule. ⁴ Pe Sekem hele lange temene Hamor ke teke, “O mene he nei at ke lek hei ia.”

⁵ Nga etue nenge Iakop longe Sekem nge poi poreke tuna Taina, poia helenga e ero. Kulele tutuna tatamanna mur ke te at mule nga pele mukam. Iri kou te nauelele reria ume nenge te nauelele reria huros mur kura.

⁶ Ol pe Sekem temene Hamor la ke la hele luluch nge Iakop. ⁷ Iri nai te helele pe Iakop tutuna mur te lohote ume ana ke te at. Pe nga etue nenge te longe poinga nenge lohote nge liuria, te rura pe leteria inin toto. Iange poinga nenge Sekem poia neu, poreke toto nga Israel mur te nau ngaria pe te heoele tote poinga neu nge lohote nge iri.

⁸ Pe Hamor hele lange Iakop pe tutuna mur ke teke, “Iau tuk Sekem mutene tau tote tumpo pe liumo nem. Pe e teke a tunge lange i ke nehei ia. ⁹ Ta ngata hel ke imem mo leia lemo heheina mur pe imo a leia lemem heheina mur. ¹⁰ Pomalam lape a tu luluch nge imem nga ich nei. Pe a tu pe a ol hot lemo ich pe a umeia lemo umtutuna ana ume mur nga lememo ngamo.”

¹¹ Ol pe Sekem hele lange Taina temene pe liliuna mur ke teke, “E teke letemo urana mule nge iau pe nenge teke a onteia iau nga utar, lape e tunge lange imo. ¹² A heto hote ure urana ngana mur nenge a teke e tunge lange imo pe a talue uru nga hei nei ana ngesinga. Umtutuna ia nenge talue, iau lape te tunge lange imo pe a tunge hei nem at ke lek hei ia.”

¹³ Pe Iakop tutuna mur leteria la mule nga poinga nenge Sekem poia lange liuria, pomalam te channangaia Sekem iri nai temene Hamor. ¹⁴ Pe te hele lange iri ke teke, “Iong te riria singim ero pomalam mo longele liumem ke lei nge

iong ero. Nenge teke mo longele i ke lei nge iong, meinga palaungana lape mene imem. ¹⁵ Pe nenge teke a riria lemo hana mur lochloch singiria ke pomange imem, lape mo ngata nga lem helenga nem. ¹⁶ Pe lape a leia lememe heiheina mur pe imem mo leia lemo heheina mur. Pe lape mo tu luluch nge imo pe ta lohot ke ita elle mana. ¹⁷ Pe nenge teke lememo ero nge a riria singimo lape mo mene liumem pe mo i ke mo la.”

¹⁸ Hamor iri nai tuna Sekem te longe helenga neu pe leteria urana ia. ¹⁹ Pomalam Sekem kulala ero ol. La ke ueiuei mana ke te riria singinga iange i mutena tau tote Iakop tuna hei ngana neu. Pe iri lochloch ngana nenge aria mata elle te tal heke i iange aria soke ia pule. ²⁰ Pomalam Hamor iri nai tuna Sekem te la nga tuele tana neu ana kue matana pe te hele lange hana mur nga tuele tana neu ke te teke, ²¹ “Hana nemur, hana urana ngana mur ia iri koi.” Pe te hele lange iri ke te teke, “Anau at, ita rera ich palaungana pe ta long teua iri ke te are nga rera ich pe te i pe te umeia reria ume mur nga lemeria ngaria. Pe ita lape ta leia tuturia mur nenge heheina pe iri lape te leia tutura mur nenge heheina pule. ²² Pe iri te longala ke ta tu ke ita hana elle mana nga nenge te teke; ta riria rera hana mur lochloch singiria ke pomange iri. ²³ Nenge teke ta longotau ke ta nanasia reria helenga, iri lape te tu luluch nge ita pe reria sipsip mur pe pulumakau mur, ita rera ia pule.”

²⁴ Ol pe hana lochloch ngana nga tuele kina neu te ngata nga Hamor iri nai tuna Sekem reria helenga. Pomalam te riria hana lochloch ngana nga tuele kina neu singiria.

²⁵ Iok etue mol nga hoena, hana lochloch ngana te maia aria melmelenga kura. Pe Iakop tutuna mur, Simion pe Liuai te mene reria kakop sasase ngana mur pe te lelkome teu mana nga tuele tana neu pe te hune hana lochloch.

Hana nai Taina liliuna mur ia iri. ²⁶ Pe te hune Hamor pe tuna Sekem pule nga reria kakop sasase ngana pe te mene hote Taina nga Sekem nena pele pe te ua ke te la mule nga reria te tu ngaria. ²⁷ Iok Iakop tutuna mur hel pule te sahot pe te naue hana koluria nge tema parai. Ol pe te kemeia ure urana ngana mur lochloch nga tuele tana neu ke liuria ia uruna pe aria meinga ana ia. ²⁸ Pe te laua sipsip mur pe pulumakau mur pe tongki mur. Pe te mene ure lochloch ngana nenge tu teu nga tuele tana neu pe nenge te tu nge hot pule. ²⁹ Pe te lolochia urelu mur nenge ururia haka toto pe te meme hehei mur pe tuturia mur pe te eu hote ure lochloch ngana nga reria pele letena mur.

³⁰ Ol pe Iakop hele lange Simion pe Liuai ke teke, “Imo nai a poia pingak ke song ke Kenan mur pe Peres mur nenge te tutu nga ich nei te longe pe te teke iau non poreke ngana. Ita halang ero mana koi, pe nenge teke hana mata nemur te heuel ke te pal luluch nge ita, lape te hun lapue ita ke ta het.”

³¹ Pe iri nai te tuacholia ke te teke, “Iri te teke te poia liumem ke pomanga hei salaunga kina e. Pe imem lememe ero toto nge mo nausio mene i ke lohote ke i hei nenge pomam.”

35

Iakop La Ke Tu Nge Petel

¹ Iok nga hoena NeHalang hele lange Iakop ke teke, “O lohaka lamai ke la otu lakou nge Petel. Pe o lung heke hatanga e ke o heto heke NeHalang nenge lohote nge iong nga etue nenge o ua tim Esau ana.”

² Ol pe Iakop hele lange alona mur pe iri lochloch ngana nenge tetu luluch nge i ke teke, “A saua lemo aetapuna mur ke te lasus toto iange iri te at nga kileng e. Pe a nun sue imo ke a lememe mule nga NeHalang

matana pe a hetaua lemo hengeron mur. ³ Ke het pe ta lohaka nga kileng nei ke ta lange Petel. Pe lape e lung heke tunginga ana hatanga e nga lamau ke e heto heke NeHalang. I NeHalang nenge halaulaua iau nga ure meena ngana mur nenge te lohotot nge iau. Pe I NeHalang nenge tu luluch nge iau nga kileng lochloch ngana nenge laia iri.” ⁴ Pomalam te tunge reria ae tapuna mur pe talngaria ana uto mur lochloch lange Iakop. Pe Iakop alohite iri nga ae ouk ene rochroi langa kileng nenge Sekem. ⁵ Ke het pe te lohaka pe te i te tela. Pe NeHalang poia mataunga palaungana ke lohot nge hehei pe hana nga tuele tana nemur nenge te tu rochroi nge Sekem ke te matau tote Iakop tutuna mur pe te kumia Iakop pe tutuna mur ero.

⁶ Iok, Iakop pe hana pe hehei nenge te i luluch nge i neu, te i ke la te lohot nga tuele tana nenge Lus nga ich nenge Kanan. (Tuele tana nenge Lus, heueu nei te hetue ke ene laka tuele tana nenge Petel). ⁷ Pe Iakop lung heke hatanga e nga lamau pe hetue kileng neu ke ene laka El Petel. (Luna laka NeHalang nenge Petel). Iange NeHalang lohot nge i nga kileng neu nga etue nenge ua tina ana.

⁸ Pe Tipora nenge nauelele Repeka nga i kino ngana, mete nga lamau pe te alohite i nga ae ouk e ene rochroi langa kileng nenge Petel. Ana ae mes nga kileng Petel ilina hele nenge sio. Pe te hetetue ae neu ke ene Alon-Pakut. Luna laka; ae Ouk nenge tanginga ana.

NeHalang Hetaua Iakop Ene Ke Israel

⁹ Nga etue nenge Iakop lohaka nga kileng nenge Patan-Aram ke mule nga ich nenge Kenan, NeHalang lohot mule nge i pe pete i pe hekerkereng ia i. ¹⁰ Ol pe NeHalang hele lange i ke teke, “Heueu nei em laka Iakop pe nga hoena, hehei pe hana lape te hetue em nenge Iakop ero

ol. Em heueu ngana nenge lape te heto iong ia, ngana laka Israel.” Ke pomalam NeHalang hetue i ke ene Israel.

¹¹ Pe NeHalang hele lange i ke teke, “Iau NeHalang Nenge Lek Kerkerenga Palaungana Toto. Lape e poia lemtete mur ke te lohote ke iri halang toto pe te are nga tuele kina lochloch. Pe lem tete nemur hel lape te lohote ke iri naunga-ala ana hana mur. ¹² Pe ich nenge E tunge lange Apraham pe Isak nge nike, pe lape e tunge lange iong pe lem tete mur pule nge he.” ¹³ NeHalang hele luluch nge i ke het pe lohaka ke la sapele.

¹⁴ Ke Iakop hele luluch nge NeHalang pe heilangia kileng unne neu nga um sase ngana e nge hemes heke. Pe eusiling heke uain ke poi tunginga ia lange NeHalang. Pe eusiling heke ae oliua eina la nga um neu pule. ¹⁵ Pe hetue kileng neu ke ene laka kileng nenge Petel.

Retsel Hoho Pe Mete

¹⁶ Iok, Iakop pe nena hana mur te lohaka nga kileng nenge Petel pe te i ke ramaria la nga kileng e nge ene Eprata. Te i ke te lala kura pe Retsel ana etue at sapele nenge lape hoho. ¹⁷ Ol pe melmelenga nenga hohonga lohote ke palaungana toto nge i pe hoho sapele. Pe hei nenge halaua i ke hoho neu hele lange i ke teke, “O matau ero, tum i tamane pullo.” ¹⁸ Nga etue nenge Retsel hoho eingana sio hakaka iange metmete lo. Ol pe eingana tah heulo pe hetue tuna tamane ngana neu ke ene laka Pen-Oni. Pe ero, temene Iakop hetue ke ene Pensamin.

¹⁹ Ke Retsel mete pe te alohite i nga kue ilina. Nga kue nenge song ke lange Eprata (pe heueu nei te hetue ke ene laka Petlehem). ²⁰ Pe Iakop hemes heke um sase ngana e ke heilangia Retsel mangana. Ke heueu nei, um neu kou mes kura.

²¹ Ke het pe Iakop nenge ene e pule Israel loloun mule ke loparia naunga toto ana hesinga haka nge Miktal Eter

ke la pol pe hemes sue nena pelpele. ²² Nga etue nenge Israel tunga kileng neu, longe nge te teke Rupen teu ke la maluluch nge temene nehei e pule nenge ene Pilah.

Iakop tutuna mur iri analoch pe nai (12):

²³ Liah tutuna mur:

Pe tuna tengene ana nge Iakop laka Rupen.

Ke het pe Simion pe Liuai pe Iuta pe Isakar pe Sepulon.

²⁴ Pe Retsel tutuna mur laka:

Iosep pe Pensamin.

²⁵ Pe Retsel nena hekuleileinga ana hei nenge ene Pilah tutuna mur laka:

Tan pe Naptali.

²⁶ Pe Liah nena hekuleileinga ana hei nenge ene Silpa tutuna mur laka:

Kat pe Asha.

Ke Iakop tutuna nemur, hoe iri nga etue nenge te tu nge Patan-Aram.

²⁷ Iok, Iakop la mule nge temene Isak nge Mamre. Kileng Mamre tu rochroi nge Kiriati-Arpa. (Kiriati Arpa, heueu nei te hetue ke ene laka kileng nenge Hepron). Kileng neu Apraham tu tala ia nge nike ke het pe Isak. ²⁸ Pe Isak tu nga ich ke ana hesinga iri ana non kina lime pe ana non kina henel (180). ²⁹ Ke ana non tu ke tuahuna toto pe mete sapele. Pe tutuna mur, Esau pe Iakop te alohite i ke ma luluch nge nena tete mur.

36

Esau Nena Tete Mur

¹ (Esau ene e pule laka Itom.) Pe na tete mur te lohot ngaria aria nananga koi nei.

² Esau lei ke hehei nai nge Kenan pe leia Ata nenge Elon tuna. Elon lohohot nga mata nenge Hitae mur. Pe leia Olipama nenge Ana tuna. Ana i Sipeon nette ia pe Sipeon lohohot nga mata nenge Hiuae mur. ³ Pe pule Esau leia Pasemat nenge Ismael tuna pe Pasemat liuna laka Nepaiot.

⁴ Iok, Esau nehei Ata hoe Elipas pe Pasemat hoe Reuel, ⁵ pe Olipama hoe Ieus pe Ialam pe Kora. Ke Esau tutuna nemur, tataria mur te hoe iri nga te tu ngaria nge Kanan.

⁶ Iok, Esau mene nehei mur pe tutuna mur nenge tatamanna pe heheina pe hehei pe hana lochloch nenge tetu luluch nge i pe nena sipsip mur pe pulumakau mur pe nena huros mur hel pule pe nena ure lochloch ngana nenge mene iri nge Kanan pe loloun ke la tu ke kangkanga nge tina Iakop nga ich e pule. ⁷ Esau loloun iange ich nenge iri nai tina Iakop te are ia neu, palaungana ero mana. Pe pule iri nai reria sipsip mur pe pulumakau mur halang sakilil pe muria ero. ⁸ Ke pomalam Esau la ke tu nga kileng nenge ana sasana halang, nga kileng nenge Seir. (Esau ene e pule laka Itom).

⁹ Iok, Itom mur reette palaungana laka Esau pe iri te are nga kileng nenge ana sasana halang, nga kileng nenge Seir. Pe nananga nenga te lohohot ngaria ngana koi nei.

¹⁰ Esau tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Esau nehei nenge ene Ata tuna laka Elipas pe nehei nenge ene Pasemat tuna laka Reuel.

¹¹ Pe Elipas tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Teman pe Omar pe Sepo pe Katam pe Kanas.

- ¹² Pe Esau tuna Elipas, nehei e pule ene laka Timna. Ana hei hoe tuna e nge ene Amalek. Ke Esau nehei nenge ene Ata, nena tete mur koi nei.
- ¹³ Iok, Reuel tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:
Nahat pe Sera pe Sama pe Misa. Ke Esau nehei nenge ene Pasemat nena tete mur ia iri.
- ¹⁴ Pe Esau nehei nenge ene Olipama tana laka Ana pe nette laka Sipeon. Ana hei tutuna mur laka:
Ieus pe Ialam pe Kora.
- ¹⁵ Iok, Esau nena tete mur hel te lohot ke iri hana papalauna mur ia iri:
Ke Esau tuna tengene ana i tamane pe ene Elipas. Anon tutuna mur laka:
Teman pe Omar pe Sepo pe Kanas ¹⁶ pe Kora pe Katam pe Amalek. Hana papalauna nemur te lohot nge Elipas pe te nauuelele reria hana mur nga tuele kina nenge Itom. Pe Esau nehei nge ene Ata nena tete mur ia iri.
- ¹⁷ Pe nga hoena Esau tuna tamane ngana nenge ene Reuel tutuna nemur nenge tatamanna te lohot ke iri hana papalunga. Ke eria mur koi nei:
Nahat pe Sera pe Sama pe Misa. Hana papalauna nemur te lohot nge Reuel pe te nauuelele reria hana mur nga tuele kina nenge Itom. Pe Esau nehei nenge ene Pasemat nena tete mur ia iri.
- ¹⁸ Pe Esau nehei nenge ene Olipama tutuna nemur nenge tatamanna te lohot ke iri hana papalauna mur ai iri pule. Pe eria mur koi nei:
Ieus pe Ialam pe Kora. Hana papalauna nemur, Esau nehei nenge ene Olipama nena tete mur ia iri. Pe ana hei tana laka Ana.

¹⁹ Ke mata nemur nge Itom aria papalauna mur koi nei pe iri te lohot nge Esau (nenge ene e pule Itom).

²⁰ Lok non nenge ene Seir nena nge Hor pe Hor mur tetu tala ia kileng palaungana nenge Itom. Pe Seir tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Lotan pe Sopal pe Sipeon pe Anah, ²¹ pe Tison pe Esa pe Tishan. Ke hana nemur Seir tutuna mur nenge tatamanna pe iri hana papalauna ke te nauele reria hana pe hehei mur nenge Hor. Pe iri laka nenge tetu tala nga ich palaungana nenge Itom.

²² Pe Lotan tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Hori pe Homam. Pe Lotan liuna laka he Timna.

²³ Pe Sopal tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Aluan pe Manahat pe Epal pe Sepo pe Onam.

²⁴ Pe Sipeon tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Aiah pe Anah. Pe Anah i non nenge hottaua ech milanglang ngana pach haka ngana mur nga ich sana lomona, nga etue nenge nauelele temene ne Sipeon nena tongki mur.

²⁵ Pe Anah tutuna mur laka:

Tison pe tuna hei ngana nenge ene Olipama.

²⁶ Pe Tison tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Hemtan pe Espan pe Itran pe Keran.

²⁷ Pe Eser tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Pilan pe Sauan pe Akan.

²⁸ Pe Tisan tutuna nemur nenge tatamanna eria mur koi nei:

Us pe Aran.

- ²⁹ Hana papalauna nenge te nauele reria hana pe hehei nge Hor, eria mur koi nei:
 Lotan pe Sopal pe Sipeon pe Anah ³⁰ pe Tison pe Eser pe Tisan. Hana nemur te mes haka ke te nauele mata elle pe elle nge hana pe hehei nenge Hor, nga kileng palaungana nenge Seir.

Naunga-ala Ana Hana Mur Nenge Te Nauele Kileng Nenge Itom Eria Mur Koi Nei

- ³¹ Nga etue nenge naunga-ala ana non e mes haka ke nauele kileng nenge Israel ero kura, naunga-ala ana hana nemur te nauele hehei pe hana nga ich nenge Itom:
³² Ke Pela nenge Beor tuna lohote ke i naunga-ala ana non nenge nauele kileng nenge Itom. Pe nena kileng ene laka Tinapa.
³³ Pe nga etue nenge Pela mete, Iopap nenge Serah tuna nga kileng nenge Posra, mene munna ke i naunga-ala ana non.
³⁴ Pe nga etue nenge Iopap mete, Husam nenga ich nenge Teman mene munna ke i naunga-ala ana non.
³⁵ Pe nga etue nenge Husham mete, Atat nenge Petat tuna mene munna ke i naunga-ala ana non. Pe Atat nena nge Auit. Ana non iri ul Mitian mur te palhel pe hekou sue iri nga tuele kina palaungana nenge Moap.
³⁶ Pe nga etue nenge Atat mete, Samla nenge nena nge Masreka, mene munna ke i naunga-ala ana non.
³⁷ Pe nga etue nenge Samla mete, Saul nenge nena nge Reopot mene munna ke i naunga-ala ana non. Kileng Reopot tu rochroi nga ech tana palaungana nenge Uprates.
³⁸ Pe nga etue nenge Saul mete, Pal-Hanan nenge Akpor tuna mene munna ke i naunga-ala ana non.
³⁹ Pe nga etue nenge Pal-Hanan nenge Akpor tuna mete, Atar nenge nena nge Pau mene munna ke

i naunga-ala ana non. Pe nehei ene laka Mehetapel. Mehetapel i he Matret tuna hei ngana ia pe he Matret i he Mesahap tuna hei ngana ia.

⁴⁰ Iok, hana papalauna nemur te lohot nge Esau pe te mes ke te nauele aria mata mur nga iri siporia reria ich mur. Hana nemur eria mur koi nei:

Timna pe Alua pe Ietet ⁴¹ pe Olipama pe Ela pe Pinon ⁴² pe Kenas pe Teman pe Mipsar ⁴³ pe Maktiel pe Iram. Hana papalauna nemur te nauele aria mata mur nga iri siporia reria ich mur pe reria kileng mur nga kileng nenge Itom.

Ke Itom mur re-ette palaungana laka Esau pe aria nananga koi nei.

37

Iosep Maopene Ngana Mur

¹ Iok, Isak mete ke la pe Iakop tu mule nge Kenan nga ich nenge temene tu tala ia nge nike. Pe tu nga lamau ke pomanga i non lomona ngana e.

² Pe nananga nenge Iakop tutuna mur nenge tatamanna ngana koi nei.

Iakop nehei Pila pe Silpa, tuturia tatamanna mur te nauelele reria sipsip pe meme mur. Pe Iosep halaulaua titina nemur nga etue nenge ana hesinga iri analoch pe rahtele nai (17). Ol pe Iosep hele hote titina nemur lange temeria Iakop nga reria matana e.

³ Israel mutena tau tote Iosep nge titina nemur iange tana hoe i nga etue nenge tuauna toto lo. Pomalam Iakop umeia Iosep nena hengeron sase ngana e nge rerere toto pe tunge lange i. ⁴ Pe Iosep titina mur te naue ke temeria

nge mutena tau tote i pe iri ero. Pomalam leteria inin pe te heleia helenga e nge urana lange i ero.

⁵ Pe nga etuene e Iosep maopene. Ol pe la ke heleia maopene ngana neu lange titina mur nenge te ha tala nge i. Nenge neu poia iri ke lemeria ero toto ia i ol. ⁶ Pe Iosep nana lange iri ke teke, “A longo at nga e maopek ngak nei: ⁷ Ita lochloch ta kalkale uit putatana mur nga ume pe lek mes haka pengpeng pe imo lemo, te heliliu hite lek pe te matul sio lange i.”

⁸ Pe titina mur te hele lange i ke te teke, “Iong o teke iong palaungana nge imem ke o nauеле imem iam, ae? Ke nakum nge o nauеле imem pama?” Te longe Iosep maopene ngana neu pe lemeria ero toto ia i ol.

⁹ Iok nga etuene pule Iosep mamani pe maopene mule pe heleia lange titina mur ke teke, “A longo at e maopek mule ke chaia pe teio pe itoch mur nge iri analoch pe elle (11), te tualou sio atat nge iau.”

¹⁰ Iosep nene maopene ngana nei lange temene pe titina mur pule pe temene hele salia i ke teke, “O maopem ngam nem ma ke nek nga letek ero iam. O teke lape iau pe tam pe titim mur, mo tualou sio lange iong nga matam ma?” ¹¹ Iosep titina mur leteria chercher tau tote i pe temene letena tuanin rara ia ke halang.

Hana Hel Teol Hote Iosep Nge Titina Mur

¹² Mala ero mana pe Iosep titina mur te lange Sekem ke te nauелеle reria sipsip mur, ¹³ pe Israel hele lange Iosep ke teke, “Titim mur pau kou te nauелеle sipsip mur nge Sekem. O iat, lape e kulosia iong ke o lange iri.”

Pe Iosep hele, “Iok.”

¹⁴ Pe temene hele lange i ke teke, “O la ke o nau tote titim mur pe sipsip mur. Nenge teke te tu ke urana mana, o iat ke o hele toto mule nge iau.” Nga etue neu Iakop pe

nena hana mur tetu nga mos nge Hepron. Pe Iosep lohaka nga lamau pe i ke la.

Iosep la ke lohote nge Sekem, ¹⁵ pe non e saholia i nge i rara pulut manmana nga ich neu pe onteia i ke teke, “O tango rerere utar?”

¹⁶ Pe I tuacholia ke teke, “E tango rerere titik mur nge te naulelele lemem sipsip pe meme mur nga lamai. O naue iri pule?”

¹⁷ Pe non neu hele ke teke, “Oe e naue iri pe e longe iri nge te hele ke te teke, ‘Ta lange Totan.’ ”

Pomalam Iosep nanasia titina mur pe la apenia iri nge Totan. ¹⁸ Pe titina mur te naue i la nga tau kura pe te etei-il mene i nga nena hengeron. Ol pe tetal helenga ke te teke te hune i.

¹⁹ Pe te hele tele hel nge iri ke te teke, “I pa nenge maopenpene iam atat pa nem. ²⁰ A iat, ta hune i pe ta sau teua i la nga ech matana ana polo e pe ta hele lange temere ke ta teke ur inolo e hune. Ke ta nau iam nga maopene ngana panem.”

²¹ Pe tiria nenge soke ene Rupen. Ana non longe ke mau pe teke poi ala ana pe hele lange iri ke teke, “Ah! ta hune i ero. ²² Ta in toho ero. Ta sau teu mene i langa ech matana ana polo e nga ich sana lomona nei.” Rupen hele ke pomau iange teke mene hot kome i pe mene i ke la mule ia nge temene.

²³ Ke nga etue nenge Iosep apen teu nge titina mur, te laua i pe te haka hote nena hengeron sase ngana nenge heron ia, ²⁴ pe te mene i ke la te sau teua i nga ech matana ana polo e. Ech matana ana polo neu polpolo mana iange ech soso hatalia lo.

²⁵ Iok, te are sio ke te teke te ngaungau pe te naula pe te esia hana nenge te lohote nga mata nenge Ismael, nge te lohaka nga kileng nenge Kiliat ke te atat. Hana nemur

te i ia reria lulu pe reria kamel mur te takisia ure nemur nenge ururia haka toto pe ae eina inangana he-ech ngana mur nenge ene Pam pe nenge ene Mir ke ramaria sio lala nge Ekipto.

²⁶ Pe Iuta hele lange titina mur ke teke, “Ita mai, nenge teke ta hune tira pe ta channanga mana ia ute eina ke ta teke i eina ia, lape ta mene urura utar?” ²⁷ A nau at, ta hune i ero iange i tira ia pe eira ia. Ta laia i nge hana Ismael nemur ke te olia i at nge ita.”

Pe titina mur te hele, “Iok lape tapoi ke pomalaka nga o hele ngam.”

²⁸ Iok, hana nenge te hekulkulo ure neu reria nge Mitien. Iri te i ke te at pe Iosep titina mur te tak haka hote i nga ech matana ana polo, pe te tunge Iosep lange hana Ismael nemur. Pe hana nemur te olia Iosep nga umtutuna iri ana non kina elle pe te mene i ke te lange Ekipto.

²⁹ Iok, Rupen la mule nga ech matana ana polo pe nau pe Iosep i ero. Ol pe ta chachia nena hengeron. ³⁰ Pe la mule nge titina mur pe hele, “Kol nei i-i ero nga polo mail! Lape e poi ke mere mai?”

³¹ Ol pe te hune meme e pe te mene Iosep nena hengeron sase ngana neu pe te panun teua la nga meme neu eina. ³² Pe te mene hengeron sase ngana neu la mule nge temeria pe te hele ke te teke, “O nau at, mo hottaua ure nei koi. O nau urume ke nek lape tum kai nena mai?”

³³ Pe temeria nau urume pe hele, “Oe, Kolek nena hengeron laka! I kou lape ur hinolo pele hel te hune pe te lis ule lo.”

³⁴ Ol pe Iakop tachach hule nena hengeron pe heron heke hengeron nenge tanginga ana ia pe tangia tuna pe kila ia ana lete ke etue halang. ³⁵ Pe tutuna nemur nenge tatamanna pe heheina te teke te la ke te he maluche letena pe lemene ero. Pe hele, “A he maluche letek ero. Lape e

tangtang ia tuk ke la het nga etue nenge e nanasia i langa polo. Ke pomalam temene tang manmana ia i.”

³⁶ Nga etue neu Mitien mur te lohot nge Ekipto pe Potipa olia Iosep lange iri. Potipa i Parao nena non soke ia pe i non nenge nauale hana nenge te nauelele ne Parao nena pele.

38

Ne Iuta Pe He Tamar

¹ Nga etue neu Iuta hile titina mur pe sio la nga kileng nenge Atulam ke la tu luluch nge non e nge ene Hira. ² Pe non e nga lamau pule ene laka ne Sua. Ana non nena nge Kanan. Iuta esia ne Sua tuna hei ngana pe mutena taua i ke leia pe ma luluch nge i; ³ Iok ana hei sana ke hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Er. ⁴ Iok sana mule ke hoe tuna tamane ngana e pe hetue ke ene Onan. ⁵ Iok hoe tuna tamane ngana e pule pe hetue ke ene Sela. Ana hei hoe tuna Sela nga kileng nenge Kesip.

⁶ Iuta tuna tengene ana laka Er. Pe nga hoena Iuta heleia i lange hei e nge ene Tamar. ⁷ Pe Er nena poinga poreke toto nga Non Soke matana, pomalam Non Soke hemete i.

⁸ Ol pe Iuta hele lange Onan ke teke, “Tim nenge soke mete lo pe tuna ero. Pomalam ta nanasia rera hotonga ke o maluluch nge tim nena metenga hatal, ke hoe tim tutuna mur hel nge iong.” ⁹ Pe Onan lemene ero nge poia hei neu ke sana iange eteia ke hei neu tutuna mur, i tutuna mur ia ero. Ke nga etue nenge ma luluch nge hei neu, poia ana ech ke pararai sio mana nge hot ke poi hote tina nenge mete tutuna mur ero. ¹⁰ Pe poinga nenge poia neu pengpeng nga Non Soke matana ero, pomalam Non Soke hemete i ke mete pule.

¹¹ Ol pe Iuta hele lange nette Tamar ke teke, “Iong em mete lo pe tuk Sela i palaungana ero kura. I palaungana

ol laka leia iong ol. Pe o la mule ke o tu nga temem na pele mukam.” Iuta hele ke mau iange letena tuanin ke teke, “Heueu, Sela lape mete pule ke mange titina mur.” Pomalam Tamar la ke tu mule nga temene na pele.

¹² Iok hesinga halang la lo pe Iuta nehei mete. Iuta nehei i ne Shua tuna heingana ia. Pe Iuta letena ia nehei ke kila ia ana lete. Ke het pe i pe neingana Hira nenge nena nge Atulam, te lohaka ke te lange Timna ke la nau tote hana nenge te ut susue nena sipsip mur pulpulria.

¹³ Ol pe mele la ke hele lange Tamar ke teke, “Lemte pau kou lala nge Timna ke ut susue nena sipsip mur pulpulria.” ¹⁴ Ol pe Tamar poi sue pakar reria hengeron pe ruch hele palpanna nga malenga sachana e pe la ke are nga kue matana nenge lange Enaim. Ana kileng tu nga kue nenge lala nge Timna. Iange Tamar eteia ke Sela i palaungana lo pe te hepengia aria leinga ero kura.

¹⁵ Pe nga etue nenge Iuta i ole ke la, esia ana hei nge ruch hele ramana ana malenga sachana pe teke ma hei salaunga kina e. ¹⁶ Ol pe i lange i nga kue ilina pe hele lange i ke teke, “O i at ke e ma luluch nge iong.” Pe Iuta eteia ero nge hei neu i nette ia.

Pe ana hei hele, “E ma luluch nge iong pe lape o tunge lek utar?”

¹⁷ Pe Iuta hele, “Iau lek meme mur halang pe lape e tunge lem lomele ngana e.”

Pe ana hei hele, “Iok o tunge lem ute at nge iau ke e rahite ke heilang ia helenga kerkereng ngana nem. Pe nga etue nenge o tunge lek meme lomele ngana nem at, lape e tung mule lem ure nem lange iong.”

¹⁸ Pe Iuta hele, “Ke lape e tunge utar lange iong ke heilang ia helenga kerkereng ngana nei?”

Pe ana hei hele, “O tunge tele lem tongtong pe am nananga nenge em ma haka ia luluch nga ana rur at

mukam.” Iok Iuta tunge ure nemur lange hei neu pe ma luluch nge i pe poia i ke sana. ¹⁹ Ke het pe Tamar la mule pe poi sue malenga sachana nenge ruch ele ramana ia pe heron heke mule pakar mur reria hengeron.

²⁰ Pe nga hoena Iuta tunge meme lomele ngana lange nei ngana non Atulam neu, ke laia nge hei neu pe mene mule Iuta ana nananga pe nena kula. Pe ero, non la pe hei neu i ero. ²¹ Ol pe non neu onteia hana nenge te tutu nga lamau ke teke, “A nau hei salaunga kina nenge arare nga kule ilina nge Enaim, la ke merei?”

Pe hana nemur te hele ke te teke, “Hei salaunga kina e tu nga lamai ero.”

²² Ol pe non neu la mule nge Iuta pe hele ke teke, “E la pe hei nei i ero i. Pe hana nemur nga lamau te hele ke te teke, ‘Hei salaunga kina e tunga lamai ero.’ ”

²³ Ol pe Iuta hele, “Ta hele ero ol. La rahite ure pa nemur lo la. Pe ta tango rere mule i ero ol iange lape hehei pe hana te melmel lilia ita. Iau e nanasia lek helenga kerkereng ngana ke e hekule meme lomele ngana lange i pe o la pe i ero.”

²⁴ Iok teio mol la ke ulo pe mele hele lange Iuta ke teke, “Lemte Tamar tu teu nga salaunga ana poinga ke heueu nei sana lo.”

Pe Iuta hele ke kerkereng toto ke teke, “A mene hote i lange hot pe a mak heke i nga oan ke mete.”

²⁵ Iok te mene hote i ke lala kura pe kulosia mele ke laia ure nemur nenge nette Iuta tunge lange i pe na helenga nenge hele ke teke, “Iau sak nge non nenge nena ure nemur.” Pe hele pule ke teke, “O nau urume ke nek. Itei nenge ene ma haka nga nananga nei pe nena tongtong nei mai?”

²⁶ Pe Iuta nau urume ke i nena ure mur ia pe hele, “Hei nei poia poinga poreke ngana e ero. Iau sipok e poia

poinga poreke ngana iange e heleia i lange tuk Sela ero.”
Pe Iuta ma luluch mule nge hei neu ero ol.

²⁷ Iok nga etue nenge Tamar ana etue at nenge hoho ia, mamau tatamanna nai te ma nga letena. ²⁸ Pe nga etue nenge hoho, tuna e penna lohot tala pe hei nenge halaua i kale ana malenga sachana sune nge remenmen pe hele ke teke, “Nenge nei lohot tala.” ²⁹ Pe nga etue nenge mamau neu tak teu mule penna la, tina hemuka hot. Pe hei neu hele, “Iong mam o tale chach hot ke merei mam?” Pomalam te hetue i ke ene Peres. ³⁰ Ke het pe tina nenge te kale penna ana malenga sachana sune nge remenmen lohot pe te hetue ke ene Sera.

39

Iosep Ume Nga Potipa Nena Pele

¹ Iok Ismael mur te mene Iosep ke te sio lange Ekipto pe Potipa ol hote Iosep lange iri. Ne Potipa nena nge Ekipto pe i ne Parao nena non soke ia pe nauele hana nenge te nauelele ne Parao.

² Iosep ana soke laka ne Potipa nenge nena nge Ekipto pe tu luluch nge i nga nena pele. Pe nena ume lochloch ngana nenge umeia nga pele neu lohot ke urana toto iange Non Soke halaulaua i. ³ Pe ana soke naue ure lochloch ngana nge urana, eteia ke Non Soke tu luluch nge Iosep pomalam ure lochloch ngana nenge poia lohot ke urana mana. ⁴ Nenge neu poia Potipa ke iech toto nge Iosep pomalam talue i ke nauele hana nenge te umume nga nena pele pe nauele nena ure lochloch ngana hel pule. ⁵ Nga etue nenge Potipa talue Iosep ke nauele hana nenge te umume pe nena urelu mur, Non Soke poi ke urana toto lange Potipa. Ke ure lochloch ngana nga nena pele song ke nek pe ana ngaunga nga ume pe nena huros mur te lohot ke iri halang toto. ⁶ Ke pomalam Potipa hile ume lochloch

la nga Iosep penna ke nauale ure lochloch pe letena ia ute e ero ol. Letena tu mana laka nga ngaunga nenge ngaua.

Pe Iosep singina lohohot ke kerkereng pe nakuna urana toto. ⁷ Pe mala ero mana pe Potipa nehei memeleia i pe hele lange i ke teke, “O iat ke o ma luluch nge iau!”

⁸ Pe Iosep lemene ero pe hele lange ana non soke nehei ke teke, “O nau at! Ak soke letena here iau pe tunge ure lochloch ngana nga pele nei at nge iau ke e nauale. Pe i letena ia ute e ero ol iange letena here iau. ⁹ Nga pele nei letetena mele e nge i palaungana nge iau ero. Iau pe ak soke emem lala elle mana pe heo hele ute e nge iau ero. Pe I hele ia poinga nenge pomam at nge iau ero iange nehei laka iong. Poinga nem poreke toto iam pe lemek ero nge e poia iange lape e poia poinga poreke ngana nga NeHalang matana.” ¹⁰ Nga etue lochloch hei neu ollekleke Iosep pe Iosep lemene ero toto nge ma luluch nge i pe lemene ero toto nge tu luluch mana nge i pule.

¹¹ Nga etuene e Iosep teu langa pele neu letena ke popoia ana ume pe hekuleileinga ana non e nge tu ero. ¹² Ol pe hei neu rahite i nga nena hengeron sase ngana pe hele, “O iat ke ita nai ta ma!” Pe ero. Iosep hakarung hot nga nena hengeron sase ngana neu pe song hot nga pele neu.

¹³ Iok laol, Iosep ua hot nga pele neu ke la lo pe hei neu rahit mene nena hengeron ol. ¹⁴ Ol pe iua nena hekuleileinga ana hana mur nenge te umume nga pele neu pe hele lange iri ke teke, “A iat ke a nau nga ure nei! Ek mene teua non Hipru tana nei at nge ita ke hemeia ita! Ana non teu at lamai ke teke ma luluch nge iau pe e alangak hot ke soke toto. ¹⁵ Pe nga etue nenge longe iau nge e alngak haka ke soke toto, hile sue nena hengeron nga ilik pe song hot nga pele.”

¹⁶ Pe hei neu talue Iosep nena hengeron nga ilina ke la ene at ke lohoh nga pele. ¹⁷ Ol pe nana hote lange ene ke teke, “Hekuleileinga ana non Hipru tana nenge o mene teua i at nga rera pele nei, at nge iau ke teke hemeia iau. ¹⁸ Pe ero. Nga etue nenge e alngak haka ke soke toto, hile sue nena hengeron sase ngana nga ilik pe song hot nga pele.”

¹⁹ Iosep ana soke letena inin toto nga etue nenge longe nehei nge nana lange i ke teke, “Ke lem hekuleileinga ana non nem poia iau ke pomai koi.” ²⁰ Ol pe Iosep ana soke hele lange palinga hel ana hana mur te mene Iosep pe te tal teua i nga tuele au ngana. Tuele au ngana neu naunga-ala ana non nena hana mur te ma teueu ia.

Pe nga etue nenge Iosep tu nga tuele au ngana, ²¹ Non Soke tu luluch nge I pe poi ke nek lange i. Ke pomalam poia non nenge nauelele tuele au ngana neu ke mutena taua Iosep ²² pe poia Iosep ke nauele hana lochloch nenge te tu nga tuele au ngana. Pe pule talue i ke nauele ume lochloch ngana nenge te popoia nga lamau. ²³ Pe Non Soke tu luluch nge Iosep pe poia nena ume mur ke te lohoh ke urana mana. Pomalam non nenge nauelele tuele au ngana neu letena ia ute e ero ol, iange letena here Iosep nga nena ume nemur nenge popoia.

40

Iosep Hemallaha Hote Hana Nai Te Maoperia Ngaria

¹ Iok mala pol lo pe non nenge nauelele naunga-ala ana non ana uain pe nenge makmak ana peret te poia poinga e nge aria soke naunga-ala nenge Ekipto neu lemene ero toto ia. ² Ke Parao letena inin taua nena hana papalauna nai nei; Non soke nenge nauelele ana uain pe non soke nenge nauelele hana nenge te makmak peret. ³ Ol pe tal teua iri la nga tuele au ngana, nga pele nenge palinga hel

ana hana mur aria soke. Pe Iosep tu teu nga tuele au ngana neu pule. ⁴ Iri nai tetu ke mala pol nga tuele au ngana.

Pe palinga hel ana hana mur aria soke neu hele lange Iosep ke nauele iri. ⁵ Pe nga miliko e iri nai ape ke te maoperia nga etue nenge tetu nga tuele au ngana. E maopene ngana luna altoto nga e maopene ngana.

⁶ Pe nga uach Iosep lange iri pe naue iri nai nge nakuria unun mana. ⁷ Ol pe onteia Parao nena hana papalaungana nai nenge te tu luluch nge i nga ana soke nena pele ke teke, “Pomerei toto nenge nakumo unun mana mam?”

⁸ Pe iri nai te tuacholia ke te teke, “Imem nai ape mo maopemem pe mele e nge hemallaha hote luria at nge imem ero.”

Ol pe Iosep hele lange iri ke teke, “NeHalang i toro mana hemallaha hotote ta maopera ngara mur luria. A heleia a maopemo ngamo nemur at nge iau.”

⁹ Ke non soke nenge nauelele uain nene maopene ngana lange Iosep pe nana ke teke, “Iau e maopek ke e naue uain tana e nge mes nga matak, ¹⁰ pe uain tana neu penna iri mol. Nga etue nenge ina mur te lohote rora pe te hei ke nganangana mera sapele. ¹¹ Pe ne Parao ana eulinga koi nga perik pe e mene uain ngangana nemur pe e pip teua eina la nga Parao ana eulinga pe e tunge lange i.”

¹² Pe Iosep hele lange i ke teke, O maopem ngam nem luna mai koi, “Uain penna mol nem heilangia etue iri mol.

¹³ Etue mol het pe ne Parao lape mene hote iong pe tal teu mule iong nga mulim. Pe lape o tunge uain ana eulinga lala nge Parao ke pomanga o popoia nga tele ngana. lange i nena non iong nike nenge o nauelele ana uain. ¹⁴ Pe nenge teke ure lochloch ngana te urana mana nge iong, letem metene iau. Letem poreke ia iau pe o hele lange ne Parao ke mene hote iau nga tuele au ngana nei. ¹⁵ Iau hana te kemeia iau pe te ech hote iau nga Hipru mur reria ich

pe te mene iau at lamai. Pe e poia poinga poreke ngana e ero pe te tal teu mene iau nga tuele au ngana nei.”

¹⁶ Iok Iosep henin hote non nenge nauelele uain maopene ngana luna pe non soke nenge nauelele peret mak ngana, longe nge urana mana. Ol pe hele lange Iosep ke teke, “Iau pule e maopek ke mai koi: Peret ana chasang iri mol ma haka nga palpaluk. ¹⁷ Chasang nenga lut mutaia Parao ana ngaunga makinga kuena ngana mur nenge mutena tautaua. Pe ngie mur te at ke te ngau ngaua ngaunga nemur.”

¹⁸ Ol pe Iosep hele, “O maopem ngam nem luna mai koi. Chasang mol nem heilangia etue iri mol. ¹⁹ Etue iri mol het pe lape Parao nena palingahel ana hana mur te chotoa kalim pe te heon heke singim nga ae tana e. Pe ngie mur lape te at ke te ngau taua miram ke het.”

²⁰ Iok nga etue mol ngana Parao poia ngaunga matana e ke letena metene etue nenge tana hoe i ia. Pe iua nena hana papalauna mur at ke te ngau. Pe mene non soke nenge nauelele uain pe non soke nenge nauelele peret mak ngana pe hemesia iri nga nena hana papalauna nemur mataria: ²¹ Pe tal teu mule non soke nenge nauelele uain nga munna ke tung mulmule uain ana eulinga lala nge I. ²² Pe hele lange palinghel ana hana mur ke te heon heke non nenge nauelele peret ana makinga koluna nga ae tana e, ke pomanga Iosep hele ngana ia nenge henin hote maopene ngana luna lala nge i.

²³ Pe non soke nenge nauelele ne Parao ana uain neu, letena metene Iosep ero ol; letena lilil ele tote i.

41

Ne Parao Maopene Ngana

¹ Iok, hesinga nai la ke ulo pe Parao maopene ke: Mesmes nga ech ilina nge Nael ² pe kolok iri rahtele nai

nge te lum toto pe nakuria urana toto, te lohaka nga ech neu ke la te ngaungau heilil nga ech ilina. ³ Ke het pe kolok rahtele nai mule nge kiria he mana pe nakuria poreke toto, te lohaka nga ech neu pe la temes luluch nga nenge te lohota tala nga ech ilina. ⁴ Ol pe kolok nenge kiria he pe nakuria poreke neu, te ton rorolia kolok rahtele nai nenge te lum pe nakuria urana neu. Ol pe Parao memete haka sapele.

⁵ Iok mamani mule pe maopene henai ngana ke mai: Uit nganangana iri rahtele nai nge te lum toto pe nakuria urana, te heon nga uit tana elle. ⁶ Ke het pe uit nganangana rahtele nai te heon hot pule. Nakuria pomanga tuttula milang ngana nenga ich sana lomona hue iri ke te lum ero pe nakuria poreke mana. ⁷ Pe uit nganangana nenge te lum ero neu, te ton taua rahtele nai nenge te lum pe nakuria urana neu ke te het. Ol pe Parao memete haka pe eteia ke, “Iau nge e maopek kai?”

⁸ Uach sio ol pe Parao letena meena toto. Ol pe hekulo hana nenge te popoi ure paluna pe nenge leteria matana toto nge Ekipto aria ke te lange i, pe heleia maopene ngana neu lange iri. Pe e nge iri henin hote luna lange i ero.

⁹ Ol pe non soke nenge nauuelele Parao ana uain hele lange Parao ke teke, “Ak soke, ure nei helete metene iau nga lek poinga e nge pengpeng ero. ¹⁰ Nga etue nenge letem inin taua imem hekuleileinga ana hana mur, o tal teua non soke nenga peret mak ngana pe iau nga tuele au ngana - nga non soke nenge i mukmukia palingahel ana hana mur nena pele. ¹¹ Pe nga miliko e imem nai ape ke mo maopemem. Iau e maopek ngak luna altoto nga i maopene ngana. ¹² Pe kol Hipru lomele ngana e tu lamau pule. Ana non umume nge non nenge i mukmuka ia palinga hel ana hana mur. Mo nene mo maopemem

ngamem lange i pe hele hot pengpeng ia luna mur atat nge imem. ¹³ Pe ure mur te lohot ke pengpeng toto ke pomanga hele nganaia at nge imem: Ke iau e mene mule mulik nga lek ume pe non neu te heon heke i.”

¹⁴ Ol pe Parao hekulo Iosep ana pe te mene hote i ke ueiuei mana nga tuele au ngana ke lak sue i pe hetaua nena hengeron. Ke het pe la ke mes nga ne Parao matana.

¹⁵ Pe Parao hele lange Iosep ke teke, “Iau e maopek pe mele e nge henin hote luna at nge iau ero. Pe e longe nge te heleia iong. Nga etue nenge mele nene maopene ngana lange iong, o hele hote luna lange i.”

¹⁶ Pe Iosep hele lange Parao ke teke, “Non soke, iong lememe toto ke o teke o eteia o maopem ngam luna mur. Pe NeHalang isipona lape hemallaha hote lange iong. Iau nakuk nge e poia ume nem ero.”

¹⁷ Ol pe Parao nene maopene ngana lange Iosep ke teke, “Iau e mesmes nga ech ilina nge Nael, ¹⁸ pe kolok iri rahteale nai nge te lum toto pe nakuria urana toto, te lohaka nga ech neu ke la te ngaungau heilil nga ech ilina.

¹⁹ Ke het pe kolok rahteale nai mule nge kiria he mana pe nakuria poreke toto, te lohaka pule. Iau e kokol toto kolok hel nge pomau nga ich lochloch ngana nge Ekipto. ²⁰ Ol pe kolok nenge kiria he pe nakuria poreke neu, te ton rorolia kolok rahteale nai nenge te lum pe nakuria urana - nenge te lohot tala. ²¹ Iok te ngau taua iri ke het pe nakuria pomalaka nga te ngaua ute e ero. Nakuria poreke ulu ngana neu, ngana kou tu mana kura. Ol pe e memete haka sapele.

²² “Iok, e mamani mule pe e maopek ke e naue uit nganangana iri rahteale nai nge te lum toto pe nakuria urana nge te heon nga uit tana elle. ²³ Ke het pe uit nganangana rahteale nai nge te lum ero pe nakuria poreke, te heon hot pule pe nakuria pomalaka nga tuttula

milang ngana nenga ich sana lomona hue iri. ²⁴ Pe uit nganangana nenge te lum ero neu, te ton taua rahtele nai nenge te lum pe nakuria urana neu ke te het. E nene e maopek ngak nei lange hana nenge te popoi ure paluna pe e nge iri henin hote luna at nge iau ero.”

²⁵ Ol pe Iosep hele lange Parao ke teke, “Non soke, o maopem ngam iri nai pe luria elle mana. NeHalang teke hemallaha hote utar nenge teke popoia lange iong. ²⁶ Kolok rahtele nai nenge nakuria urana nem, luria laka hesinga iri rahtele nai. Pe uit nganangana nenge nakuria urana nem, luria laka hesinga iri rahtele nai. O maopem ngam nem luria elle mana. ²⁷ Pe kolok rahtele nai nenge kiria he pe nakuria poreke nenge te lohohot nge hoena nem, luria laka hesinga iri rahtele nai. Pe uit nganangana rahtele nai nenge te lum ero pe nakuria poreke pe te lohohot nga hoena nem, nakuria pomanga tuttula milang ngana nenga ich sana lomona hue iri. Pe luria laka uringa nge lape lohohot pe lape tu ke hesinga iri rahtele nai.

²⁸ “Non soke, pomanga e hele ngak ia lange iong lo: NeHalang teke hemallaha hote utar nenge teke popoia ke lohohot lange iong. ²⁹ Hesinga iri rahtele nai lape ngaunga kila parai nga ich lochloch ngana nge Ekipto. ³⁰ Pe iuringa ana hesinga iri rahtele nai lape te nanas. Pe ngaunga kila parai ngana nge Ekipto lape het pe uringa song ke purpure ich lochloch. ³¹ Hehei pe hana lape leteria metene hesinga nemur nenge ngaunga kila parai ia ero ol, iange uringa nenge lape lohohot nem poreke toto. ³² Ke NeHalang I sipona tunge o maopem ngam nem lange iong. Pe tunge ke ana lala iri nai iange teke poia ure nem ke lohohot ke manmanna.

³³ “Ke pomalam non soke, heueu nei o henonou hote non e nge letena matana toto pe letena tuanin ngana urana toto ke nauele tuele kina nenge Ekipto. ³⁴ Nga

hesinga rahtele nai nenge ngaunga halang, hehei pe hana lape te lulu pe te takirau ke ngaunga huna iri lime. Pe o henonou hote hana papalauna hel pule ke te mene ngaunga huna ellechle nge hehei pe hana lochloch. ³⁵ Iri lape te longo la mana nge iong ke te loloch ia ngaunga mur, nga hesinga urana ngana mur nenge atat pe te takirau teua nga ngaunga ana pele mur, nga tuele tana mur pe te nauele iri. ³⁶ Iange naunga nem lape nauele hehei pe hana lochloch nga tuele kina nenge Ekipto, ke te uri ero nga uringa ana etue, nenge lape tu ke hesinga iri rahtele nai.”

Parao Talue Iosep Ke Nauele Kileng Nenge Ekipto

³⁷ Ne Parao pe nena hana papalauna mur te longe Iosep nena helenga pe leteria urana ia. ³⁸ Ol pe Parao hele lange iri ke teke, “NeHalang opene tu luluch nge Iosep pe lape ta mene itei ol ke nauele ume nei?”

³⁹ Ol pe hele lange Iosep ke teke, “Mele pele nge letetena matana ngana pe etei ngana nga ure nemur pomange iong ero. Iange NeHalang isipona henonoua ure nemur lange iong ke iong toro mana o etei tote. ⁴⁰ Pomalam lape e talue iong ke iong muka nge hana papalauna mur nga lek pele pe hehei pe hana lochloch lape te longo la mana nge iong. Iau naunga-ala ana non pe iau toro mana iau palaungana nge iong.”

⁴¹ Iok laol, ne Parao hele lange Iosep ke teke, “Lape e talue iong ke o nauele tuele kina mur lochloch nge Ekipto.” ⁴² Ol pe Parao poi hote naunga-ala ana hana mur reria uto nga penna kukana pe poi teua nga Iosep penna kukana. Pe heronia Iosep nga hengeron urana ngana mur pe heon heke nananga chalemlem ngana nga kannu. ⁴³ Pe tunge nena kares nei ngana nenge oriong mur te tak rungrunge ke Iosep song rara ia ke pomanga i naunga-ala ana non nei ngana ia. Pe hana nenge te umume nge Parao

te song ke iri muka pe te alngaria ke te teke, “A allele nga kue, non soke koi atat.” Nga poinga nei Parao poia Iosep ke i palaungana toto pe nauele tuele kina lochloch ngana nge Ekipto.

⁴⁴ Ol pe Parao hele lange Iosep ke teke, “Iau Parao pe lek helenga koi. Mele pele nga tuele kina nenge Ekipto poi pulut mene ute nga lemene ngana ero. Te longo mana lange iong.” ⁴⁵ Pe Parao tunge Iosep ene nenge Sapat-Panea pe tunge heie pule lange Iosep. Hei neu ene laka Asenat pe temene ene laka Potipera. Potipera i tunginga ana non ia nga tuele tana nenge Heliopolis. Iok laol, Iosep i ke nau rara nga kileng lochloch nga tuele kina mur nge Ekipto.

⁴⁶ Parao i naunga-ala ana non nge Ekipto. Pe Iosep ana hesinga iri ana non kina pe analoch nga etue nenge teu ke talune ume nenge Parao tunge lange i. Iok Parao tu nga nena pele pe Iosep song ke la nau toto nga kileng lochloch ngana nge Ekipto. ⁴⁷ Pe nga Hesinga iri rahtele nai, ngaunga te haka nge Ekipto ke urana mana pe nganagaria halang toto. ⁴⁸ Ke nga hesinga nemur, Iosep hele lange ume ana hana mur ke te takiraua ngaunga nge halang toto nga ume mur, nga tuele tana elle pe elle nge Ekipto pe te tal teua iri la nga ngaunga ana pele mur nga tuele tana nemur. ⁴⁹ Pe Iosep lemene ero ol nge sis ele ngaunga nemur nenge te takirau teua iri neu, iange te lohote ke iri halang nge halang toto ke pomanga peipei nga ruach ilina.

⁵⁰ Iok hesinga nemur nenge uringa ana te lohote ero kura pe Iosep nehei Asenat hoho ke tutuna mur nai nge iri tatamanna. Asenat i Potipera tuna ia pe Potipera i tunginga ana non ia nga tuele tana nenge Heliopolis. ⁵¹ Pe Iosep hele, “NeHalang poia iau ke letek lilil ele alok mur pe ak melmelenga mur.” Pomalam hetue tuna tengene ana ke ene Manase. ⁵² Pe Iosep hele pule ke teke,

“NeHalang poia iau ke e hoe tutuk mur nga kileng nenge e takisia ak melmelenga ia.” Pomalam hetue tuna neingana ke ene Epraim.

⁵³ Iok laol hesinga rahtele nai nenge ngaunga halang ia het, ⁵⁴ pe hesinga rahtele nai nenge uringa ana lohohot sapele ke pomanga Iosep hele ngana. Uringa lohohot nga tuele tana mur hel pe nga kileng lochloch ngana nge Ekipto ngaunga halang kura. ⁵⁵ Pe nga etue nenge uringa lohohot nga kileng lochloch ngana nge Ekipto, hehei pe hana te tang lange ne Parao nga ngaunga. Pe Parao hele lange hehei pe hana lochloch ngana nge Ekipto ke teke, “A la ke a naue Iosep pe a nanas mene nena helenga.”

⁵⁶ Iok, nga etue nenge uringa lohohot ke poreke toto nga kileng lochloch ngana nge Ekipto, Iosep loe pele mur nenge te talteu ngaunga ia pe hehei pe hana nenge Ekipto te at ke te ol ngaunga. ⁵⁷ Pe hehei pe hana hel pule nga ich lochloch te lange Ekipto ke la te ol ngaunga nge Iosep, iange uringa neu lohohot ke poreke toto nga kileng lochloch ngana nga ich.

42

Iosep Titina Mur Tela Nge Ekipto

¹ Iok, Iakop longe nge te teke ngaunga halang kou nge Ekipto. Ol pe hele lange tutuna mur ke teke, “Pomere nenge a are manmana pe a nau tele hel manmana nge imo ke pomam?” ² E longe nge te teke ngaunga halang kou nge Ekipto. A sio la ke aol ara. Ta uri ke ta mete mana heueu i.

³ Ol pe Iosep titina mur nge iri analoch te sio ke la te ol aria ngaunga nge Ekipto. ⁴ Pe Pensamin i Iosep tina toto pe Iakop kulosia i ke la luluch nge titina mur ero iange matau nge lape ute lohohot nge i. ⁵ Pe uringa lohohot nga ich nenge Kenan pule. Ke nga etue nenge hana tela ke teol ngaunga nge Ekipto, Iakop tutuna mur tela luluch nge iri.

⁶ Nga etue neu Iosep lohoh ke i non soke nenge nauele ich nenge Ekipto pe i non nenge hehei pe hana teolol ngaunga nge i. Pe nga etue nenge Iosep titina mur te sauhoh te tualou sio pe te au sio tote iri la nga ich. ⁷ Pe nga etue nenge Iosep naue titina mur, es urume iri pe hele salia iri ke pomanga eteia iri ero pe hele ke teke, “A at la ngai?”

Pe iri te hele, “Mo at nga ich nenge Kenan ke mo ol ngaunga.”

⁸ Iosep nau urume titina mur pe titina mur te nau urume i ero. ⁹ Ol pe letena metene maopene ngana mur nenge esia titina mur nge te tualou sio lange i pe hele ke teke, “A pallaka iam! Lape a i at ke a nauling nga lemeh kileng ke a nau urume makuk ngana mur iam.”

¹⁰ Pe iri te hele, “Ero non soke. Iong lem ume ana hana mur imem. Mo at ke mo ol mana ngaunga. ¹¹ Imem mo hele ke manmanna pe mo pallaka ero. Non elle mana hoe imem pe mo at ke mo nauling nga kileng nei ero koi.”

¹² Pe Iosep hele, “Ero! Imo a at ke a nauling ia lemeh kileng ke a nau urume makuk ngana iam.”

¹³ Pe iri te hele, “Non soke, imem analoch pe nai pe titimem mur hel iange non elle mana hoe imem. Ana non kou tu nga ich nenge Kenan pe timem nenge lomele toto ngana kou tu luluch nge i. Pe timem e kou erue lo.”

¹⁴ Pe Iosep hele lange iri ke teke, “E hele lange imo ke ulolo: Imo toloinga ana hana mur laka! ¹⁵ Pe nenge teke a hele ke manmanna lape e totoi ia imo ke pomai koi. E hele ke kerkereng toto nga Parao ene ke, nenge teke a mene timo nenge kino at lamai ero, lape ala mule nga lemo kileng ero. ¹⁶ A kulosia timo e ke la taua timo nenge kino ke at pe imo lochloch ngana nemur ama teu nga tuele au ngana mukam. Pe ta nauala lape lemo helenga nem manmanna ma ero. Nenge teke lemo helenga nem

manmanna ero, e hele ke kerkereng toto nga Parao ene ke imo toloinga ana hana mur!” ¹⁷ Ol pe Iosep tal teua iri nga tuele au ngana pe te tu ke etue mol.

¹⁸ Iok nga etue mol ngana Iosep hekulo titina mur aria pe hele lange iri ke teke, “Iau non nenge e tal haka totote NeHalang pe e nanas tau tote lemene ngana: Nenge teke a nanasia lek helenga lape atu ke a maulul. ¹⁹ Pe nenge teke imo hana nenge a hele ke manmanna, a longala hote timo e ke tu nga tuele au ngana mukam pe imo lochloch a takisia ngaunga nenge a olia pe ala mule ia nge lemo kileng ngana mur. Iri kou te uri mana. ²⁰ Pe timo nenge kino nem a mene i at nge iau laka e eteia ke imo a hele ke manmanna, pe lape te hune imo ero.” Pe iri leteria urana mana nga Iosep na helenga neu.

²¹ Ol pe te hele, “Manmanna toto. Ure meena ngana nei lohot nge ita iange ta poi poreke tira. Ta esia i nge tang atat nge ita ke teke ta halaua i pe ero. Ta longo lange i ero.”

²² Pe Rupen hele, “Ia iau mai e hele ke mere lange imo? E hele ke e teke a poia poinga nem lange kol nem ero. Pe imo a longo taua iau ero. Ke heueu lape ta takisia ara melmelenga ke ta tuacholia eina.” ²³ Iri te helele nga helenga Hipru pe te teke ma Iosep eteia ero. Iange Iosep hele lala nge iri nga Ekipto mur reria helenga pe non e hulia lala nge iri.

²⁴ Iosep longe iri nge te hele ke mau pe i hot kel aria pe tang. Ke het pe la mule ke hele luluch nge iri. Pe hele ke na hana mur ke te kele Simeon penna nga titina mur mataria.

²⁵ Pe Iosep hele ke na hana mur te hemute titina mur reria kole mur nga ngaunga pe te tal teu mule reria umtutuna mur nga iri elle pe elle reria kole mur pe te tunge aria ngaunga nenge kue ana pule. Ke het pe ²⁶ Iosep

titina mur te tal heke reria kole mur nga reria tongki mur pe te i sapele.

²⁷ Tela pe miliko taua iri nga kileng e pe tema. Pe elle nge iri teke mene hote tongki ana ngaunga pe esia nena umtutuna nge ma nga nena kole hanna. ²⁸ Pe hele lange titina mur ke teke, “Lek umtutuna pai koi at mule. Ngana i ma teu nga lek kole mai.”

Te longe ke mau pe te rura toto pe te nau tele hel mana nge iri pe te hele, “NeHalang mai poia ita ke mere mai?”

²⁹ Nga etue nenge tela ke te lohote mule nge temeria Iakop nga ich nenge Kenan, te heleia ure lochloch ngana nenge lohote nge iri lange i. Pe te hele ke te teke, ³⁰ “Non soke nenge ume nge Parao ke nauete kileng neu, hele salia imem pe poia imem ke pomalaka nga imem toloinga ana hana mur. ³¹ Pe mo hele lange i ke mo teke, ‘Imem mo hele ke manmanna ke imem toloinga ana hana mur ero koi. ³² Imem analoch pe nai pe titimem mur hel iange non elle mana hoe imem. Ana non kou tu nga ich nenge Kenan pe timem nenge lomele toto ngana kou tu luluch nge i. Pe timem e kou erue.’

³³ “Ol pe non soke nenge ume nge ne Parao ke nauete kileng neu hele at nge imem ke teke, ‘Nenge teke a hele ke manmanna lape e totoia imo ke pomai koi: A longele timo e ke tu luluch nge iau pe a lochloch ia lemo kileng ngana mur aria ngaunga pe ala. Ngaria kou te uri mana. ³⁴ Pe a mene timo lomele ngana nem at nge iau. Pomalam e eteia ke a hele ke manmanna pe imo toloinga ana hana mur ero. Pe lape e tung mule timo lange imo pe a i rara ke a poia lemo ume mur pe a poi tetele mana nga ich nei ol.’”

³⁵ Iok te eu hot mulmule ngaunga mur nga reria kole mur pe iri elle pe elle te nau mule reria umtutuna mur nge te mateu mule nga reria kole mur! Pe iri ul temeria te esia

ke mau pe te matau toto. ³⁶ Pe temeria Iakop hele lange iri ke teke, “Imo a poia iau ke tutuk mur iri ero hatalia iau. Iosep kou erue ke la lo pe Simeon koi i ero pullo pe ngana iam a teke a mene Pensamin lala pullo. Pomere nenge ure meena ngana tu hit mene iau mai?”

³⁷ Ol pe Rupen hele lange temene ke teke, “Letem here iau ke e nauele i pe lape e mene mule i at nge iong. Pe nenge teke e mene Pensamin ke at mule nge iong ero, o hune tutuk mur tatamanna nai nem.”

³⁸ Pe Iakop hele, “Tuk nei lape sio la luluch nge imo ero; tina kou mete lo pe i toro mana koi tu ol. Iau e tuauna lo pe nenge teke ute hune i nga lemo inga nem, lape a poia letek ke kolkol toto pe e mete sapele.”

43

Pensamin Koko Nge Titina Mur Ke Te Lange Ekipto

¹ Pe uringa nenge lohote nga ich nenge Kenan la ke poreke toto ol. ² Pe ngaunga nenge te mene nge Ekipto kou te ngau tautaua lo. Pomalam temeria hele lange iri ke teke, “Ala mule nge Ekipto ke a ol mule ara ngaunga hel pule.”

³ Pe Iuta hele lange temeria ke teke, “Non neu hele at nge imem pengpeng ke teke, ‘Nenge teke a mene timo at ero, lemek ero toto nge e naue nakumo nga lamai.’ ⁴ Ke pomalam o longala hote timem ke koko nge imem ke mo la ke mo ol ara ngaunga. ⁵ Pe nenge teke o longele i ero lape mo la ero. Iange non neu hele at nge imem ke ulolo ke teke, ‘Nenge teke a mene timo at ero, lemek ero toto nge e naue nakumo nga lamai.’ ”

⁶ Pe Israel hele ke teke, “Heueu nei a poia iau ke letek meena toto. Pomere nenge a hele hote timo lange non nem?”

⁷ Pe iri te tuacholia ke te teke, “Iange non neu ontei nich hote imem ke nek toto nge tememem pe titimem mur ke teke, ‘Tememo kau tutu kura mau? Pe timo e pule kau tutu mau?’ Pe imem mo tuachol pengpeng mene nena onteinga mur. Pe mo heteia letena tuanin ngana ero nga nenge teke, ‘A mene timo ke sio at lamai.’”

⁸ Ol pe Iuta hele lange temene Israel ke teke, “O longele kol nei ke at luluch nge iau ke imem ul ke mo sio la. Pomalam lape iong pe imem pe tutumem mur pe lemem hehei mur lape ta mete hot nga uringa ana etue nei ero. ⁹ Iau sipok lape e nauele i; pe letem here iau nge e nauele i ke nek. Pe nenge teke e mene mule i at nge iong ero, lape e kulala mana ak helenga nge iong ol; nge lape o hele menmene iau nga etue lochloch ngana nenge e tu nga ich nei. ¹⁰ O nau at, nenge teke o longele kol nei ke mola nike, toinge imem kou mola pe mo at ke he nai lo.”

¹¹ Ol pe temeria Israel hele lange iri ke teke, “Nenge teke pomam, iok a poi ke pomai koi: A mene ure urana ngana mur hel nenge ta ume hote iri nga ich nenge ta tuia nei, pe a tal teua iri nga lemo kole mur pe a mene la ke pomanga lemo tunginga nenge lange non nem. A mene misou eina pe ure inangana heech ngana nenge te ume hote nga ae eina pe ure nenge ene almon pe ae nganangana nenge ene pistako. ¹² Pe a mene ke um tutuna halang pol nga nenge a mene nga tele ngana, pe ala mule ia umtutuna nenge te tal teu leke nga lemo kole mur. ¹³ Pe a mene timo pule ke imo ul ala ke ueiuei mana nge non nem. ¹⁴ Pe lape e hetalaulau ke NeHalang Nenge Kerkereng Toto poia non nem ke letena urana nge imo. Pe poia timo Pensamin ke at luluch mule nge imo. Pe nenge teke ala pe e nau mule imo ero ol, lape tuk pele ero ol. Nem tu mana nga NeHalang penna.”

¹⁵ Iok hana nemur temene reria tunginga mur pe reria

umtutuna nge halang pol pe iri ul Pensamin te sio la ke ueiuei mana nge Ekipto pe la te lohote nge Iosep. ¹⁶ Pe nga etue nenge Iosep naue Pensamin nge iri ul, hele lange non nenge nau elele nena pele ke teke, “O mene hana nei la nga lek pele pe o hune huros e ke o makia; iange lape te ngau luluch nge iau nga sinanga.”

¹⁷ Iok la ol, non neu mene hana nemur ke te la sapele nga Iosep nena pele ke pomanga hele ngana. ¹⁸ Te mene iri ke te la nga pele pe te matau iange leteria tuanin ke te teke, “Te mene ita at lamai pe lape te hele ia ita pe te rahite ita pe te poia ita ke ta ume nge non nei. Pe lape te ua toto ia rera tongki mur iange ngana laka nga umtutuna nenge ma teu mule nga rera kole mur, nga tele ngana nenge ta at nem.”

¹⁹ Iok te la ke te mes sio nge Iosep nena non neu nga pele matana pe te hele lange i ke te teke, ²⁰ “Kole, non soke o longo at nge imem mukam. Nga lia mo at ke mo ol ngaunga nga lamai. ²¹ Pe nga mo la mule ngamem, miliko taua imem pe mo ma lou. Pe mo une lememe kole mur pe mo nau mule lememe umtutuna mur nge te mateu mule nga imem elle pe elle lememe kole mur. Pe umtutuna nemur koi mo mene mule iri at nei. ²² Luluch nga lememe umtutuna hel pule nenge mo ol mule ngaunga ia. Pe mo etei ero, itei toto nenge tal teu mule umtutuna nemur nga lememe kole mur mai?”

²³ Ol pe non neu hele, “Ute pele ero pe a matau ero. Tememo ana Non Soke NeHalang laka tal teu mule umtutuna nemur nga lemo kole mur. Pe umtutuna nenge a ol ngaunga ia e mene iri lo.” Non neu hele ke mau ke het pe la ke mene hote Simion lange iri.

²⁴ Pe mene teua hana nemur ke te teu la nga Iosep nena pele pe tunge ech ke te lome aperia. Ke het pe la ke hengaua rera tongki mur. ²⁵ Pe hana nemur te longe nge

Iosep lape at ke ngau luluch nge iri nga lamau nga sinanga, pomalam te tatalo ele nena tunginga mur.

²⁶ Iok la ol, Iosep la nga nena pele pe hana nemur te tunge nena tunginga mur, nenge te mene teua la nga pele letena lange i, pe te tualou sio pe te au sio tote iri la nga ich. ²⁷ Pe Iosep onteia iri ke teke, “A urana mana? Pe tememo nenge a heleia i at nge iau? I kau tutu kura mau?”

²⁸ Pe iri te tuacholia ke te teke, “Non soke tememem kou maulul kura pe tu ke urana mana.” Pe te tualou sio mumule lala nge i.

²⁹ Pe Iosep nau rara pe esia tina Pensamin nenge iri nai taria elle pengpeng pe ontei ke teke, “Pe timo nenge kino nenge a heleia i at nge iau kai?” Pe Iosep hele lange Pensamin ke teke, “Kol nem NeHalang letena poreke ia iong.” ³⁰ Iosep letena poreke toto ia tina sune neu pe teke tang. Pomalam ua titina mur aria ke ueiuei mana pe teu la nga nena pele ana tokola e pule ke tang.

³¹ Ke het pe lome matana pe i hot la mule nge iri pe hele, “A ich ia ngaunga ol.”

³² Pe te ich ia ke Iosep ana altoto nga hatanga e pe iri aria altoto nga hatanga e pe Ekipto mur nenge te ngau luluch nge i, aria altoto nga hatanga e. Iange heungana toto nge Ekipto mur te ngau luluch nge Hipru mur. ³³ Pe te heta kile Iosep titina mur ke te are nga hatanga ke te nanasia aria hesinga mur. Talun nge tiria nenge soke ke la nga nenge kino. Pe Iosep titina mur te esia iri ke te kila ke pomau pe te rura pe nau tele hel mana nge iri. ³⁴ Iok, te ichia aria ngaunga nga hatanga nenge Iosep ke purpur mene iri pe te ich ia Pensamin ana ke halang toto ke purpure hana lime nge te ngaua. Iok la ol te ngau pe te in pe te iech mana luluch nge Iosep.

44

Iosep Ana Eulinga Sinaha Ngana Erue

¹ Iok, Iosep hele lange nena non nenge umume nga nena pele ke teke, “O hemuta heke hana nemur reria kole mur nga ngaunga ke muta. Pe o tal teu mule iri elle pe elle reria umtutuna mur nga reria kole hanna. ² Pe o tal teua ak heulinga sinaha ngana nga kol lomele neu nena kole hanna luluch nga nena umtutuna nenge ol ngaunga ia.” Pe non neu poia ke pomanga Iosep hele ngana.

³ Iok, nga uach uruna Iosep nena hana mur te kulosia titina mur ke tela luluch nga reria tongki mur. ⁴ Iok te hile tuele tana ke la nga tau ero kura pe Iosep kulosia nena non nenge nau elele nena pele ke teke, “O nanasia hana nemur ke ueiuei mana. O la ke o apen teu nge iri pe o hele lange iri ke pomai, ‘Pomerei nenge mo poi ke urana lange imo pe a poia poinga poreke ngana nei at nge imem? ⁵ Ak soke ana eulinga nenge inin ech ia laka a mene nem. Pe pule eulinga nem hemallaha hotote ure talkomkome ngana mur lala nge i. Lemo poinga nem poreke toto.’”

⁶ Nga etue nenge Iosep nena non neu saol teu nge iri, henanas mule helenga neu lange iri. ⁷ Pe iri te hele ke te teke, “Non soke pomerei nenge o poia helenga nenge pomam at nge imem? Imem mo matau toto nge mo poia poinga nem iam! ⁸ O nau at! Nga lia mo at ke mo ol ngaunga pe nga etue nenge mo la mule nge Kenan mo hottaua umtutuna mur nge te mateu nga lememe kole mur. Pe umtutuna nemur mo mene mule iri at lo. Pe pomere nenge o teke mo kemeia ure chalemlem pe koikoi ngana nenge pomanga lauta nga am soke nena pele mam? ⁹ Non soke nenge teke emem e nge imem mene, lape a hune i ke mete pe imem lochloch lape mo ume mana nge iong ol.”

¹⁰ Pe non neu hele, “Urana nga lem helenga nem. Pe itei nenge e hottaua nge mene eulinga nem, i mana lape lohote

ke lek hekuleileinga ana non ia pe imo lochloch ngana ero.”

¹¹ Ueiuei mana pe iri elle pe elle te tal sue reria kole mur nga ich pe te ulele iri. ¹² Pe Iosep nena non neu chanrara nga kole lochloch. Talune nge tiria nenge soke ke la nga nenge kino. Pe hottaua eulinga neu nga Pensamin nena kole. ¹³ Pe Pensamin titina mur te esia ke mau pe te chach ule reria hengeron mur iange leteria poreke ia tiria. Pe te tal heke mule reria ure mur nga tongki pe te la mule nge Ekipto.

¹⁴ Te la mule ke te lohot pe Iosep tu nga pele kura. Pe Iuta pe titina mur te teu la pe te tamal sue iri la nga ich nga Iosep matana. ¹⁵ Pe Iosep hele lange iri ke teke, “Pomerei nenge a poi ke pomai? Iau nakuk nge e hele hote ure nemur nenge te talkome. A eteia ero kai?”

¹⁶ Pe Iuta hele ke teke, “Non soke lape mo tuacholia lem helenga ke merei? Mo hele ala emem ero ol iange NeHalang hemallaha hote lemem poinga poreke ngana ke ulolo. Pe mele nenge mene am heulinga nem, i toro mana ume nge iong ero. Imem lochloch nei pule.”

¹⁷ Pe Iosep hele, “Iau lape e poi ke pomam ero toto! Mele nenge mene ak heulinga, i toro mana lape tu ke ume nge iau. Pe imo lochloch ngana letemo elle mana pe ala mule nge tememo.”

Iuta Teke Mene Pensamin Munna.

¹⁸ Ol pe Iuta i lange Iosep pe hele ke teke, “Non soke iong o purpur toto ke mange ne Parao. Letem inin taua iau ero pe o longo at nge iau mukam. ¹⁹ Non soke nga lia nenge mo at lamai o onteia imem ke o teke, ‘Tememo kau tutu kura mau? Pe timo e pule kau tutu mau?’ ²⁰ Pe imem mo tuacholia ke mo teke, ‘Oe, tememem kou tutu kura pe i tuauna toto lo. Pe timem loina ngana kou tu pule. Tamem neu hoe iri ke iri nai mana pe tina kou mete lo.

Pe tememem mutena tau tote i iange ha nga eteue nenge tuauna toto lo.'

²¹ "Ke het pe non soke, o hele at nge imem ke o teke, 'A mene timo at nge iau ke e nau nge i.' ²² Pe non soke, mo hele lange iong ke mo teke, 'Kol neu hile temene ero toto. Nenge teke ua temene ana, temene lape mete sapele.' ²³ Pe non soke, o hele pule ke o teke, 'Nenge teke a mene timo lomele ngana nem at ero, a at ke a lohot nga matak ero toto.' ²⁴ Ke non soke, nga etue nenge mo la mule nge tememem, mo heleia lem helenga lochloch lange i.

²⁵ "Ol pe hele at nge imem ke teke, 'Ala ke aol mule ara ngaunga.' ²⁶ Pe imem mo hele lange i ke mo teke, 'Nenge teke timem nenge kino koko nge imem ero, mo sio la ero. Iange non neu lemene ero toto nge nau mule imem nga lamau. Pe nenge teke koko nge imem, nem lape mo sio la.'

²⁷ "Pe non soke, temek hele at nge imem ke mai koi, 'Imo a eteia ke lek hei hoe tutuk mur tatamanna nge nai. ²⁸ Elle erue, pe iau e hele, "Ngana kou huros inolo e hune i ke mete lo." Pe e nau mule i ero ol ke at heueu nei. ²⁹ Pe nenge teke amene hote nei nge iau pe ute hune i, lape a poia iau ke letek kokol toto pe e mete sapele.'

³⁰ "Ke o naue lo, kol nei ana mute nge temek palaungana toto. Pe nenge teke koko nge imem ke mola mule ero, ³¹ pe temek naue nakuna ero, i lape eingana uch pe mete sapele. ³² Pe pule iau laka nenge e nauele i. Pe e hele lange temek ke e teke, 'Nenge teke e mene mule i at nge iong ero, lape e kulala mana ak helenga nge iong ol; nge lape o hele menmene iau nga etue lochloch ngana nenge e tu nga ich nei!'

³³ "Ke pomalam non soke, e teke o longele kol nei ke la luluch nge titina mur pe iau e mene munna ke e tu lamai pe ume nge iong. ³⁴ Nenge teke kol nei la mule nge temek

ero iau lape e la mule ero pule. Iange lemek ero toto nge e esia ure meena ngana nenge lape lohohot nge temek.”

45

Iosep Hemallaha Hote I Lange Titina Mur

¹ Iosep longe ke mau pe teke tang ia titina mur pe alngana lange nena ume ana hana mur ke teke, “Imo lochloch ala nge hot mukam!” Te lange hot pe Iosep iri ul titina mur mana tetu ol. Ol pe Iosep hemallaha hot sapele i lange titina mur. ² Pe Iosep tang hot ke soke toto pe Ekipto mur te longe pe tela ke te heleia lange iri lochloch ngana nenge te tu nga ne Paraoh nena pele.

³ Pe hele lange titina mur ke teke, “Iau Iosep koi! Pe temek kau maulul kura mau?” Pe titina mur te tuacholia nena helenga ero iange te matau toto nge te mes nga Iosep matana.

⁴ Ol pe Iosep hele lange titina mur ke teke, “A hele rochroi at nge iau.” Iok, te la rochroi nge i pe hele, “Iau timo Iosep koi, nenge a hekule iau pe hana te olia iau pe te mene iau at nge Ekipto! ⁵ Pe heueu nei letemo inin tau hel ero ol nga poinga nenge a hekule iau at lamai. Iange NeHalang isipona kulosia iau ke iau muka at lamai ke e halaua imo pe hehei pe hana lochloch ke a maulul. ⁶ Uringa palaungana lohohot nga ich nei pe tu ke ana hesinga nai la ke ulolo. Pe hesinga iri lime te maloch kura. Pe hehei pe hana lape te tua ngaunga ero pe te lulu ngaunga ero pule. ⁷ NeHalang kulosia iau ke iau muka nge imo ke e halaua imo ke a mete hot ero, iange teke mene mule imo ke atu ke a maulul nga kue urana ngana nei.

⁸ “Ke pomalam imo a kulosia iau at lamai ero, NeHalang isipona kulosia iau at lamai. Pe poia iau ke e lohohot ke iau non soke nenge e nau ele hehei pe hana lochloch nga ne Parao nena pele, pe e nau ele kileng lochloch ngana nge

Ekipto. Pe ne Parao nau haka mule temene nge iau. ⁹ Iok ol, ala mule ke ueiuei mana nge temek pe a hele lange i ke a teke, “Tum Iosep hele ke teke: NeHalang poia iau ke iau non soke nenge e nauele kileng lochloch ngana nge Ekipto. Ke pomalam o sio at nge iau ke ueiuei mana pe o poi ulul ero. ¹⁰ Lape o tu ke rochroi mana nge iau ol nga tuele kina nenge Kosen. Iong pe tutum mur pe lem tete mur pe lemo sipsip pe pulumakau mur pe lemo urelu lochloch. ¹¹ O at ke o tu pe iau lape e nauele iong nga ngaunga, iange uringa ana hesinga iri lime kou maloch kura. Pe lemek ero nge iong pe tutum mur pe lem tete mur pe lem huros mur, a uri.”

¹² Pe Iosep hele lange titina mur ke teke, “E teke imo lochloch a eteia ke iau Iosep koi e hele lala nge imo nei. Pe Pensamin iong, o eteia iau ke nek iange tik toto laka iong. ¹³ Ala mule pe a hele lange temek ke a teke heueu nei, e lohote ke iau non soke nga kileng nenge Ekipto. Pe a hele lange i pule nga ure nemur nenge a naue iri ke ulolo. Pe a mene temek ke sio at ke ueiuei.”

¹⁴ Ol pe Iosep lau hite tina Pensamin pe tang pe Pensamin pule lau hite i pe tang. ¹⁵ Pe lau haka nge titina mur lochloch pe tangia iri. Nga etue neu ol Iosep titina mur te amneia ke singiria urana nge te hele luluch nge i.

¹⁶ Iok naunga-ala ana non nenge Ekipto pe nena hana papalaunga mur te iech mana nga etue nenge helenga song ke te teke Iosep titina mur kou te at ke tetu luluch nge i. ¹⁷ Ol pe ne Paraoh hele lange Iosep ke teke, “O hele lange titim mur ke o teke, ‘A tatach heke lemo ure mur nga lemo tongki mur pe ala mule nga ich nenge Kenan.’ ¹⁸ Pe te mene temereia pe reria hehei mur pe tuturia mur pe te iat mule nge iau. Pe lape e tunge hote ich e nge Ekipto lange iri ke te kilia. Ich nenge urana toto pe ngaunga haka ia ke halang ke te ngau ia.

¹⁹ “Pe o hele lange iri pule ke o teke, ‘A mene ure ana tangakis hel nge Ekipto ke ala taua tutumo mur pe lemo hehei mur pe tememo ke imo ul ke a at mule. ²⁰ Letemo una ia urelu nemur nenge a hile sue nga ich nenge Kenan ero, iange urelu urana ngana mur nga kileng nenge Ekipto lape a mene iri ke lemo ia.’ ”

²¹ Iok, Iakop tutuna mur te nanas mene ne Parao nena helenga pe Iosep tunge ure ana tangakis hel lange iri ke pomanga Parao hele ngana pe tunge aria ngaunga nenge kue ana pule. ²² Pe tunge iri elle pe elle reria hengeron mur. Pe Iosep tung ke Pensamin nena hengeron iri lime pe umtutuna iri ana non kina iri analoch pe lime (300). ²³ Pe hekule ure urana ngana mur nge Ekipto lange temene pe tal heke iri nga tongki tatamanna mur nge iri analoch. Pe pule hekule uit pe ngaunga mur hel pule nenge aria kue ana pe tal heke nga tongki heheina mur nge iri analoch (10). ²⁴ Ke het pe kulosia titina mur ke te la pe hele lange iri ke teke, “A la pe a hele inin tau hel nga kue ero!”

²⁵ Iok te lohaka nge Ekipto pe la te lohot nge temeria Iakop nga ich nenge Kenan. ²⁶ Pe te hele lange temeria ke te teke, “Iosep mete ero! I kou tu ke maulul kura. Pe heueu nei nauele kileng lochloch ngana nga tuele tana nenge Ekipto.” Iakop longe helenga neu pe letena umum ala pe letena manmanna ia ero. ²⁷ Ol pe te heleia ure lochloch ngana nenge Iosep heleia lange iri. Pe esia ure ana tangakis mur nenge Iosep hekule at takisia i ke lange Ekipto pe letena urana mule. ²⁸ Ol pe Iakop hele, “E manmanna lo! Heueu nei e eteia ke kolek Iosep kou tu ke maulul kura. Ke e lohaka pe e sio ke la e nau toto i mukam ke het laka pe e mete ol.”

¹ Iok Iakop heukiraua nena urelu mur pe i pe tutuna mur pe na tete mur te lohaka ke te lange Ekipto. Te la ke te lohot nge Pesepa pe Iakop poia tunginga lange NeHalang nenge temene Isak ana Soke ia.

² Pe nga miliko NeHalang lohot nge Israel nga opene ke teke, “Iakop! Iakop!”

Pe Iakop tuacholia ke teke, “Iau koi.”

³ Pe NeHalang hele, “Iau NeHalang nenge temem ana Soke ia. O lange Ekipto pe o matau ero. Lape E poia lem tete mur ke te lohot ke iri hulua toto nga lama. ⁴ Iau lape e la luluch nge iong nge Ekipto pe lape e mene mule iong at lamai. Pe nga etue nenge o mete, Iosep isipona lape alohite iong.”

⁵ Iok Iakop lohaka nge Pesepa pe tutuna mur te songia i pe nena tete mur pe reria hehei mur nga ure ana takisinga mur nenge ne Parao hekule ke teke te takis iri ia. ⁶ Ke Iakop pe nena tete mur te lange Ekipto luluch nga reria pulumakau mur pe reria urelu mur lochloch nenge te mene iri nge Kenan. ⁷ Iakop mene tutuna mur nenge tatamanna pe heheina luluch nge nena tete mur nenge tatamanna pe heheina ke iri lochloch tela nge Ekipto.

⁸ Iri lochloch ngana nenge te la luluch nge Iakop nge Ekipto, eria mur koi nei:

Iakop tuna tengene ana nenge ene Rupen.

⁹ Rupen tutuna mur laka:

Hanok pe Pallu pe Ebron pe Karmi.

¹⁰ Pe Simion tutuna mur laka:

Iemuel pe Iamin pe Ohat pe Iakin pe Soar pe Saul.

Saul tana nena nge Kenan.

¹¹ Pe Leui pe tutuna mur laka:

Kerson pe Koat pe Merari.

- ¹² Pe Iuta tutuna mur laka:
Er pe Onan pe Sela pe Peres pe Sera (pe Er pe Onan
te mete lo nga te tu ngaria nge Kenan).
Pe Peres tutuna mur laka:
Esrion pe Hamul.
- ¹³ Pe Isakar tutuna mur laka:
Tola pe Pua pe Iop pe Simron.
- ¹⁴ Pe Sepulon pe tutuna mur laka:
Seret pe Elon pe Ialil.
- ¹⁵ Ke Rupen pe Simion pe Liuai pe Iuta pe Isakar pe
Sepulon, Iakop tutuna tatamanna mur nenge te ha nge
Lea nga tetu ngaria nge Mesapotamia. Pe te hoe turia hei
ngana e pule nge ene Taina. Ke Iakop tutuna nemur, te
lohote ke iri ana non kina elle pe analoch pe mol (33).
- ¹⁶ Iok Kat tutuna mur laka:
Sepon pe Haki pe Suni pe Espon pe Eri pe Aroti pe
Areli.
- ¹⁷ Pe Aser tutuna mur laka:
Imna pe Isaua pe Isui pe Peria.
Pe liuria laka Sera.
Pe Peria tutuna mur laka:
Heper pe Malkiel.
- ¹⁸ Ke hehei pe hana nemur iri analoch pe ratele elle (16).
Pe iri Iakop pe Silpa tuturia mur pe reria tete mur ia iri.
Silpa i hei nenge Lapan longala hote ke umume nge tuna
Lea.
- ¹⁹ Iok Iakop iri nai nehei Resel tuturia mur laka:
Iosep pe Pensamin. ²⁰ Pe nga etue nenge Iosep tu
nge Ekipto, leia Asenat nenge ne Potipera tuna.
Potipera i tunginga ana non ia nga kileng nenge
Heliopolis. Pe Asenat hoe tutuna mur tatamanna
nai. Eria laka: Manase pe Epraem.
- ²¹ Pe Pensamin tutuna mur laka:

Pela pe Peker pe Aspel pe Kera pe Naman pe Ehi pe
Ros pe Mupim pe Upim pe At.

²² Ke hana analoch pe henel nei (14), Iakop pe Resel
tuturia mur pe reria tete mur ia iri.

²³ Pe Ten tuna elle mana:
ngana laka Hasim.

²⁴ Pe Naptali tutuna mur laka:
Iasiel pe Kuni pe Ieser pe Silem.

²⁵ Ke hana rahtele nai nei (7), Iakop pe Pila tuturia mur
pe reria tete mur ia iri. Pila i hei nenge Lapan longala hote
lange tuna Resel ke umume nge i.

²⁶ Iri nenge iri ul Iakop ke te lange Ekipto, iri Iakop
tutuna mur pengpeng luluch nge tuturia mur. Pe te lohot
ke iri ana non kina mol pe rahtele elle (66). Pe Iakop
tutuna mur reria hehei mur, te sisala luluche iri ero. ²⁷ Pe
Iosep tutuna mur nai nenge te ha nge i nge Ekipto, te
sisala luluch teua iri pule. Ke Iakop matana alona mur
pengpeng nenge tela ke te tu nge Ekipto, te lohot ke iri
ana non kina mol pe analoch (70).

Iakop Pe Tutuna Mur Pe Na Tete Mur Tetu Nge Ekipto

²⁸ Iok Iakop kulosia Iuta ke i muka ke la taua Iosep ke
lange i nge Kosen. Ke nga etue nenge Iakop te lohot nga
tuele kina nge Kosen, ²⁹ Iosep hele lange nena hana mur
ke te tak hote ure ana tangakis hel ke la ke saholia temene
nge Kosen. Nga etue nenge Iosep esia temene, lau hite i pe
tang ke mala toto.

³⁰ Ol pe Iakop hele lange Iosep ke teke, “Kolek, e naue
nakum lo pe e eteia ke o maulul kura. Pe nenge teke e
mete ute pele ero ol.”

³¹ Ke het pe Iosep hele lange titina mur pe iri lochloch ngana nenge te koko nge temene ke teke, “Lape e la ke e hele toto nge naunga-ala ana non ke pomai, ‘Titik mur pe iri lochloch ngana nenge te tu luluch nge temek nga ich nenge Kenan, te sauhot lamai lo. ³² Iri hana nenge te nauuelele sipsip mur. Pe te mene reria pulumakau mur pe meme mur pe kolok mur pe reria ure lochloch ngana ke te at.’ ³³ Pe nenge teke naunga-ala ana non nem iua imo ke onteia imo ke teke, ‘A umume ia ume utar mur?’ ³⁴ Imo a tuacholia i ke a teke, ‘Non soke, imem hana nenge mo nauuelele sipsip mur pe pulumakau mur. Mo popoia ume nei nga imem kinkino ngamem nike ke at heueu nei, ke mange lememe tete mur nge nike.’ A hele lange i ke pomai, laka longele imo ke a are nga tuele kina nenge Kosen. Iange Ekipto mur lemeria ero toto hana nenge te nauuelele sipsip mur.”

47

Iakop Are Nge Kosen

¹ Iok laol, Iosep la pe hele lange ne Parao ke teke, “Temek pe titik mur te lohaka nga ich nenge Kenan ke te at lo. Iri kou te are nga tuele kina nenge Kosen. Pe te lochlochia reria sipsip mur pe pulumakau mur pe reria urelu mur lochloch.” ² Pe Iosep mene ke titina mur nge iri lime ke heteia iri lange ne Parao.

³ Ol pe Parao onteia Iosep titina mur ke teke, “A umumeia ume utar mur?”

Pe iri te tuacholia ke te teke, “Non soke, imem sipsip ana naunga-ala mur ke pomange lememe tete mur nge nike.” ⁴ Pe te hele lange i pule ke te teke, “Non soke mo at ke mo tu pol nga lamai mukam, iange uringa palaungana nei lohote ke poreke toto nga ich nenge Kenan. Pe lememe sipsip mur aria ngaunga ero iange heilil ero. Ke pomalam

non soke, o longele imem ke mo are nga tuele kina nenge Kosen mukam.”

⁵ Ol pe Parao hele lange Iosep te teke, “Temem pe titim mur te at laka nge iong. ⁶ Ke pomalam o naue ich e nge urana toto nge Ekipto pe o tunge lange iri ke te are ia. Teke mere pe te are nge Kosen lo la. Pe nenge teke o eteia hel nge te etei tote ume nenge te nauелеle pulumakau mur, o talue iri ke te nauеле lek pulumakau mur pule.”

⁷ Iok, Iosep hei ia temene Iakop ke heteia i lange ne Parao. Pe Iakop hele sinanga toto lange ne Parao. ⁸ Pe ne Parao onteia i ke teke, “Am hesinga ia lo?”

⁹ Pe Iakop tuacholia ke teke, “E tu nga ich nei ke sase ero mana. E tu ke ak hesinga iri ana non kina iri rahtele elle pe analoch (130) pe ure meena ngana halang te lohot nge iau. Pe lek tete mur te tu ke sase toto nga ich nei ke aria hesinga halang toto.” ¹⁰ Iok, Iakop hele sinanga toto mule lange ne Parao pe la sapele.

¹¹ Pe Iosep nanasia ne Parao hele ngana ke here temene pe titina mur nge Ekipto. Pe tunge reria ich e nge urana toto ke te are ia. Ana ich tu nga tuele kina nenge Remesis. ¹² Pe Iosep nauеле temene pe titina mur pe iri lochloch ngana nenge te at luluch nge temene pe tuturia mur nga ngaunga.

Uringa Palaungana Lohot Nge Ekipto

¹³ Uringa palaungana nem lohot ke poreke toto nga ich lochloch ngana pe heporeke tote ich nenge Ekipto pe ich nenge Kenan pule. ¹⁴ Pe hulua lochloch ngana nge Ekipto pe Kenan reria umtutuna het mana ia ngaunga ol ngana. Pe Iosep loloch ia umtutuna nemur pe laia iri nga ne Parao nena pele. ¹⁵ Iok, nga etue nenge Ekipto mur pe Kenan mur reria umtutuna het lochloch, Ekipto mur tela nge Iosep pe te hele ke te teke, “O tung mana emem ngaunga

ol iange lememe umtutuna het tah lo. Eh pomere, lape mo mete sio mana nga matam ol?”

¹⁶ Pe Iosep hele lange iri ke teke, “Nenge teke lemo umtutuna ero ol, iok a mene lemo huros mur at nge iau ke amo ngaunga uruna ia.” ¹⁷ Pomalam te mene reria sipsip pe meme mur pe pulumakau mur lange Iosep pe Iosep tungtunge aria ngaunga. Pe te poi manmana ke mau kela hesinga neu het.

¹⁸ Iok hesinga neu het ke la pe hesinga e pule at. Pe te la mule nge Iosep pe te hele ke te teke, “Non soke mo talkome ele ute e nge iong ero. Lememe umtutuna het lochloch lo pe o loloch taua lememe sipsip mur pe meme mur pe pulumakau mur ke het tah lo. Pe lememe ute hel nge lape mo tunge lange iong ero ol. Imeme mana pe lememe ich mur mana koi mo tu ol. ¹⁹ Lape mo mete pe mo hile sio mene lememe ich mur heueu i. O olia imeme pe lememe ich mur pule nga ngaunga mana. Urana nge mo lohot ke ne Paraoh nena hekuleileinga ana hana mur imeme pe mene lememe ich mur pule. Pe o tung ememe ngaunga ke mo maul pe mo mete sio mana ero. Iange lape mo hile sio mene lememe ich mur ke tetu loulou mana heueu.”

²⁰ Ke uringa palaungana nem poia hehei pe hana lochloch nge Ekipto ke te hekule reria ich ke Iosep olia iri. Ke pomalam ne Paraoh mene ich lochloch ngana nge Ekipto ke nena ia. ²¹ Ol pe Iosep poia hehei pe hana nga kileng lochloch ngana nge Ekipto ke la te tu nga tuele tana mur. Talune nga kileng ana oro hele ke la nga hele. ²² Pe Iosep olia tunginga ana hana mur reria ich ero iange ne Parao ololia iri. Pe iri siporia te olol aria ngaunga nga reria umtutuna mur.

²³ Ol pe Iosep hele lange hehei pe hana ke teke, “A longo at! Heueu nei e olia imo pe e ol hote lemo ich mur pule ke

ne Parao nena ia ol. Pe ngaunga tutuna alona mur koi, amene ke la a tue nga amo ume mur. ²⁴ Pe nga etue nenge ngaunga mera a lasia ke huna iri lime. Pe huna elle a tunge lange ne Parao pe henel a rahite. Pe a talue hel ke alona ke a tua mulmule iri. Pe nenge teke hel te mama kura, imoul lemo hehei mur pe tutumo mur amo ke a ngaua.”

²⁵ Ol pe hehei pe hana te hele ke te teke, “Non soke o hemaui tote imem lo. Pomalam lape mo tu ke nek pe mo ume manmana nge ne Parao ol.”

²⁶ Iok la ol Iosep talue hotonga e nge Ekipto ke teke, nga etue nenge ngaunga te mera nga ume, hehei pe hana te lasia ke huna iri lime. Pe huna elle te tunge lange ne Parao. (Ke heueu nei te nanasia hotonga neu kura). Pe ich nenge tunginga ana hana mur mana, ne Parao mene ke nena ia ero.

Iakop Nena Onteinga

²⁷ Iok Israel mur te tu nge Ekipto nga tuele kina nenge Kosen pe te mene ich mur nga lamau. Pe te hoho lele le tuturia mur iri halang toto.

²⁸ Iok, Iakop tu nge Ekipto ke ana hesinga iri analoch pe rahtele nai (17). Pe ana hesinga lochloch lohot ke ana non kina iri rahtele nai pe rahtele nai (147). ²⁹ Iok Iakop amnei urume i ke ana etue nenge mete ia at ke rochroi lo. Pomalam hekulo tuna Iosep ana ke at pe hele lange i ke teke, “Nenge teke mutem tau tote iau, iok o talue perim nga haek ene pe o poia helenga kerkereng ngana ke o poi ke urana at nge iau, ke o alohite iau nge Ekipto ero. ³⁰ Ke nga etue nenge e mete ke e lange lek tete mur, o alohite iau nge Ekipto ero. O takisia iau langa lek tete mur te ma ngaria pe o alohit luluche iau nge iri.”

Pe Iosep hele, “Lape e poia ke pomanga o hele ngam.”

³¹ Pe Iakop hele mule ke teke, “O hele ke manmanna toto at nge iau.” Pe Iosep hele ke manmanna toto lange i. Pe Iakop iech pe puo sue palpanna la nga nena hete palpanna.

48

Iakop Pete Epraem Pe Manase

¹ Iok mala pol nga hoena te hele lange Iosep ke te teke, “Temem kou singina haleles.” Pomalam Iosep mene tutuna mur nai neu, Epraim pe Manase kela te nau tote temene. ² Te la ol pe mele hele lange Iakop ke teke, “Tum Iosep pai koi puris lo. Teke at ke nau tote iong.” Ol pe Iakop mene kikina ngana unne ke are haka nga nena hete.

³ Pe hele lange Iosep ke teke, “NeHalang Nenge Nena Kerkerenga Palaungana Toto lohote nge iau nga tuele tana nge Lus nga ich nenge Kenan. Pe hele ke teke lape poi ke nek toto at nge iau, ⁴ ke teke ke, ‘Lape E poia tutum mur ke iri halang toto. Pe iong lape o lohote ke hulua nga ich temeria iong. Pe lape e tunge ich nei lange lem tete mur ke reria ia ol.’”

⁵ Pe Iakop rahaka mule pe hele, “E at ke e lohote nge iong nge Ekipto ero kura pe tutum mur tatamanna nai lo. Ke Epraem pe Manase, iau tutuk mur ia iri ke pomange Rupen iri nai Simion. ⁶ Pe tutum mur nenge te ha nga rume nge iri nai, iong tutum mur ia iri ol. Pe lape te mene reria ich nga nenge tiria Epraim pe Manase te nauele. ⁷ E hele ke mai iange letak ia tam e Resel. Nga etue nenge mo i nge Mesopotamia ke mo la mulmule nga ich nenge Kenan, mo naue kileng Eprata ke la nga tau kura pe tam mete. Ol pe e alohite i nga kue ilina, nga kue nenge song ke lala nge Eprata.” (heueu nei te hetue ke ene Petlehem.)

⁸ Iok, nga etue nenge Iakop naue Iosep tutuna mur, ontei ke teke, “Itei hel nemai?”

⁹ Pe Iosep hele lange temene ke teke, “Nga etue nenge e at ke e tu nge Ekipto NeHalang tunge tutuk mur tata-manna nai. Ke iri nai laka.”

Ol pe Iakop hele, “O mene iri at nge iau ke e pete iri.”

¹⁰ Iakop matana pulu ala pe nau ke nek ero ol iange tuauna toto lo. Pomalam Iosep mene tutuna mur ke te la rochroi toto nge temene ke lau hite iri.

¹¹ Pe Iakop hele lange Iosep ke teke, “Iau e teke ma lape e nau mule iong ero ol. Pe ero. Heueu panei NeHalang poia iau ke e nau mule iong pe tutum mur pule.”

¹² Ol pe Iosep mene hot kelia tutuna mur nga Iakop apena pe tualou sio la nga ich nga temene matana. ¹³ Pe Iosep rahite tutuna mur nai neu ke te la rochroi nge Iakop. Rahite Epraim nga penna tamalmal ke la nga Iakop penna hoioi pe rahite Manase nga penna hoioi ke la nga Iakop penna tamalmal. ¹⁴ Iange Epraem i kino pe Manase i soke. Pe ero. Iakop lopakiua penna ke tal heke penna tamalmal nga Epraem palpanna pe talheke penna hoioi nga Manase palpanna.

¹⁵ Ol pe Iakop onteia NeHalang ke poi ke urana lange Iosep pe nena hana mur pe hele ke teke,
“NeHalang; lek tete

Araham pe temek Isak te nanas tau tote lemем
ngam,

pe iong Nehalang nenge o nauele iau
nga e ha ngak nike ke at heueu nei.

¹⁶ Pe o poi ke manga angkelo nenge mene mule iau nga ure poreke ngana mur.

Heueu e ontei iong ke o poi ke urana lange aina
tatamanna nai nei.

Nge iri mana lape hehei pe hana te hetue ek
pe te hetue lek te Apraham pe temek Isak eria pule.
Pe o poia tuturia mur ke te lohot ke iri halang toto

nga ich.”

¹⁷ Pe Iosep iech ero iange nau pe temene tal heke penna tamalmal nga Epraem palpanna. Ol pe rahite temene pena tamalmal nga Epraem palpanna ke teke tal heke la nga Manase palpalna. ¹⁸ Pe Iosep hele lange i, “Temek! Kol nei nge ha tala koi. O tal heke perim tamalmal la nga palpalna.”

¹⁹ Pe temene ulo ele i pe hele ke teke, “Kolek, e eteia la. I pule tutuna mur pe nena tete mur lape te lohote ke iri halang toto pule. Pe tina nenge kino, tutuna mur pe na tete mur lape iri halang toto pe te hele haka toto nge iri ke pomange hehei pe hana nga tuele kina mur nge halang toto.” ²⁰ Iok Iakop pete iri nga etue neu pe hele ke teke,

“Nga etue nenge Israel mur te teke te onteia NeHalang ke poi ke nek lange mele hel, lape te hetue tutum mur nai nem eria. Pe lape te hele ke te teke,
‘NeHalang lape poi ke nek toto lange imo ke pomange Epraem iri nai Manase.’”

Ke nga kue nei mana Iakop talue Epraem ke i muka nge Manase.

²¹ Ol pe Iakop hele lange Iosep ke teke, “O nau at, iau e metmete lokoi. Pe NeHalang lape tu luluch nge imo pe lape mene mule imo ke ala mule nga lemo tete mur reria ich nge Kenan. ²² Pe ich unne nge urana toto kou tu nga tuele tana nge Sekem, pe lape e tunge lange titim mur ero. Lape e tunge lange iong mana. Nge nike mo hunel luluch nge Amor mur pe e mene mule ich nem nga lek kaleu pe pakpaka nge e riringia nga kileng nem.”

¹ Iok Iakop pete Epraem iri nai Manase ke het pe iua tutuna mur ke te lange i pe hele lange iri ke teke, “A i at ke e heleia ure nemur nenge lape te lohote nge imo nge he.

² “Imo Iakop tutuna mur, a mes ke nek pe a longo;
a longo ke nek nga tememo Israel nena helenga.

³ “Rupen, iong tuk nenge tengene ana.

E hoe iong nga iau lomele ngak nike.

Lape o lohote ke iong non

palaungana pe o kerkereng toto nge titim mur.

⁴ Pe lape iong palaungana nenge titim mur ero ol iange o poi ke malaka nga kie nge tele upa.

O la ke o ma luluch nge lek hei e pule. Pe o hemei tote iau nga lem poinga nem.

⁵ “Simion pe Liuai titiria mur hel.

Iri nai te heporeke totote hehei pe hana nga reria palinga hel ana ure mur.

⁶ Iau lape e longo la nga iri nai leteria tuanin ngana mur ero,
pe lemek ero nge e tal teua iau la nga ure nenge te teke te popoia.

iange leteria inin pe te hunun hana

pe te iech mana nge te pal hoa pulumakau mur aperia.

⁷ Iri nai leteria inin ngana heporeke mule iri

iange leteria inin sakilil,

pe te oala ngaria heporeke iri

iange reria susun tana hali.

Pe lape e hekengkenge iri ke te ua rara

pe e poia iri ke tu lilis rara

luluch nga mata hel nge Israel.

⁸ “Pe Iuta iong titim mur lape te tal heke tote iong.

Iange o hekou sue lem ngarang mur
 pe titim mur lape te tualou sio pe te heto heke
 iong.

⁹ Iong o poi ke manga ur inolo kerkereng ngana
 nenge luta

nge hune ana huros ke ngaua
 ke het pe la ke ma mule nga munna nenge mama ia.
 Pe mele pele nakuna ero toto nge hetakinia i.

¹⁰ Pe o rahite naunga-ala ana non nena tongtong ke o
 nauele hehei pe hana.

Pe mele pele lape mene hote nge iong ero,
 pe nge matam alona mur ero pule,
 ke la het nga etue nenge tongtong tokoninga at ia
 ke nauele hehei pe hana lochloch.

¹¹ Pe hechau hite nena tongki la nga uain tana
 nenge urana toto

pe lome nena hengeron nga uain eina,
 pe nena hengeron sase ngana lomo teua
 nga uain eina nenge remenmen.

¹² Pe matana remenmen ia uain in ngana
 pe ngingina hussu toto ia siu eina in ngana.

¹³ “Pe Sepulon iong lape o tu nga ruach ilina
 nga kolkolu palaungana nenge imot mur te mana
 teueu ia.

Pe lem ich maole kela het nga tuele tana nge Saiton.

¹⁴ “Pe Isakar iong o pomalaka nga tongki kerkereng ngana
 e

nge kikina ero nge mes haka ia oroko meena ngana
 mur nenge te kale heke nge i.

¹⁵ Pe nga etue nenge naue nena ich nge urana

nge tuia pe tah eingana ia,

pur kikina toto ke teke ume.

Pe nga hoena o lohot ke iong hekuleileinga ana non
pe te puoloko teu tote iong nga ume.

¹⁶ “Pe Tan iong, lape o nauele lem hana pe hehei ke nek.
Elle mana ke pomanga kaleu ramana mur hel pule
nge Israel.

¹⁷ Pe lape o poi ke pomanga ilimo nenge ma nga kue tana
ilina
pe ilimo nenge hunun nenge ma nga kue kinkino
ngana ilina
pe alatote oriong mur aperia
pe te ule hana nenge te songsong ia iri ke te losio.

¹⁸ “Non Soke, e kulele iong ke o mene mule iau!

¹⁹ “Pe Kat iong, kemenga kina mur lape te palhel luluch
nge iong
pe o lope parai ia iri.

²⁰ “Pe Asa iong, ngaunga nge halang toto lape te haka nga
lem ich.
Pe naunga-ala ana hana mur, muteria tau tote
ngaunga urana ngana mur nenge o tuntune.

²¹ “Pe Neptali iong, o pomalaka nga meme inolo ngana e
nenge i rara pulut mana nga lemene ngana,
pe hoe tutuna mur nge nakuria urana manmana.

²² “Pe Iosep iong, o pomalaka nga uain tana e nge mes nga
ech matana pach haka ngana,
nge nganngana halang toto
pe perperna mur te au tele nga mapuo.

²³ Lem ngarang mur te ngira taua iong ke te teke te tue
iong nga reria raling

pe te poi poreke iong.

²⁴ Pe iong o rahit heke lem raling pe o mes ke kerkereng toto

iange NeHalang nenge Iakop heto hekeke,
tunge kerkerenga lange iong.

I NeHalang nenge nauelele hehei pe hana nenge Israel.

²⁵ Ke NeHalang Nenge Kerkereng Toto pe halaulaua iong nem,

I temem ana soke ia. Pe pete iong pe poi ke urana toto lange iong.

Pe lem petenga mur lape sio nga tapa sana ke pomanga pitte pe

pomanga ech nge pach haka nga ich.

Pe poia lem huros mur ke teha lele pe poia lem tete mur ke iri halang toto.

²⁶ Iau temem iau pe e hele talue ure urana ngana mur nenge lape te lohote nge iong.

Ure urana ngana nemur iri halang toto ke salala hite hengene papalaungana mur

pe te hele haka toto nga nenge lek tete mur te mene nge nike.

Ke Iosep, ure lochloch ngana nei lape te lohote nge iong.

Iong non nenge o lohote ke iong soke toto nge titim mur.

²⁷ “Pe Pensamin, poi ke malaka nga kaone inolo palaungana e.

Nga uach ngaungaua huros mur nenge hunune iri.

pe nga ulei heronge aluana lala nge pekngana mur.”

²⁸ Ke nenge nei kaleu ramana iri analoch pe nai (12) nenge Israel. Temeria ee ia iri pe hele hot pengpeng ia ure nemur nenge lape te lohote nge iri elle pe elle nge he.

Iakop Mete Ngana

²⁹ Ke het pe Iakop hele lange iri ke teke: “Ak etue at rochroi toto lo nenge lape e la ke e ma luluch nge lek tete mur nga polo. Ke nga etue nenge e mete, a alohite iau nga metenga ana kileng nenge lek tete mur te maia nga Hitae mur reria ich nge Epron. ³⁰ Nga polo nenge tu nga ich nenge Makpela nenge tu rochroi lange Mamre nga kileng nenge Kanan. Ich nenge Epron, i ich nenge Apraham ol hote nge Hitae mur ke teke metenga ana kileng ia. ³¹ Ke Apraham pe nehei Sera pe Isak pe nehei Repeka, ngaria laka te alohite iri nga lamalam. Pe iau e alohite e Lea nga lamau pule. ³² Ke ich nem pe polo mur nga ich nem Apraham ol hote nge Hitae mur lo.”

³³ Iok, Iakop hetoro sue helenga neu lange tutuna mur ke het pe ma haka mule nga nena hete pe mete sapele. Pe te alohite i luluch nge nena tete mur.

50

¹ Iok, nga etue nenge Iosep esia temene nge mete, lau hite i pe tang ia i. ² Ol pe hele lange nena haleles ana hana mur ke te hamam ia ure inangana hehech ngana mur pe te un hite nga temene koluna ke inangana namnamo ero. Pe tepoia ke pomanga Iosep hele ngana. ³ Ke aleles ana hana mur te popoia ume nem ke etue iri ananon kina nai (40) iange ume nem ana etue pomau nike. Pe hehei pe hana te tang hite Iakop ke etue iri ana non kina mol pe analoch (70).

⁴ Iok tanginga ana etue het pe Iosep hele lange Paraoh nena hana papalauna mur ke pomai, “Nenge teke letemo poreke ia iau, a la pe a heleia lek helenga lange ne Paraoh ke mai koi, ⁵ ‘Nga etue nenge temek teke metmete lo, hele ke kerkereng toto at nge iau ke e poia helenga kerkereng ngana e lange i, ke e takisia koluna ke la e alohite nga polo e nge isipona selia nga ich nenge Kenan.’

“Ke pomalam o longele iau ke ela ke e alohite temek mukam, ke het pe e at mule.”

⁶ Pe Paraoh hele, “O nanasia lem helenga kerkereng ngana nenge o poia lange temem. Ke o mene koluna ke la o alohite mukam, ke pomanga hele nganaia lange iong.”

⁷ Ke pomalam Iosep la ke alohite temene pe Paraoh nena hana papalaungana mur nge Ekipto tela luluch nge i. ⁸ Pe iri lochloch ngana nenge te tu luluch nge Iosep pe Iosep titina mur lochloch pe iri lochloch ngana nenge tetu luluch nge temene te chola lochloch ke tela. Pe aina kinkino ngana pe sipsip mur pe meme mur pe pulumakau mur mana tetu nge Kosen ol. ⁹ Pe hana nenge te songsong ia ure ana tangakis mur lochloch pe hana nenge te songsong ia oriong mur, iri lochloch ke te la pule. Ke pomalam iri nenge te haka la nga metenga neu iri hulua toto.

¹⁰ Iok te la ke te lohot nga kileng nenge Atat. Ana kileng tu nga chaia haka ngana nga ech nge Iortan. Pe Atat mur te poi hotote uit nganangana mur nga paena nga lamau. Pe Iosep pe hulua nemur te la ke te lohot nga ana kileng pe iri lochloch te tang ke soke toto. Pe Iosep are ia temene ana lete ke etue iri rahtele nai (7). ¹¹ Pe Kenan mur nenge te tutu lamau te esia hehei pe hana nge te tang ke soke toto nga lamau pe te hele, “Ekipto mur te tangia non nenge mete nei ke mau kou.” Ke pomalam te hetue kileng unne neu ke ene, Apel-Misraim. Ana kileng tu rochroi lange Iortan.

¹² Pe Iakop tutuna mur te nanasia temeria nena helenga nenge heleia lange iri: ¹³ Ke te takisia i la nga ich nenge Kenan ke te alohite i nga polo nga ich nenge Makpela. Kileng Makpela tu rochroi nga kileng nenge Mamre, pe Apraham ol hote ich neu lange Epron, pe Epron i none nga mata nenge Hitae mur. ¹⁴ Iok te alohite Iakop ke het

pe Iosep pe titina mur pe hulua lochloch ngana nenge te koko ke te alohite temene neu, tela mule nge Ekipto.

Iosep Hemaluche Titina Mur

¹⁵ Iok, Iosep titina mur te naue ke temeria mete lo ol pe te hele, “Lape ta poi ke mere mai ol? Iosep lape letena inin taua ita pe lape tuacholia rera poinga poreke ngana nge ta poia lange i nge nike.” ¹⁶ Ke pomalam te hekule helenga lange Iosep ke te teke, “Temere mete ero kura pe tung sue helenga nei at nge imem: ¹⁷ Hele at nge imem ke teke mo hele lange iong ke mai koi, ‘E onteia iong ke letemia titim mur nga reria poinga poreke ngana nenge te poia lange iong.’ Pe heueu nei mo onteia iong ke letemia imem iange imem, NeHalang nenge temere heto hekeke, nena hekuleileinga ana hana mur koi imem.” Nga etue nenge reria helenga la ke sasa hot, Iosep longe pe tang.

¹⁸ Ke het pe titina mur te la ke te esia i pe te tualou sio nga matana pe te puosue palparia la nga ich pe te hele ke te teke, “Lem hekuleileinga ana hana mur koi imem ol.”

¹⁹ Pe Iosep hele lange iri ke teke, “A matau ero. Imo mam a teke iau NeHalang ma? ²⁰ Pe i manmanna ke a mil toto ak ke a poia poinga poreke ngana nem at nge iau, iange NeHalang letena tuanin hote ke pomam nike. Pe hulua ke lohot ke urana nga nenge e halaua hehei pe hana ke te tu ke te maul. ²¹ Ke pomalam a matau ero. Iau lape e nauele imo pe tutumo mur nga ngaunga.” Iosep hele ke urana mana lange titina mur pe hekerkereng mule leteria ke ma ke nek mule.

Iosep Mete

²² Iok, Iosep pe titina mur pe reria hehei mur pe tuturia mur te tu nge Ekipto. Pe Iosep tu ke ana hesinga iri ana non kina lime pe analoch (110) pe mete. ²³ Ke Iosep tu ke naue nena tete mur nenge te lohot nge Epraim pe nena

tete nemur tuturia mur. Pe tu ke naue nena tete mur nenge te lohot nge Manase tuna nenge ene Makir pule. Pe Iosep teke tutuna mur laka Makir tutuna nemur iange te mene iri lange i pe rahite iri pe tal heke iri nga apena.

²⁴ Ol pe Iosep hele lange titina mur ke teke, “Iau e metmete lokoi. Pe nge he NeHalang lape halaua imo ke mene hote imo nga kileng nei ke a la nga ich nenge hele talue lange Apraham pe Isak pe Iakop.” ²⁵ Ke het pe Iosep hele, “A hele ke kerkereng toto ke a poi ke mai: Nga etue nenge NeHalang at ke halaua imo, a loloch heke kik mur pe a hile kileng nei pe ala.”

²⁶ Ke Iosep tu ke ana hesinga iri ana non kina lime pe analoch (110) pe mete. Pe te un hite singina ana ure inangana heech ngana mur ke inangana ero pe te tal teua i nga metenga ana hohou nge Ekipto.

Tomunga Hel Heueu Ngana
Genesis and the New Testament in the Lote Language of Papua New
Guinea

Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Lote long Niugini
copyright © 2009, 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lote

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format,
provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for
use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective
copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 27 Sep
2019

89f57add-4ab2-5e6d-af7e-7ec7955d8f95